

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 11.09.2018 № 23–3

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ

відповідальний за підготовку Звіту
член Рахункової палати
Невідомий В.І.

Київ 2018

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII «Про Рахункову палату».

Згідно з цим Законом повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

Глосарій.....	4
Список скорочень.....	5
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ	6
1. ПЕРЕДУМОВА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ	12
2. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ	15
<i>2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аналізу</i>	15
<i>2.2. Нормативно-правове врегулювання реалізації Стратегії подолання бідності</i>	23
<i>2.3. Оцінка ефективності реалізації Стратегії подолання бідності</i>	25
<i>2.3.1. Аналіз результатів моніторингу ефективності реалізації Стратегії подолання бідності</i>	25
<i>2.3.2. Оцінка формування та виконання планів заходів на 2016–2017 роки та 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності</i>	31
<i>2.3.3. Фінансове забезпечення реалізації планів заходів на 2016–2017 роки та 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності</i>	46
3. ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ БІДНОСТІ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	48
Додатки 1–3.....	64

Глосарій

Бідність – неможливість підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству в конкретний період.

Глибина бідності – відхилення величини доходів (витрат) осіб із категорії бідних від визначеної межі бідності. Цей показник визначає, наскільки середні доходи (витрати) бідного населення є нижчими від межі бідності.

Депривація – вимушене позбавлення особи внаслідок нестачі коштів можливості задовольняти свої базові потреби через відсутність доступу до основних матеріальних благ і соціальних ресурсів.

Монетарна бідність – нестача коштів для підтримання способу життя, притаманного конкретному суспільству в конкретний період.

Немонетарна бідність – позбавлення або обмеженість доступу до матеріальних благ/послуг для підтримання способу життя, притаманного конкретному суспільству в конкретний період.

Суб'єктивна бідність – вивчення ставлення до оцінок матеріального становища безпосереднього громадянина, результат порівняння своїх можливостей у задоволенні потреб із забезпеченістю і рівня споживання інших людей або зі своїм власним становищем у минулому.

Межа монетарної бідності – рівень доходу (витрат), нижче від якого є неможливим задоволення особою основних потреб. Вартісне значення межі монетарної бідності є основою для віднесення особи до категорії бідних.

Межа немонетарної бідності – наявність в особі певної (немонетарної) ознаки належності до категорії бідних.

Рівень монетарної бідності – питома вага населення, в якого рівень споживання на одну особу є нижчим від визначеної межі бідності.

Рівень немонетарної бідності – питома вага населення, яке має визначені немонетарні ознаки належності до категорії бідних.

Середній дефіцит доходу бідного населення – сума коштів, яких у середньому не вистачає одній бідній особі до визначеної межі бідності.

Соціальне відчуження (відторгнення, виключення – відповідно до англійського терміна «exclusion») – суспільне явище або ситуація, в якій громадяни не мають змоги користуватися соціальними правами, що гарантуються їм законодавством (права на працю, гідні умови життя, доступ до отримання соціальних послуг, медичної допомоги, освіти, послуг у сфері культури тощо).

Сукупний дефіцит доходу бідного населення – сума коштів, яких не вистачає бідному населенню країни в цілому до визначеної межі бідності.

Шкала еквівалентності – система коефіцієнтів, що надаються членам домогосподарства відповідно до їхніх демографічних характеристик, які відображають зменшення мінімально необхідних потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру та зміні складу домогосподарства. Для врахування економії від спільного проживання за допомогою шкали еквівалентності визначається показник умовного числа осіб, що живуть за рахунок спільного бюджету.

Список скорочень

Закон № 1774	Закон України від 06.12.2016 № 1774 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України»
Постанова № 65	постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету»
Постанова № 710	постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів»
Постанова № 780	постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення»
Постанова № 1094	постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1094 «Про затвердження Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року»
Постанова № 1725	постанова Кабінету Міністрів України від 02.11.1998 № 1725 «Про проведення обстеження умов життя у домогосподарствах»
Розпорядження № 99	розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 99-р «Про затвердження плану заходів на 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності»
Розпорядження № 161	розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р «Про схвалення Стратегії подолання бідності»
Розпорядження № 573	розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 573-р «Про затвердження плану заходів на 2016–2017 роки з реалізації Стратегії подолання бідності»
Наказ № 827, Методика комплексної оцінки бідності	спільний наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 18.05.2017 № 827/403/507/113/232 «Про затвердження Методики комплексної оцінки бідності»
Наказ № 1396	спільний наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 01.09.2017 № 1396/1272/730/243/528 «Про затвердження Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення»
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мінагрополітики	Міністерство аграрної політики та продовольства України
Мінінфраструктури	Міністерство інфраструктури України
Мінекономрозвитку	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
Мінмолодьспорту	Міністерство молоді та спорту України
Мінприроди	Міністерство екології та природних ресурсів України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОН	Міністерство освіти і науки України
Держстат	Державна служба статистики України
ІДСД	Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України
ЄС	Європейський Союз
відс. пункт	відсотковий пункт
ОУЖД	обстеження умов життя домогосподарств

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ

Відповідно до Цілей сталого розвитку (2015–2030 роки), схвалених на саміті ООН у вересні 2015 року, розв’язання проблем подолання бідності та зменшення нерівності, підвищення рівня життя та забезпечення доступу до базових послуг для всіх верств населення, розвиток соціальної інфраструктури є першочерговими завданнями світової спільноти. Забезпечення права на захист від бідності та соціального відчуження також є одним із головних напрямів Європейської соціальної хартії (переглянутої), що ратифікована Верховною Радою України у 2006 році.

Розпорядженням № 161 схвалено Стратегію подолання бідності (далі – Стратегія), яку передбачається реалізувати до **2020 року**. Стратегія визначає основний вектор діяльності органів державної влади щодо зменшення масштабу бідності, соціального відчуження та запровадження нових механізмів її запобігання, проведення відповідних реформ у сфері соціального захисту, освіти, охорони здоров’я, політики зайнятості тощо.

На відміну від попередніх стратегічних документів, Стратегія враховує курс України на інтеграцію до Європи, а тому при її розробленні було враховано діючу Європейську соціальну хартію та положення Європейської платформи проти бідності та соціального відчуження. Крім того, відмінність діючої Стратегії від попередніх документів полягає у розширенні розуміння бідності до немонетарних аспектів та соціального відчуження.

Враховуючи викладене та актуальність порушеного питання, згідно із Законом України «Про Рахункову палату» та Планом роботи Рахункової палати на 2018 рік проведено аналіз виконання заходів з реалізації Стратегії.

1. Результати аналізу свідчать, що у 2017 році відповідно до показників оцінки бідності за абсолютним критерієм і показників, які характеризують доходи населення, загалом відбулися позитивні зрушення у ситуації з бідністю в Україні. Водночас показники бідності за відносними критеріями демонструють тенденцію до зростання.

Вперше з 2013 року після різкого зростання рівня бідності протягом 2014–2016 років вдалося досягти його зниження за абсолютним критерієм (незадоволення або часткове незадоволення першорядних фізіологічних потреб людини в харчуванні, одязі, житлі тощо): **за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму – з 58,6 у 2016 році до 47,3 відс. у 2017 році** (у 2013 році за межею фактичного прожиткового мінімуму перебувало **22,4 відс.** населення, у 2014 – **28,6 відс.**, а у 2015 році цей показник збільшився у два рази – до **58,3 відс.**), **за доходами – з 51,1 до 34,9 відс.** (9,6 відс.; 16,7 відс.; 51,9 відс. відповідно).

Показники бідності за відносними критеріями (неможливість підтримувати деякий стандарт життя, прийнятий у даному суспільстві, тобто наскільки людина бідна порівняно з іншими людьми) **зросли: рівень відносної бідності за витратами (75 відс. медіани сукупних витрат) у 2017 році становив 24,4 відс. (збільшився на 0,9 відс. пункту порівняно з 2016 роком), а за**

критерієм з використанням еквівалентної шкали Європейського Союзу (60 відс. медіани сукупних доходів) – **8,3 відс. (зріс на 0,6 відс. пункту)**. Це пояснюється випереджаючим зростанням вартісного значення межі бідності за відносними критеріями, яке стало наслідком підвищення номінальних доходів переважної більшості населення.

При цьому Рахункова палата оцінює статистичні результати розрахунків показників бідності як **недостатньо надійні** через, зокрема, **відсутність достовірних даних** щодо чисельності, розміщення та структури населення України.

1.1. Аналіз виконання показників результативності Стратегії подолання бідності, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р, вказує на поступове просування в напрямі досягнення очікуваних результатів її реалізації у 2018 році за більшістю визначених показників, хоча деякі з них досягти у поточному році буде проблематично.

Упродовж 2016 року не вдалося досягти позитивної динаміки за показником «Рівень бідності за абсолютним критерієм (витрати, нижчі від фактичного прожиткового мінімуму)». Дані 2017 року свідчать про зниження рівня бідності за цим критерієм **на 8,8 відс. пункту** (з 58,6 до 47,3 відс.), однак є ризик **недосягнення цільового орієнтиру на 2018 рік (23 відсотки)**.

Показник відносної бідності за критерієм з використанням еквівалентної шкали ЄС (60 відс. медіани сукупних доходів) **зріс у 2017 році до 8,3 відс. (на 0,6 відс. пункту)** при очікуваному результаті на 2018 рік **6,6 відс.**, тобто **ще більш віддаляється від цільового орієнтиру**.

Рівень бідності за абсолютним критерієм для порівняння з міжнародними показниками (за методологією Світового банку) скоротився, але несуттєво: у 2017 році він становив 1,9 відс., або на 0,1 відс. пункту був нижче значення 2016 року (цільовий орієнтир 2018 року – 0,8 відсотка).

Частка бідного населення, охопленого програмами соціальної підтримки, збільшилася з **70,3 відс.** у 2016 році до **73,6 відс.** у 2017 році, при цьому очікуваний показник 2018 року (61 відс.) перевищено ще на початку реалізації Стратегії. Рівень безробіття населення у віці 15–70 років порівняно з 2016 роком збільшився на 0,2 відс. пункту і становив 9,5 відс. при очікуваних 9,2 відсотка. За показником «Частка коштів (без урахування житлової субсидії), що доходять до 30 відс. найбіднішого населення», тобто адресність соціальних програм, у 2017 році досягнуто цільове значення 2018 року (43 відс.) достроково.

1.2. Рівень бідності за немонетарним критерієм (чотири з дев'яти депривацій згідно з методологією ЄС) у 2017 році збільшився до 27 відс. проти 26,7 у 2015 році. Частка депривованих осіб за чотирма з 18 ознак позбавлень певних благ у 2017 році була найбільшою за останні десять років майже в усіх групах домогосподарств. Умови життя більш як чверті українців не відповідають навіть мінімальним стандартам харчування,

споживання непродовольчих товарів і послуг, належним житловим умовам тощо.

У 2017 році 9 відс. населення потерпало від усіх трьох форм бідності: за відносним критерієм за витратами, доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму та ознаками депривації (вимушене позбавлення особи внаслідок нестачі коштів можливості задовольняти свої базові потреби через відсутність доступу до основних матеріальних благ і соціальних ресурсів).

Частка витрат на харчування в бюджеті середньоукраїнської сім'ї є чутливим індикатором купівельної спроможності та рівня життя в цілому. Значні масштаби низькодохідності – головна причина незбалансованого споживчого бюджету родини, **половина якого витрачається на харчування.** У такій ситуації у сім'ї практично не залишається коштів не тільки для розвитку, але й для оплати базових послуг соціальної сфери.

Якщо у 2015 році частка витрат середньостатистичного домогосподарства на харчування становила **53,1 відс.**, у 2016 – 49,8 відс., то у 2017 році **вона знизилася до 47,9 відсотка.** Частка домогосподарств, які витрачають на харчування **більше 60 відс. сукупних витрат, помітно зменшилась** – з 43,1 відс. у 2015 році до 31,8 відс. у 2016 році та до 26,1 відс. у 2017 році.

1.3. Найбільш вразливою соціально-демографічною групою населення, за даними 2017 року, є **діти**, майже третина яких потрапляє до категорії бідних за відносним критерієм (рівень відносної бідності – 32,5 відсотка). Другою за ризиком бідності групою є **підлітки** (особи у віці 16–19 років), серед яких рівень відносної бідності становить 27,8 відс., за абсолютним критерієм (за доходами) рівень бідності в цих групах – 45,2 і 38,8 відс. відповідно.

Ще одна вразлива група – **особи у віці 75 років і старше**, 25,5 відс. яких є бідними за відносним критерієм, хоча в цілому рівень відносної бідності пенсіонерів не набагато нижчий – 24,6 відсотка.

1.4. Найвищі ризики бідності традиційно мають домогосподарства з **трьома та більше дітьми**, друге місце посідає економічний чинник – **наявність у домогосподарстві безробітної особи.** Майже кожне третє домогосподарство з дітьми не «дотягує» до межі відносної бідності, а у 42,5 відс. загальні еквівалентні доходи нижчі, ніж фактичний прожитковий мінімум на одну особу.

1.5. До зони підвищених ризиків бідності належить населення **малих міст і сільської місцевості.** Розрив у показниках бідності між містом і селом, як за абсолютним, так і за відносним критерієм, дещо зріс. При цьому малі міста все більше тяжіють до сільських населених пунктів і віддаляються від показників великих міст, що свідчить про подальше зростання диференціації залежно від розміру населеного пункту. За абсолютним критерієм рівень бідності в малих містах помітно перевищує значення не лише середньоукраїнське, а й сільської місцевості.

2. Аналізом виконання Плану заходів на 2016–2017 роки з реалізації Стратегії подолання бідності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 573-р (далі – План заходів на 2016–

2017 роки), встановлено, що фактично станом на **01.01.2018 із 159 заходів у повному обсязі виконано лише 59 (у 2,2 раза менше, ніж зазначено Мінсоцполітики в інформації Кабінету Міністрів України), що становить 37,1 відс. їх кількості (80,5 відс. за оцінкою Мінсоцполітики); 77 заходів виконано частково, не досягнуто індикатора виконання та/або відсутня повна інформація про виконання заходу (проти 25 заходів, які, за оцінкою Мінсоцполітики, продовжують виконуватися), 17 заходів не виконано, щодо шести заходів інформацію співвиконавцями не надано.**

Аналіз показників моніторингу ефективності реалізації Стратегії за 2017 рік свідчить про позитивну динаміку порівняно з 2016 роком **показників, які характеризують підвищення доходів населення: наявний дохід у розрахунку на одну особу збільшився на 21,8 відс.; розмір мінімальної заробітної плати – у 2 рази, мінімальної пенсії – на 18,2 відс.; середньомісячна заробітна плата – на 37,1 відс., а реальна заробітна плата – на 19,1 відс.; частка заробітної плати у структурі доходів населення підвищилась на 2,2 відс. пункту; розмір середньої пенсії – на 7,5 відсотка.**

Окремі показники, які **характеризують ситуацію на ринку праці, дещо знизилися: рівень зайнятості населення у віці 15–70 років у 2017 році становив 56,1 відс. проти 56,3 відс. у 2016 році, а населення, що проживає у сільській місцевості – 54,4 відс. у 2017 році проти 54,9 відс. у 2016 році.**

Збільшилася частка бідних (за відносним критерієм бідності) серед багатодітних сімей на 14,3 відс. пункту – 63,3 відс. проти 49 відс. у 2016 році.

Аналіз свідчить, що окремі заходи Плану заходів на 2016–2017 роки з реалізації Стратегії є несуттєвими, формальними або належать до функціональних обов'язків державних органів – співвиконавців Стратегії. Затверджені індикатори виконання заходів мають низку недоліків, зокрема, окремі з них визначені не для конкретного заходу, а загалом для завдання, деякі з індикаторів не відображають суті заходу, рівня та/або позитивної динаміки його виконання. Зазначене ускладнює надання об'єктивної оцінки виконання як заходів, так і Плану заходів на 2016–2017 роки у цілому.

У щоквартальній інформації Мінсоцполітики про виконання заходів, надісланий Кабінету Міністрів України, не надано загальної оцінки виконання заходів у цілому та за окремими співвиконавцями, не акцентовано уваги на заходах, які не виконано. При цьому в Мінсоцполітики як координатора відсутні важелі впливу на співвиконавців Стратегії щодо виконання заходів і своєчасного та повного надання ними інформації.

Кабінетом Міністрів України при затвердженні планів заходів з реалізації Стратегії на 2016–2017 роки та на 2018 рік не визначено функції контролю за їх реалізацією, не передбачено складання звітів про їх виконання з висвітленням проблемних питань і шляхів їх вирішення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, а також публічного обговорення та оприлюднення таких звітів.

3. Фінансування реалізації Стратегії здійснюється в межах коштів державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного

соціального страхування, інших не заборонених законодавством джерел. Водночас саме цільове фінансування передбачає досягнення конкретних результатів за рахунок реалізації конкретних заходів, а не діяльності в передбачених нормативними документами межах.

Визначення при затвердженні планів заходів з реалізації Стратегії пріоритетних завдань (заходів) та їх цільове фінансування шляхом затвердження у Державному бюджеті України відповідних бюджетних програм дало б змогу встановити чіткі індикатори досягнення виконавцями результатів і визначити міру відповідальності за їх невиконання.

4. Украй обмежена інформаційно-статистична база для дослідження ситуації в країні щодо соціального відчуження. Разом з тим проведення такого дослідження є необхідною вимогою для реалізації соціальної політики в країнах ЄС.

Соціальне відчуження в Україні гостро проявляється як через обмежений доступ окремих категорій, насамперед соціально вразливих, до життєво важливих благ та послуг, так і через низький рівень доступності послуг соціальної сфери для широких верств населення.

Несприятливою є ситуація щодо повноцінного доступу до послуг охорони здоров'я. У 2017 році 13,4 відс. населення страждало через відсутність поблизу житла закладу охорони здоров'я чи аптеки; 14,8 відс. населення не мало можливості своєчасно отримати послуги екстреної (швидкої) медичної допомоги; майже третина населення (29,7 відс.) за потреби не змогла отримати медичну допомогу чи придбати лікарські засоби.

Найбільш вразливим до бідності та соціального відчуження є сільське населення: 45,7 відс. домогосподарств потерпають через відсутність закладів, які надають побутові послуги; 41,8 відс. – через незабезпеченість населеного пункту своєчасними послугами екстреної медичної допомоги; 28,5 відс. – через відсутність поблизу закладів охорони здоров'я; кожне четверте домогосподарство – через відсутність регулярного щоденного транспортного сполучення з населеним пунктом із більш розвиненою інфраструктурою; понад 50 відс. – через неможливість забезпечення елементарних побутових зручностей у помешканні.

5. Статистична надійність результатів розрахунків показників бідності неухильно погіршується. Це пов'язано з дією різних факторів, зокрема, зі зниженням рівня участі домогосподарств в обстеженнях Держстату, зростаючим рівнем недоохоплення обстеженнями заможних верств населення, відсутністю достовірних даних щодо чисельності, розміщення та структури населення України. За таких умов необхідно застосовувати комплексні методи отримання інформації для визначення показників бідності з прийнятним рівнем надійності.

Дані вибіркового обстеження умов життя домогосподарств – єдине джерело інформації для розрахунків показників бідності. У 2016–2018 роках не

забезпечено в повному обсязі відповідно до обрахованої потреби видатки загального фонду державного бюджету Держстату за бюджетною програмою «Щоквартальна плата домогосподарствам за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей під час проведення обстеження умов їх життя» (КПКВК 1207030): 2016 рік – 97 відс., 2017 рік – 87 відс., 2018 рік – 80 відсотків.

Невиділення на 2019 рік необхідних видатків загального фонду державного бюджету за цією бюджетною програмою ускладнить проведення відповідних моніторингових та інших досліджень, що унеможливить прийняття обґрунтованих управлінських рішень та надання необхідної інформації міжнародним організаціям.

6. Кабінетом Міністрів України рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього аналізу, який здійснено у 2011 році, виконано частково. Як наслідок, окремі рекомендації актуальні і на сьогодні.

Зокрема, не виконано рекомендації щодо внесення на затвердження Верховній Раді України законопроекту про Загальнодержавну програму розвитку соціального житла, а також продовження проведення пенсійної реформи в напрямі формування багаторівневої системи пенсійного страхування. Залишається актуальною проблема перегляду основних принципів визначення прожиткового мінімуму та розроблення нових законодавчих механізмів, які б забезпечували максимальну відповідність базового соціального стандарту реальній вартості споживчого кошика та послуг і відповідали соціально-економічним та суспільно-політичним реаліям. Оновлені набори продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг на сьогодні не враховують всіх життєво необхідних витрат.

За результатами проведеного аналізу **Рахункова палата рекомендує Кабінету Міністрів України:**

- вжити заходів з метою забезпечення затвердження при прийнятті Верховною Радою України законів про Державний бюджет України фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного Мінсоцполітики;

- вжити заходів щодо удосконалення методології визначення прожиткового мінімуму із врахуванням положень Конвенції МОП про основні цілі та норми соціальної політики № 117;

- продовжити проведення пенсійної реформи в напрямі формування багаторівневої системи пенсійного страхування;

- при затвердженні планів заходів з реалізації Стратегії опрацювати питання:

- запровадження щорічних звітів про виконання планів заходів з реалізації Стратегії з висвітленням проблемних питань і шляхів їх вирішення, передбачивши оприлюднення та публічне обговорення звітів;

- передбачення вимог щодо контролю за реалізацією виконання співвиконавцями заходів Стратегії, наданням ними своєчасної, об'єктивної та

вичерпної інформації про виконання заходів, визначення відповідальності за ненадання інформації або її викривлення;

визначення пріоритетних завдань (заходів) Стратегії та їх цільове фінансування шляхом затвердження у Державному бюджеті України відповідних бюджетних програм;

- забезпечити виділення необхідних обсягів видатків загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою «Щоквартальна плата домогосподарствам за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей під час проведення обстеження умов їх життя» (КПКВК 1207030);

- вжити заходів для розроблення методології інформаційно-статистичного забезпечення дослідження ситуації в країні щодо соціального відчуження.

Рахункова палата **рекомендує Мінсоцполітики** забезпечити усунення виявлених в ході аналізу недоліків та виконати надані за результатами аналізу рекомендації:

- забезпечити надання Кабінету Міністрів України об'єктивної оцінки виконання планів заходів;

- з метою ефективної реалізації завдань Стратегії та виконання планів заходів посилити координаційно-організаційну роль Мінсоцполітики та налагодити ефективну взаємодію зі співвиконавцями;

- при формуванні проектів планів заходів з реалізації Стратегії опрацювати питання:

- запровадження щорічних звітів про виконання планів заходів з реалізації Стратегії з висвітленням проблемних питань і шляхів їх вирішення, передбачивши оприлюднення та публічне обговорення звітів;

- передбачення вимог щодо контролю за реалізацією виконання співвиконавцями заходів Стратегії, наданням ними своєчасної, об'єктивної та вичерпної інформації про виконання заходів, визначення відповідальності за ненадання інформації або її викривлення;

визначення пріоритетних завдань (заходів) Стратегії та їх цільове фінансування шляхом затвердження у Державному бюджеті України відповідних бюджетних програм;

- визначити критерії формування заходів та індикаторів їх виконання, вимог до надання співвиконавцями інформації про виконання заходів;

- запровадити проведення моніторингу фінансування реалізації Стратегії в межах коштів державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, інших не заборонених законодавством джерел.

1. ПЕРЕДУМОВА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ

1.1. Підстава для аналізу

Бідність є однією з найболючіших проблем сучасності, від якої страждає значна частина населення планети. Боротьба з бідністю завжди належала до

пріоритетів Європейського Союзу. **Право на захист від бідності та соціального відчуження** передбачене в статті 30 Європейської соціальної хартії, що ратифікована Верховною Радою України 14.09.2006. З метою забезпечення ефективного здійснення права на захист від бідності та соціального відчуження, керуючись положеннями Хартії, сторонами взято зобов'язання у рамках загального та узгодженого підходу вживати заходів для надання особам, що живуть або можуть опинитися в ситуації **соціального відчуження або бідності**, а також членам їхніх сімей **ефективного доступу, зокрема, до роботи, житла, професійної підготовки, освіти, культури і соціальної та медичної допомоги.**

У 2015 році лідери 193 країн світу на саміті ООН з питань сталого розвитку ухвалили 17 Глобальних цілей, які дадуть змогу досягти трьох важливих результатів у найближчі 15 років: **покінчити з крайньою бідністю, побороти нерівність та несправедливість**, зайнятися викликами зміни клімату. У Цілях сталого розвитку першою ціллю визначено **подолання бідності у всіх формах і всюди.**

Метою Стратегії подолання бідності є поетапне зменшення в Україні **масштабу бідності, соціального відчуження та запровадження нових механізмів її запобігання.** Реалізувати Стратегію передбачається до **2020 року.**

Стратегією визначена проблема, яка потребує розв'язання. **Рівень бідності в країні залишається стабільно високим.** На кінець 2015 року за межею відносної бідності за витратами перебувало **23,8 відс. населення.** Одним з основних факторів загострення проблем бідності стало **погіршення стану ринку праці**, особливо в регіонах з великим скупченням вимушено переміщених осіб. Діючі механізми державного впливу на ситуацію на ринку праці не відповідають сучасним вимогам і потребують кардинального перегляду. Специфічною ознакою «української бідності» є **проблема бідності серед працюючого населення.** Ризики бідності зростають із зменшенням розмірів населених пунктів. При цьому рівень сільської бідності майже вдвічі перевищує такий показник у великих містах. Найбільш вразливою до бідності соціально-демографічною групою є діти до 18 років. Рівень бідності у сім'ях з дітьми становив **23,9 відс.,** у багатодітних сім'ях – **50,8 відсотка.** **Збройний конфлікт на сході України** негативно вплинув на рівень добробуту населення, соціальні та економічні умови розвитку Луганської та Донецької областей і соціальну структуру країни, що призвело до виникнення нових вразливих груп населення. Значним також є **масштаб тіньових доходів.**

Стратегія є головним документом, який визначає основний вектор діяльності органів державної влади щодо **зменшення масштабів бідності** та проведення відповідних реформ у сфері соціального захисту, освіти, охорони здоров'я, політики зайнятості тощо. Стратегією визначено основні напрями, завдання і шляхи її реалізації.

Згідно з Положенням про **Міністерство соціальної політики України**, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Мінсоцполітики відповідно до покладених на нього завдань, зокрема,

проводить координаційно-аналітичну роботу з подолання бідності, готує пропозиції щодо вдосконалення методики проведення оцінки бідності та проводить моніторинг показників бідності.

Враховуючи надзвичайне соціальне значення цього питання, обрана **тема аналізу є важливою та актуальною.**

1.2. Цілі аналізу

Сприяти результативності виконання заходів з реалізації Стратегії; ефективності діяльності органів виконавчої влади щодо виконання планів заходів з реалізації Стратегії; реалізації всіх рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аналізу.

1.3. Обсяг аналізу

Предметом аналізу були нормативно-правові акти, що забезпечували виконання Стратегії; управлінські рішення Мінсоцполітики, інших центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської міської держадміністрації, спрямовані на її реалізацію; показники, які характеризують виконання заходів; фінансове забезпечення реалізації Стратегії; інформація Мінсоцполітики про стан виконання планів заходів з реалізації Стратегії, яка надавалась Кабінету Міністрів України; інформація центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської міської держадміністрацій про стан виконання заходів з реалізації Стратегії, яка надавалась Мінсоцполітики; дані статистичних спостережень; результати наукових досліджень з питань ефективності державної політики, спрямованої на підвищення рівня життя населення, подолання бідності в країні.

Об'єкти аналізу: Мінсоцполітики; Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України імені М. В. Птухи, Державна служба статистики України. За результатами контрольної-аналітичного заходу складено три акти.

Початкові обмеження щодо проведення аналізу:

часові: 2016–2017 роки та I півріччя 2018 року;

з аналітичних питань – 2010–2018 роки;

географічні – м. Київ.

1.4. Критерії аналізу

Щодо виконання заходів з реалізації Стратегії, оцінки ефективності державної соціальної політики, спрямованої на подолання бідності: повнота формування нормативно-правової бази, яка має забезпечувати проведення дієвої політики щодо подолання бідності та запобігання їй у майбутньому; стан досягнення мети та результатів реалізації Стратегії у 2016–2017 роках, I півріччі 2018 року; зниження рівня бідності; підвищення рівня державних соціальних стандартів, реальної заробітної плати, соціального захисту найбільш вразливих верств населення; створення економічно-правових умов для підвищення економічної активності працездатних громадян.

1.5. Методи аналізу

Під час аналізу застосовано такі методи: аналіз нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію Стратегії; оцінка ефективності діяльності Мінсоцполітики, інших центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської міської держадміністрацій щодо виконання заходів з реалізації Стратегії; аналіз виконання планів заходів з реалізації Стратегії; аналіз інформації, планів, звітів, інших документів, що характеризують виконання заходів Стратегії; аналіз фінансового забезпечення реалізації Стратегії; аналіз статистичних даних, досліджень, показників бідності та соціального розвитку країни і регіонів; запити з питань аналізу; опрацювання матеріалів засобів масової інформації, інтернет-видань; отримання пояснень посадових осіб об'єктів аналізу.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ

2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аналізу

Кабінетом Міністрів України рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього аналізу виконано частково. Як наслідок, окремі рекомендації актуальні і на сьогодні. Зокрема, не виконано рекомендації щодо внесення на затвердження Верховній Раді України законопроекту про Загальнодержавну програми розвитку соціального житла, а також продовження проведення пенсійної реформи в напрямі формування багаторівневої системи пенсійного страхування. Залишається актуальною проблема перегляду основних принципів визначення прожиткового мінімуму та розроблення нових законодавчих механізмів, які б забезпечували максимальну відповідність базового соціального стандарту реальній вартості споживчого кошика та послуг і відповідали соціально-економічним та суспільно-політичним реаліям. Оновлені набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг на теперішній час не враховують всіх життєво необхідних витрат.

Рахунковою палатою у 2011 році досліджувалось питання **виконання Комплексної програми забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності**. Звіт про результати аналізу затверджено постановою Колегії Рахункової палати від **23.02.2011 № 3-7**.

За результатами цього аналізу **надано пропозиції Кабінету Міністрів України**, зокрема, внести на затвердження Верховній Раді України законопроекти про Загальнодержавну програму подолання та запобігання бідності в Україні, Загальнодержавну програму зайнятості населення та Загальнодержавну програму розвитку соціального житла; прискорити перегляд наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних демографічних груп населення, що застосовуються для визначення розмірів прожиткового мінімуму; забезпечити удосконалення системи оплати праці працівників бюджетної сфери на основі ЄТС, поетапне підвищення реальної заробітної плати та частки оплати праці в собівартості

продукції; забезпечити трансформацію системи пільг шляхом заміни їх на адресні виплати; продовжити проведення пенсійної реформи в напрямі формування багаторівневої системи пенсійного страхування.

Мінсоцполітики надіслано інформацію про результати аналізу виконання Комплексної програми забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності для вжиття заходів та усунення виявлених недоліків.

Виявлений стан справ

➤ *Щодо внесення на затвердження Верховній Раді України законопроектів про Загальнодержавну програму подолання та запобігання бідності в Україні, Загальнодержавну програму зайнятості населення та Загальнодержавну програму розвитку соціального житла*

- Пунктом 2 статті 3 Указу Президента України від 26.02.2010 № 274 «Про невідкладні заходи з подолання бідності» доручено Кабінету Міністрів України розробити **Загальнодержавну програму подолання та запобігання бідності в Україні на 2010–2015 роки.**

На виконання цього Указу Мінсоцполітики разом із центральними органами виконавчої влади, НАНУ, сторонами соціального діалогу та за участі громадських організацій розроблено проект Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми подолання та запобігання бідності на період до 2015 року» (далі – проект Закону) у двох варіантах: із визначенням обсягів фінансування за роками, як це передбачено Законом України «Про державні цільові програми» і Порядком розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106, та без визначення обсягів фінансування. Два варіанти подавалися на погодження центральним органам виконавчої влади. Враховуючи, що розв'язання проблеми бідності – це комплексний та довготривалий процес і складно визначити обсяги фінансування для виконання завдань та заходів проекту Закону, а також зважаючи на відсутність макропоказників на п'ять років, на засіданні Кабінету Міністрів України 29.11.2010 було підтримано основні положення проекту Закону із визначеними заходами **без обсягів фінансування.**

Проект Закону схвалено на засіданні Кабінету Міністрів України 31.08.2011. Водночас Адміністрація Президента України у жовтні 2011 року повідомила, що пункт 2 статті 3 вищезазначеного Указу може бути виконано шляхом **прийняття Кабінетом Міністрів України Державної цільової соціальної програми подолання та запобігання бідності на період до 2015 року.**

Постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 1057 затверджено **Державну цільову соціальну програму подолання та запобігання бідності на період до 2015 року без зазначення конкретних видатків за кожним її заходом.**

- Мінрегіоном розроблено проект Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку соціального житла на 2015–2021 роки»

та у серпні 2014 року подано на розгляд Уряду. Законопроект розроблено з метою створення механізму формування житлового фонду соціального призначення, визначення і реалізації заходів як у короткостроковій, так і у середньостроковій перспективі, які дадуть змогу забезпечити фінансування будівництва нового житла, реконструкції існуючих жилих будинків або переобладнання нежилых будинків у жилі для створення необхідного обсягу житлового фонду соціального призначення. Проте пунктом 16 Заходів щодо економного та раціонального використання державних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету», передбачено **припинення підготовки проектів нових державних програм**, що потребують додаткового фінансування з державного бюджету. З огляду на це Мінекономрозвитку запропонувало призупинити розроблення та затвердження Загальнодержавної програми до стабілізації економічного стану в Україні. При цьому Мінфін вважає, що формування житлового фонду соціального призначення має здійснюватися **за рахунок коштів місцевих бюджетів** та інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Протягом 2015–2017 років Мінрегіоном проведено узгоджувальні наради за участі Мінфіну, Мінекономрозвитку та Мінсоцполітики з питання визначення джерел фінансування для створення житлового фонду соціального призначення. Мінрегіон та Мінсоцполітики підтримують поновлення проекту розроблення Загальнодержавної програми. Однак позиції Мінфіну і Мінекономрозвитку не змінилися.

На сьогодні є чинною постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів», яка містить положення щодо припинення підготовки проектів нових державних програм, що потребують додаткового фінансування з державного бюджету. Враховуючи викладене, Мінрегіон не має можливості поновити роботу з розроблення проекту Загальнодержавної програми розвитку соціального житла.

- Постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2012 № 1008 затверджено Програму сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року, яка ґрунтується на засадах Національної тристоронньої угоди про зайнятість та робочі місця.

Наказом Мінсоцполітики від 16.03.2018 № 370 «Про затвердження Плану діяльності Міністерства соціальної політики України» передбачено виконання заходу щодо формування Основних напрямків реалізації державної політики у сфері зайнятості на середньостроковий період з урахуванням прогностичних макроекономічних показників. Строк виконання – грудень 2018 року. Станом на 20.08.2018 документ надіслано на погодження до заінтересованих органів.

➤ *Щодо прискорення перегляду наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних демографічних груп населення, що застосовуються для визначення розмірів прожиткового мінімуму*

Відповідно до Порядку проведення науково-громадської експертизи набору продуктів харчування, набору непродовольчих товарів і набору послуг

для встановлення прожиткового мінімуму, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.1999 № 1767, у **2015 році** здійснено перегляд наборів, що застосовуються для визначення прожиткового мінімуму.

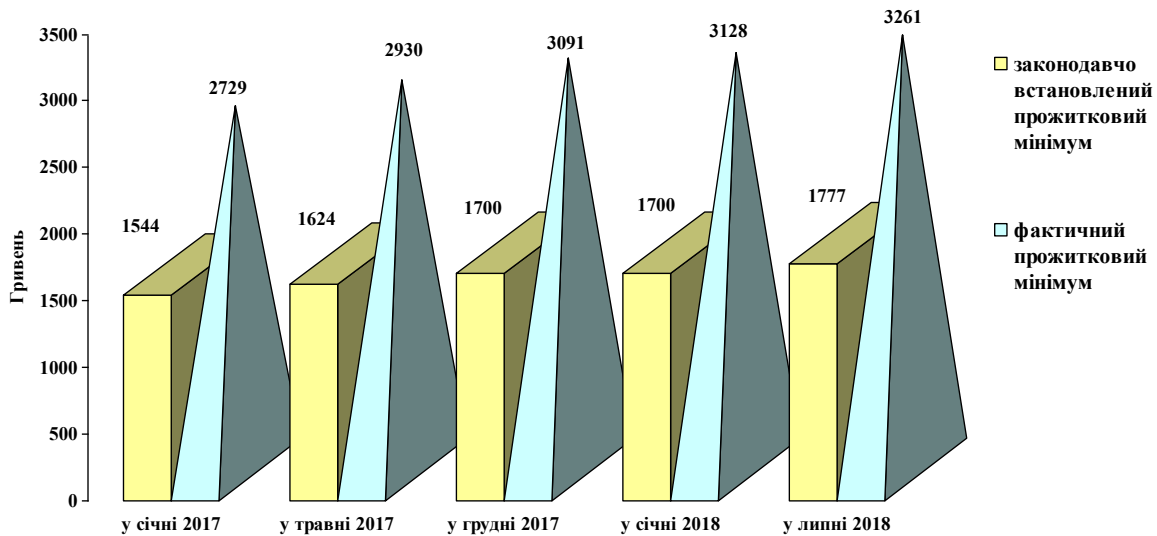
Оновлені набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг схвалені Постановою № 780. У зв'язку з цим з метою вдосконалення методики розрахунку прожиткового мінімуму, а також включення до наборів нових товарів **03.02.2017** видано наказ Мінсоцполітики, Мінекономрозвитку, Держстату № 178/147/31 «Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму».

Мінсоцполітики щороку надає Мінфіну **пропозиції щодо встановлення розмірів прожиткового мінімуму**, підготовлені відповідно до методики визначення прожиткового мінімуму, тобто на базі фактичного його розміру та з урахуванням прогнозованого рівня інфляції. Рішення щодо підвищення розміру прожиткового мінімуму приймається згідно з вимогами бюджетного законодавства на підставі макропоказників економічного і соціального розвитку України та наявних фінансових ресурсів держави щодо забезпечення виплат соціальних гарантій, що визначаються на основі прожиткового мінімуму. За твердженням Мінсоцполітики, зростання розміру прожиткового мінімуму без урахування фінансово-економічної ситуації в країні унеможливить забезпечення своєчасним фінансуванням у повному обсязі видатків на пенсії, соціальні допомоги та інші соціальні виплати.

Слід зазначити, що відповідно до статті 6 Закону України від 05.10.2000 № 2017 «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» прожитковий мінімум, встановлений законом, є **базовим державним соціальним стандартом**, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти. Саме цей стандарт, як зазначено в Законі України від 15.07.1999 № 966 «Про прожитковий мінімум», закладає правову основу для його врахування при реалізації державою **конституційної гарантії громадян на достатній життєвий рівень**.

Водночас протягом багатьох років прожитковий мінімум **не виконує функції базового соціального стандарту** для визначення достатнього рівня життя громадян, а застосовується як розрахунковий показник для збалансування Державного бюджету України. що **порушує конституційні права мільйонів українських громадян на достатній життєвий рівень і належний соціальний захист**. Розміри законодавчо встановленого та фактичного прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць у середньому на одну особу у 2017 – липні 2018 року відображає діаграма 1.

Діаграма 1. Розмір законодавчо встановленого та фактичного прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць у середньому на одну особу

Функцію прожиткового мінімуму як основоположного інструменту соціальної політики нівелює наявність низки проблем, пов'язаних як із систематичним недотриманням вимог законодавства щодо його формування, так і необхідністю перегляду методологічних підходів до його визначення. Так, відповідно до статті 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» прожитковий мінімум – вартісна величина **достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.** Ці набори згідно зі статтею 3 Закону мають визначатися не рідше одного разу на п'ять років. Однак більшість пунктів затвердженого споживчого кошика **не враховує життєво необхідних витрат, детермінованих реаліями сучасності.**

Таким чином, є нагальна **потреба в перегляді основних принципів визначення прожиткового мінімуму та розробленні нових законодавчих механізмів,** які б забезпечували максимальну відповідність базового соціального стандарту реальній вартості споживчого кошика та послуг і відповідали соціально-економічним та суспільно-політичним реаліям.

Функція прожиткового мінімуму як основного інструменту соціальної політики нівелюється і внаслідок застосування в законах України про Державний бюджет України показника «**рівень забезпечення прожиткового мінімуму**» для призначення державної соціальної допомоги, що протиправно обмежує її розмір та **порушує конституційне право громадян на рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму.**

Водночас розмір прожиткового мінімуму в Україні, **обрахований Мінсоцполітики як фактичний, є набагато нижчим, ніж реальний, у зв'язку**

із застосуванням при його визначенні недосконалих, як вже зазначалося, наборів продуктів, товарів і послуг.

Як наслідок – **штучне зменшення розмірів усіх соціальних і пенсійних виплат**, що нараховуються на підставі прожиткового мінімуму, а отже – погіршення соціальної захищеності та рівня життя населення.

На вищенаведеному наголошено також і комітетами Верховної Ради України. Так, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (далі – Комітет) на засіданні 15.11.2017 (протокол № 81) звернув увагу на **використання** при розрахунку прожиткового мінімуму на 2018 рік завідомо заниженого показника базового державного соціального стандарту, що не враховує навіть поточного росту цін на споживчі товари і послуги. Отже, поданий Урядом на затвердження Верховної Ради України розмір прожиткового мінімуму хоч і підвищується в цілому за 2018 рік на 9 відс., але є **значно нижчим від фактичного прожиткового мінімуму і не відображає реальної вартісної величини споживчого кошика**, обрахованої за фактичними споживчими цінами.

Комітетом відзначено, що, незважаючи на ратифікацію Законом України від 16.09.2015 № 692 Конвенції МОП про основні цілі та норми соціальної політики № 117, згідно з якою Україна при встановленні прожиткового мінімуму зобов'язана брати до уваги такі потреби населення, як **забезпечення житлом, медичним обслуговуванням та освітою**, на сьогодні витрати на ці потреби у прожитковому мінімумі так і не враховано в повному обсязі, як і **послуги з медичного обслуговування та освіти**.

Особливої актуальності набуває питання врахування таких потреб в умовах впровадження в Україні освітньої та медичної реформ і постійного збільшення вартості послуг у цих сферах. Крім того, потребує термінового вдосконалення методологія визначення прожиткового мінімуму, яка за соціально-економічних реалій ринкової економіки не здатна забезпечити відображення фактичних потреб та споживання людини. З огляду на це Комітет констатував, що попри низку законодавчих змін, недавні перегляд і затвердження оновлених наборів продуктів харчування, непродуктивних товарів і послуг, а також методики визначення прожиткового мінімуму, **особливих позитивних зрушень у формуванні розміру прожиткового мінімуму для затвердження у законі про Державний бюджет України на 2018 рік не відбулося**, вкотре його встановлено не відповідно до правової бази регулювання даної сфери правовідносин, а, як відзначив Мінфін, «на основі врахування фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування».

➤ *Щодо забезпечення удосконалення системи оплати праці працівників бюджетної сфери на основі Єдиної тарифної сітки, поетапного підвищення реальної заробітної плати та частки оплати праці в собівартості продукції*

З метою реформування системи оплати праці та посилення контролю держави за додержанням законодавства про працю прийнято Закон № 1774,

відповідно до якого удосконалено механізм визначення мінімальної заробітної плати, а саме: приведено поняття мінімальної заробітної плати до європейської практики та міжнародних норм; запроваджено нову методологію її визначення (як нижньої межі оплати праці, що гарантується державою).

Законом № 1774 внесено зміни до статті 96 Кодексу законів про працю України і статті 6 Закону України від 24.03.1995 № 108 «Про оплату праці» щодо нових підходів до формування схеми посадових окладів (тарифних ставок) працівників установ, закладів та організацій, що **фінансуються з бюджету**. Так, схема посадових окладів (тарифних ставок) працівників установ, закладів та організацій, що фінансуються з бюджету, формується на основі мінімального посадового окладу (тарифної ставки), встановленого Кабінетом Міністрів України, та міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень розмірів посадових окладів (тарифних ставок) і тарифних коефіцієнтів. Мінімальний посадовий оклад (тарифна ставка) встановлюється у розмірі, **не меншому за прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб на 1 січня календарного року.**

З урахуванням норм законодавства прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1037 «Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», якою в примітці 1 додатка 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» внесено зміни, згідно з якими **посадові оклади** (тарифні ставки, ставки заробітної плати) з **01.01.2017** розраховуються **виходячи з розміру посадового окладу** (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду, **встановленого у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб** на 1 січня календарного року.

З метою підвищення престижності праці та поліпшення фінансового стану **педагогічних працівників** Кабінетом Міністрів України прийнято ряд постанов:

- від **14.12.2016** № 974 «Про внесення зміни у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298», згідно з якою з 01.01.2017 підвищено посадові оклади педагогічних працівників навчальних закладів, які фінансуються за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, і з 01.09.2017 – педагогічним працівникам усіх інших закладів та установ освіти, які фінансуються за рахунок державного та місцевих бюджетів;

- від **11.01.2018** № 22 «Про підвищення оплати праці педагогічних працівників», згідно з якою з 01.01.2018 на 10 відс. підвищено посадові оклади (ставки заробітної плати) педагогічних працівників, оплата праці яких здійснюється за рахунок коштів освітньої субвенції;

- від **11.01.2018** № 23 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», якою внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 373 «Про встановлення надбавки педагогічним

працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» та установлено надбавку в граничному розмірі 30 відс. посадового окладу (ставки заробітної плати), але не менше 5 відсотків.

Після суттєвого падіння реальних доходів населення у 2014–2015 роках (відповідно на 11,5 і 22,2 відс.) з 2016 року спостерігається **позитивна динаміка щодо їх зростання**. Зокрема, номінальні доходи населення у 2017 році зросли на 24,4 відс. порівняно з 2016 роком. Наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг, зріс на 21,3 відс., а реальний наявний, визначений з урахуванням цінового фактора, збільшився на 6 відсотків. Завдяки зростанню доходів від трудової діяльності відбулося покращення структури доходів. Так, у 2017 році питома вага заробітної плати у структурі доходів населення збільшилась на 2,2 відс. пункту і становила 44,3 відс. проти 42,1 відс. у 2016 році.

Відзначається **поетапне підвищення реальної заробітної плати**, хоча **темпи її зростання більш повільні, ніж номінальної заробітної плати**. Так, у 2015 році при зростанні номінальної зарплати на 20,5 відс. порівняно з 2014 роком реальна зменшилась на 20,2 відс., у 2016 році при зростанні номінальної зарплати на 23,5 відс. порівняно з попереднім роком реальна збільшилась на 9 відс. (темпи зростання менші на 14,5 відс. пункту), у 2017 році – відповідно **на 37,1 і 19,1 відс.** (на 18 відс. пунктів), за січень-червень 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року – відповідно **на 26,2 і 12 відс.** (менше на 14,2 відс. пункту).

➤ *Щодо трансформації системи пільг шляхом заміни їх на адресні виплати*

Відповідно до пункту 8 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1774 **пільги з оплати проїзду**, передбачені законами України, **можуть надаватися в готівковій формі у порядку та розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України**.

З метою реалізації пільгового права на проїзд прийнято постанову Кабінету Міністрів України від **14.03.2018 № 196** «Деякі питання надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту на міських, приміських та міжміських маршрутах», якою встановлено **соціальну норму кількості поїздок усіма видами транспорту загального користування на міських та приміських маршрутах особам, що відповідно до законодавства мають пільги з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських та приміських маршрутах**.

Крім того, прийнято постанову Кабінету Міністрів України від **14.03.2018 № 197** «Деякі питання надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту на міських, приміських та міжміських маршрутах», згідно з якою передбачається виплачувати громадянам, що мають право на пільговий проїзд, **готівку за рахунок коштів місцевих бюджетів** у разі прийняття такого рішення органами місцевого самоврядування. Розмір щомісячної готівкової

виплати затверджується обласними, Київською міською держадміністраціями та визначається шляхом множення середньої вартості проїзду в міському комунальному транспорті в області (м. Києві) **на 30 поїздок**.

➤ *Щодо продовження проведення пенсійної реформи в напрямі формування багаторівневої системи пенсійного страхування*

У 2016 році Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України подано проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо **запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування** та єдиних принципів нарахування пенсій. Проте, враховуючи, що з 01.01.2016 розмір єдиного внеску зменшено вдвічі та застраховану особу звільнено від сплати частини єдиного внеску, питання запровадження сплати застрахованими особами – учасниками накопичувальної системи пенсійного страхування страхових внесків до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування **відтерміновано у часі**. Пріоритетом діяльності було визначено напрацювання заходів, **спрямованих на збалансування солідарної системи пенсійного страхування та бюджету Пенсійного фонду України**, та їх реалізацію.

З метою комплексного сприяння розвитку системи пенсійного забезпечення та створення справедливої системи пенсійного страхування прийнято Закон України від **03.10.2017** № 2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій».

2.2. Нормативно-правове врегулювання реалізації Стратегії подолання бідності

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р затверджено План заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014–2017 роки.

Відповідно до пункту 391 цього Плану передбачалось до грудня 2015 року розроблення Мінсоцполітики спільно з іншими центральними органами виконавчої влади і в партнерстві з Генеральним директором Європейської комісії «Зайнятість, соціальні питання та адаптація» **Стратегії подолання бідності**

Указом Президента України від 25.08.2015 № 501/2015 затверджено **Національну стратегію у сфері прав людини** (далі – Національна стратегія), одним із стратегічних напрямів якої визначено забезпечення права на працю та соціальний захист. Стратегічною метою цього напрямку є **створення можливостей для забезпечення достатнього життєвого рівня та належного соціального захисту громадян**.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р затверджено план дій з реалізації **Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року**, один із напрямів якого – створення

можливостей для забезпечення достатнього життєвого рівня та належного соціального захисту громадян. Реалізацію цього напряму передбачалось здійснити, зокрема, шляхом створення ефективної системи соціального захисту, яка відповідає можливостям держави, у тому числі розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо затвердження Стратегії подолання бідності (протягом I кварталу 2016 року); затвердження плану дій з реалізації Стратегії подолання бідності (протягом трьох місяців після затвердження Стратегії подолання бідності).

Розпорядженням № 161-р схвалено Стратегію подолання бідності.

Довідково. До цього діяла Стратегія подолання бідності, затверджена Указом Президента України від 15.08.2001 № 637/2001, яку передбачалось реалізувати в три етапи протягом 2001–2009 років. Постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2001 № 1712 затверджено Комплексну програму забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності.

Указом Президента України від 26.02.2010 № 274/2010 «Про невідкладні заходи з подолання бідності» Президент України постановив визначити подолання бідності, перш за все її найгостріших проявів, найважливішим пріоритетом у здійсненні реформ в Україні – соціальній державі, яка має на меті впровадження європейських стандартів життя.

Постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 1057 затверджено Державну цільову соціальну програму подолання та запобігання бідності на період до 2015 року.

Мета Стратегії – поетапне зниження в Україні масштабу бідності, соціального відчуження та запровадження нових механізмів її запобігання.

Стратегією визначено **чотири основні напрями та завдання** їх реалізації:

1. Розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці:

✓ підвищення дієвості політики зайнятості (шляхом виконання 7 основних завдань, при цьому за сьомим основним завданням передбачено виконання 8 завдань);

✓ підвищення мобільності робочої сили на ринку праці (шляхом виконання 8 основних завдань);

✓ активне сприяння детінізації зайнятості та доходів населення (шляхом виконання 6 основних завдань);

✓ зменшення економічно необґрунтованої нерівності та сприяння утвердженню принципу соціальної справедливості в системі розподілу доходів (шляхом виконання 9 основних завдань).

2. Забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізація ризиків соціального відчуження сільського населення.

✓ забезпечення доступності послуг соціальної сфери для населення незалежно від місця проживання (шляхом виконання 11 основних завдань);

✓ сприяння ініціативності громад у розв'язанні найгостріших соціальних проблем та запобіганні бідності (шляхом виконання 7 основних завдань).

3. Мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження

найбільш вразливих категорій населення.

✓ забезпечення подальшого реформування системи соціальної підтримки та зменшення масштабів бідності серед вразливих верств населення (шляхом виконання 6 основних завдань);

✓ підвищення якості та рівня доступності соціальних послуг для вразливих верств населення (шляхом виконання 9 основних завдань);

✓ розширення можливостей дітей, що вразливі до бідності та соціального відчуження, у частині отримання ними якісних послуг (шляхом виконання 10 основних завдань).

4. Запобігання бідності та соціальному відчуженню серед внутрішньо переміщених осіб.

Реалізація цього напрямку здійснюється відповідно до Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року, затвердженої Постановою № 1094.

Очікувані результати реалізації Стратегії передбачають досягнення **шести показників з цільовими орієнтирами у 2018 і у 2020 роках**: рівень бідності за абсолютним критерієм для порівняння з міжнародними показниками (**0,8 і 0,5 відс.**); рівень бідності за відносним критерієм (**6,6 і 6,5 відс.**); рівень бідності за абсолютним критерієм (**23 і 15 відс.**); рівень безробіття населення у віці 15–70 років (**9,2 і 9 відс.**); частка коштів (без урахування житлової субсидії), що доходять до 30 відс. найбіднішого населення у результаті виконання програм державної соціальної допомоги (**43 відс. і 47 відс.**); частка бідного населення, охопленого програмами соціальної підтримки (**61 і 65 відсотків**).

Розпорядженнями № 573 і № 99 затверджено відповідно **План заходів на 2016–2017 роки і План заходів на 2018 рік**.

2.3. Оцінка ефективності реалізації Стратегії подолання бідності

2.3.1. Аналіз результатів моніторингу ефективності реалізації Стратегії подолання бідності

Відповідно до Розпорядження № 161 для відстеження процесу розв'язання проблеми бідності має проводитися моніторинг та оцінювання ефективності реалізації Стратегії. Перелік показників для ведення моніторингу ефективності реалізації Стратегії затверджено наказом Мінсоцполітики від 13.04.2016 № 404, яке забезпечує постійний їх моніторинг.

Довідково. Показники мали надаватися Держстатом, Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, департаментами Мінсоцполітики, Пенсійним фондом, МОН.

Дані моніторингу ефективності реалізації Стратегії за 2016–2017 роки та I квартал/півріччя 2018 року за основними її напрямами наведено в таблиці 1.

**Дані моніторингу ефективності реалізації Стратегії подолання бідності
за основними її напрямками**

Основні напрями Стратегії	Показники для моніторингу	2016 рік	2017 рік	I півріччя 2018 року
1	2	3	4	5
Розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці	Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років, відс.	56,3	56,1	55,9 (I кв.)
	Частка у структурі доходів населення заробітної плати, відс.	42,1	44,3	49,8 (I кв.)
	Частка доходів від підприємницької та індивідуальної діяльності в доходи домогосподарств, відс.	5,2	4,4	x
	Рівень бідності серед осіб пенсійного віку	22,6	24,6	x
	Зростання наявних доходів у розрахунку на одну особу, грн	35776,9 (+4732,6)	43592,8 (+7815,9)	(I кв.) 11370,2 (+2761,6)
	Зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності, грн (у відс. до відповідного періоду попереднього року)	5183 (+23,6 відс.)	7104 (+37,1 відс.)	8377 (+26,2 відс.)
	Зростання реальної заробітної плати одного працівника, відс.	109,0	119,1	(січень - червень) 112 відс.
	Зростання середнього розміру призначеної місячної пенсії пенсіонерам, які обліковуються в органах Пенсійного фонду, відс. <i>січень порівняно із січнем базового року</i> (середній розмір пенсії, грн)	107,5 (1700,2 грн)	107,5 (1828,3 грн)	135,7 (2480,5 грн)
	Зростання мінімальної заробітної плати, відс. (розмір мінімальної заробітної плати, грн)	116,1 (1600 грн)	у 2 рази (3200 грн)	116,3 (3723 грн)
Зростання мінімальної пенсії, відс. (середній розмір мінімальної пенсії, грн)	113,2 (1121 грн)	118,2 (1325 грн)	109,8 (1456 грн)	
Забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізації ризиків соціального відчуження сільського населення	Рівень зайнятого населення у віці 15–70 років, що проживає у сільській місцевості, відс.	54,9	54,4	(I кв.) 52,8
	Частка сільських домогосподарств, що потерпають через відсутність регулярного щоденного транспортного сполучення з населеним пунктом із більш розвинутою інфраструктурою, відс.	–	23,0	x
	Частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів, які продовжують навчання у 10 класі, відс.	60,3	58,9	x
	Частка домогосподарств, у складі яких є особи, що протягом останніх 12 місяців за потреби не змогли отримати медичну допомогу, придбати лікарські засоби, відс.	23,1	29,7	x
Мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження найбільш вразливих категорій населення	Чисельність дітей з інвалідністю, охоплених реабілітаційними послугами, тис. осіб	15,5	18,1	x
	Коефіцієнт смертності дітей віком до одного року на 1 000 живонароджених, відс.	7,4	7,6	x
	Кількість дітей у дошкільних початкових закладах, які мають групи спеціального призначення	65606	65044	x

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
	Кількість дітей, які отримали статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	10132	10386	x
	Частка дітей, охоплених сімейними формами виховання (усиновлення, опіка, піклування, дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї), із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відс.	91,5	91,3	x
	Частка бідних серед багатодітних сімей, відс.	49,0	63,3	x
	Частка працюючих осіб з інвалідністю, відс.	25,6	25,8	x
	Частка працюючих осіб працездатного віку серед осіб з інвалідністю, відс.	20,5	20,4	x
Запобігання бідності та соціальному відчуженню серед внутрішньо переміщених осіб	Кількість внутрішньо переміщених осіб, яких взято на облік відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509	1652512 (на грудень)	1493536 (на грудень)	1517575 (станом на 16.08.2018)
	Середньомісячна кількість сімей, яким призначено щомісячну адресну допомогу як внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505	197254	169436	1549892 (станом на 16.08.2018)
	Частка працевлаштованих у загальній кількості внутрішньо переміщених осіб, які звернулись до державної служби зайнятості, відс.	28,0	33,9	24,8 (січень – червень)

Аналіз показників за **2017 рік**, зокрема які характеризують **підвищення доходів населення**, свідчить про їх **позитивну динаміку**: наявний дохід у розрахунку на одну особу у 2017 році на 7815,9 грн (21,8 відс.) більший, ніж у 2016 році; середньомісячна заробітна плата зросла на 37,1 відс. (у 2017 році – 7104 грн, у 2016 році – 5183 грн); реальна заробітна плата у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 19,1 відс.; частка заробітної плати у структурі доходів населення підвищилась на 2,2 відс. пункту і становила 44,3 відс. у 2017 році проти 42,1 відс. у 2016 році; розмір середньої пенсії збільшилася на 7,5 відс. і станом на січень 2017 року становив 1828,3 грн проти 1700,2 грн у січні 2016 року; розмір мінімальної заробітної плати у 2017 році зріс у 2 рази порівняно з 2016 роком; розмір мінімальної пенсії у 2017 році – на 18,2 відс. порівняно з 2016 роком.

Окремі показники, що **характеризують ситуацію на ринку праці**, **дещо знизилися**: рівня зайнятості населення – з 56,3 відс. у 2016 році до 56,1 відс. у 2017 році; рівня зайнятого населення у віці 15–70 років, що проживає у сільській місцевості, – з 54,9 відс. у 2016 році до 54,4 відс. у 2017 році.

Збільшилась частка працевлаштованих у загальній кількості внутрішньо переміщених осіб, які звернулись до державної служби зайнятості, і у 2017 році вона становила 33,9 відс. проти 28 відс. у 2016 році, а також частка працюючих з інвалідністю – 25,8 відс. у 2017 році проти 25,6 відс. у 2016 році.

За напрямом «Мінімізація ризиків бідності серед найбільш вразливих категорій населення» зросла на 2,6 тис. осіб чисельність дітей з інвалідністю, охоплених реабілітаційними послугами: 18,1 тис. осіб у 2017 році проти

15,5 тис. осіб у 2016 році. Водночас збільшилася частка бідних серед багатодітних сімей на 14,3 відс. пункту – 63,3 відс. у 2017 році проти 49 відс. у 2016 році.

Основні показники рівня життя населення у 2015–2018 роках наведено в додатку 1.

Не менш гострою, ніж проблема бідності для України, є проблема соціального відчуження – обмежений доступ окремих категорій, насамперед соціально вразливих, до життєво важливих благ та послуг, низький рівень доступності послуг соціальної сфери для широких верств населення.

Основними причинами формування соціального відчуження були впродовж багатьох років відсутність стабільної роботи, що оплачується; нестабільність або недостатній рівень виплати соціальних трансфертів; проживання в сільській місцевості (внаслідок гірших можливостей працевлаштування та нерозвиненої інфраструктури обмежується задоволення матеріальних та духовних потреб); відсутність родинних зав'язків, спілкування з друзями та знайомими; неналежні житлові умови; належність до певної суспільної групи (дискримінація за статтю, віком, віросповіданням, національністю тощо); неналежний стан здоров'я.

Ситуація в Україні із повноцінним доступом до послуг охорони здоров'я є досить несприятливою. У 2017 році 13,4 відс. населення страждало через відсутність поблизу житла закладу охорони здоров'я чи аптеки (порівняно з 2015 роком цей показник підвищився на 1,1 відс. пункту). До інфраструктурних обмежень належить також неможливість своєчасно отримати послуги екстреної (швидкої) медичної допомоги (у 2017 році, як і в попередньому періоді обстеження, 14,8 відс. населення не могла отримати такі послуги). **Майже третина населення у 2017 році (29,7 відс.), незважаючи на потребу, не змогла отримати медичну допомогу чи придбати лікарські засоби.** Суттєве зниження значення цього показника у 2016 році (до 23,1 відс.) повністю нівелювалося і навіть перевищило рівень 2015 року.

Незважаючи на поширеність серед української молоді практики отримання вищої освіти, в останні роки намітилася тенденція до зростання частки дітей, які не отримують повної загальної середньої освіти, що значно збільшує ризики бідності та соціального відчуження.

Нагальними для українських сімей залишаються житлово-комунальні та інфраструктурні проблеми: більше чверті домогосподарств (26,6 відс.) через недостатність коштів не може підтримувати відповідну температуру у своїх помешканнях, порівняно з 2015 роком цей показник зріс на 1,5 відс. пункту. Натомість зменшилася частка домогосподарств, які потерпають від відсутності регулярного транспортного сполучення з населеним пунктом з більш розвиненою інфраструктурою, – з 9,2 відс. у 2015 році до 8,8 відс. у 2017 році.

Найбільш вразливим до бідності та соціального відчуження є сільське населення: 45,7 відс. домогосподарств потерпають через відсутність закладів, які надають побутові послуги; 41,8 відс. – через незабезпеченість

населеного пункту своєчасними послугами екстреної медичної допомоги; 28,5 відс. – через відсутність поблизу закладів охорони здоров'я; кожне четверте домогосподарство – через відсутність регулярного щоденного транспортного сполучення з населеним пунктом із більш розвинутою інфраструктурою; понад 50 відсотків – через неможливість забезпечити елементарні побутові умови в помешканні.

За останній рік покращилися показники доступності соціальних послуг для вразливих груп населення. Зокрема, суттєво зросла чисельність дітей з інвалідністю, охоплених реабілітаційними послугами, – з 14,8 до 17,4 тис.; частка дітей, не охоплених сімейними формами виховання, серед дітей, які отримали статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, зменшилася з 22,2 до 15,7 відс.; частка самотніх громадян похилого віку, які обслуговувалися у територіальних центрах соціального обслуговування, зросла з 92,3 до 95 відсотків.

Під час виконання запланованих заходів передбачалось покращити методологію оцінки бідності, зокрема вдосконалити підходи до вимірювання цього явища, а також привести їх у відповідність із загально прийнятими міжнародними практиками. Оскільки соціальне відчуження є для України новим напрямом державної соціальної підтримки, насамперед необхідні оцінка цього явища та моніторингу, що вимагає розширення інформаційних можливостей для здійснення комплексного аналізу ситуації та її змін. Якщо моніторинг ситуації з бідністю в Україні проводиться вже з 2001 року, то дослідження соціального відчуження необхідно розпочати з розроблення методології інформаційно-статистичного забезпечення дослідження.

Стратегією у 2018 році передбачалося досягнення відповідних показників подолання бідності (проміжні цільові орієнтири). Показники реалізації Стратегії подолання бідності за 2015–2017 роки та цільовий орієнтир на 2018 рік наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Показники реалізації Стратегії подолання бідності за 2015–2017 роки та цільовий орієнтир на 2018 рік

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
				цільовий орієнтир
1	2	3	4	5
Рівень бідності за абсолютним критерієм для порівняння з міжнародними показниками (за методологією Світового банку), відс.	2,4	2	1,9	0,8
Рівень бідності за відносним критерієм (60 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних доходів з використанням шкали еквівалентності Європейського Союзу: 1,0; 0,5; 0,3), відс.	8,1	7,7	8,3	6,6
Рівень бідності за абсолютним критерієм (витрати, нижчі від фактичного прожиткового мінімуму), відс.	58,3	58,6	47,3	23
у тому числі серед працюючих осіб, відс.	42,6	42	23,7	17
Рівень безробіття населення у віці 15–70 років за методологією Міжнародної організації праці, відс. економічно активного населення відповідного віку	9,1	9,3	9,5	9,2

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
Частка коштів (без урахування житлової субсидії), що доходять до 30 відс. найбіднішого населення у результаті виконання програм державної соціальної допомоги, відс.	41,3	37,6	43,6	43
Частка бідного населення (витрати, нижчі від фактичного прожиткового мінімуму), охопленого програмами соціальної підтримки (соціальні пільги, житлові субсидії, допомога на дітей, допомога малозабезпеченим сім'ям та інші види соціальної допомоги), відс.	63	70,3	73,6	61

Як свідчать дані таблиці, у 2017 році **загалом відбулися позитивні зрушення в реалізації Стратегії**. Аналіз індикаторів результативності Стратегії вказує на просування у бік цільових значень (зокрема, проміжних цільових значень 2018 року) за більшістю визначених показників. Упродовж 2016 року не вдалося досягти позитивної динаміки за показником «Рівень бідності за абсолютним критерієм (витрати, нижчі від фактичного прожиткового мінімуму)», але дані 2017 року свідчать про суттєве покращення значень – зниження рівня бідності на 8,8 відс. пункту (з 58,6 до 47,3 відсотка).

Показник «Рівень безробіття населення у віці 15–70 років» по Україні порівняно з 2016 роком збільшився на 0,2 відс. пункту – до 9,5 відс., що ставить під сумнів досягнення цільового значення 2018 року (9,2 відсотка).

За показником «Частка коштів (без урахування житлової субсидії), що доходять до 30 відс. найбіднішого населення» у 2017 році вже досягнуте цільове значення 2018 року, тобто адресність соціальних програм доведена до цільових показників достроково. Також слід відзначити, що суттєво зросла частка бідного населення, охопленого програмами соціальної підтримки, – з 63 відс. у 2015 до 70,3 відс. у 2016 році та до 73,6 відс. у 2017 році.

Водночас показники відносної бідності зростають: відносного критерію за витратами (75 відс. медіани сукупних витрат) – на 0,9 відс. пункту; за критерієм з використанням еквівалентної шкали ЄС (60 відс. медіани сукупних доходів) – на 0,6 відс. пункту. Така динаміка пояснюється **випереджаючим зростанням вартісного значення межі відносної бідності** у зв'язку з підвищенням номінальних доходів переважної більшості населення.

Отже, аналіз виконання показників реалізації Стратегії свідчить, що **цільові орієнтири 2018 року за окремими показниками не будуть досягнуті**. Разом з тим є позитивні зрушення, зокрема загальне покращення у ситуації з бідністю та у системі підтримки бідних. Ці позитивні зміни відбулися передусім завдяки зростанню мінімальної заробітної плати та реформуванню програм соціальної підтримки.

Упродовж 2016 року не вдалося досягти позитивної динаміки за показником «Рівень бідності за абсолютним критерієм (витрати, нижчі від фактичного прожиткового мінімуму)». Дані 2017 року свідчать про зниження рівня бідності за цим критерієм на 8,8 відс. пункту (з 58,6 до 47,3 відс.), однак є ризик недосягнення цільового орієнтира на 2018 рік (23 відсотки).

Показник відносної бідності за критерієм з використанням еквівалентної шкали ЄС (60 відс. медіани сукупних доходів) зріс у 2017 році до 8,3 відс. (на 0,6 відс. пункту) при очікуваному результаті на 2018 рік 6,6 відс., тобто прослідковується ще більше віддалення від цільового орієнтира. Рівень бідності за абсолютним критерієм для порівняння з міжнародними показниками (за методологією Світового банку) скоротився, але несуттєво.

Частка бідного населення, охопленого програмами соціальної підтримки, збільшилася з 70,3 відс. у 2016 році до 73,6 відс. у 2017 році, при цьому очікуваний показник 2018 року (61 відс.) перевищено ще на початку реалізації Стратегії. Рівень безробіття населення у віці 15–70 років порівняно з 2016 роком збільшився на 0,2 відс. пункту і становив 9,5 відс. при очікуваних 9,2 відсотка. У 2017 році за показником «Частка коштів (без урахування житлової субсидії), що доходять до 30 відс. найбіднішого населення», тобто адресність соціальних програм, досягнуто цільового значення 2018 року (43 відс.) достроково.

2.3.2. Оцінка формування та виконання планів заходів на 2016–2017 роки та 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності

Відповідно до пункту 2 Розпорядження № 161 Мінсоцполітики разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади та сторонами соціального діалогу у тримісячний строк доручено було розробити та подати Кабінетові Міністрів України проект плану заходів на 2016–2017 роки щодо реалізації Стратегії подолання бідності; а починаючи з 2017 року, забезпечувати розроблення та подання щороку до 1 грудня на затвердження Кабінету Міністрів України плану заходів щодо реалізації Стратегії.

З метою підготовки проекту Плану заходів на 2016–2017 роки Мінсоцполітики листом від 22.03.2016 звернулось до уповноважених органів та ІДСД щодо надання в межах компетенції пропозицій до цього проекту до кожного завдання з визначенням конкретних заходів та індикаторів їх виконання.

Мінсоцполітики розробило проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2016–2017 роки щодо реалізації Стратегії подолання бідності», який після погодження всіма співвиконавцями та проведення Мін'юстом правової експертизи подало **18.07.2016** на розгляд Кабінету Міністрів України, тобто **на місяць пізніше, ніж встановлено пунктом 2 Розпорядження № 161.**

Так, згідно із Планом заходів на 2016–2017 роки Кабінетом Міністрів України за **трьома основними напрямками затверджено 73 завдання**, на виконання яких передбачено 159 заходів. Відповідальними за виконання цих заходів визначено тринадцять міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також обласні, Київська міська держадміністрації.

Найбільшу кількість заходів визначено Мінсоцполітики (65 заходів,

або 40,9 відс. загальної кількості) та обласним, Київській міській держадміністраціям за участі органів місцевого самоврядування (61 захід, або 38,4 відс.), а також МОЗ – 8 заходів (5 відс.), МОН – 7 (4,4 відс.), Мінагрополітики – 4 (2,5 відс. загальної кількості заходів). По 2 заходи передбачено до виконання Мінфіну, Мінрегіону, Державній службі у справах ветеранів війни та учасників АТО, Мінінфраструктури та Мінприроди, по 1 заходу – Мінекономрозвитку, Мінкультури, Мінмолодьспорту та Держпраці.

Планами заходів, передбачених Стратегією, за напрямами та завданнями визначено **строки виконання** цих заходів, відповідальних виконавців. З метою проведення оцінки результативності виконання заходів у визначений строк встановлені **індикатори виконання заходів**.

Оцінка визначених співвиконавцями індикаторів виконання заходів контрольною групою здійснювалась за такими критеріями: чи передбачені індикатори для всіх заходів; чи відповідають індикатори суті заходу, чи дозволяють виміряти або обрахувати результати проведених заходів, чи є зрозумілими та логічними, чи спрямовані на позитивну динаміку виконання заходів.

Встановлено, що **затверджені індикатори виконання заходів мають низку недоліків**, зокрема, окремі індикатори визначені не для конкретного заходу, а в цілому до завдання, що унеможлиблює надання об'єктивної оцінки їх виконання. Деякі індикатори **не відображають суті заходу та/або унеможлиблюють здійснення оцінки виконання заходу**; окремі індикатори є **формальними, не відображають рівень виконання завдання або не передбачають позитивної динаміки його виконання тощо**.

Аналізом встановлено, що для оцінки виконання заходів Мінсоцполітики використовувалася **неповна інформація, в окремих випадках оцінка виконання визначена на підставі даних двох – шести областей з 25**.

Наприклад, інформація щодо розширення сучасної мережі зв'язку з метою забезпечення якісного телефонного сполучення, доступу до Інтернету та телеєфіру шляхом модернізації сільських автоматизованих телефонних станцій наведена **по 3 із 25 областей**.

З метою виконання завдання щодо сприяння розвитку пересувної торгівлі для обслуговування населених пунктів без стаціонарної торговельної мережі, а також у разі необхідності торгівлі товарами складного асортименту в населених пунктах, обласним та Київській міській держадміністраціям за участі органів місцевого самоврядування, Мінекономрозвитку та Мінінфраструктури доручалося провести **аналіз міжнародного досвіду щодо розвитку пересувної торгівлі, визначити можливості його адаптації до вітчизняних умов**, індикатор виконання – запровадження в населених пунктах пересувної торгівлі. Зазначений захід має формальний характер, індикатор не є конкретним, не передбачає позитивної динаміки виконання. **Інформація співвиконавців щодо вивчення та аналізу міжнародного досвіду, визначення можливості його адаптації до вітчизняних умов та стану запровадження пересувної торгівлі відсутня**. При цьому, за оцінкою Мінсоцполітики, захід виконано.

Враховуючи зазначене, при формуванні проектів планів заходів на наступні періоди Мінсоцполітики доцільно передбачити **розроблення критеріїв відбору індикаторів** виконання заходів з метою об'єктивного визначення рівня прогресу щодо реалізації завдань та планів заходів у цілому, а також **вимог до надання співвиконавцями інформації про виконання заходів**.

Планами заходів **не встановлено вимог до контролю** за реалізацією співвиконавцями заходів Стратегії, наданням своєчасної, об'єктивної та вичерпної інформації щодо реалізації завдань та заходів, відповідальності за ненадання або викривлення інформації.

Мінсоцполітики відповідно до пункту 2 Розпорядження № 573 щокварталу надавало **Кабінетові Міністрів України інформацію про виконання Плану заходів** на 2016–2017 роки разом з узагальненими інформаційно-аналітичними матеріалами.

У таких інформаціях за кожним заходом повідомлено про стан виконання та надано оцінку виконання: із 159 заходів позначка **«виконано»** наведена по **128 (80,5 відс.)**, **«виконуються» – 25 заходів (15,7 відс.)**, **«інформація не надходила» – по 6 (3,8 відсотка)**.

Аналізом встановлено, що у щоквартальних інформаціях Мінсоцполітики про виконання заходів, наданих Кабінету Міністрів України, **не висвітлено проблемних питань з реалізації Плану заходів та шляхів їх вирішення, не акцентовано уваги на невиконаних заходах, неповній або ненаданій інформації окремими співвиконавцями**. Стан реалізації Стратегії та виконання планів заходів не оприлюднюється на сайті Мінсоцполітики.

Отже, Кабінетові Міністрів України при затвердженні планів заходів з реалізації Стратегії **доцільно передбачити підготовку щорічного звіту про виконання плану заходів**, який містив би інформацію про досягнення цільових показників, визначених Стратегією, проблемні питання та шляхи їх вирішення. З метою доступності результатів реалізації Стратегії для широкого загалу доцільно забезпечити **оприлюднення та публічне обговорення** звітів про виконання планів заходів.

Аналізом виконання Плану заходів на 2016–2017 роки з реалізації Стратегії встановлено.

➤ За напрямом **«Розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці»** передбачено 4 основні завдання, для виконання яких визначено 56 заходів.

Аналіз засвідчив, що із 56 заходів **виконано 30 (53,6 відс.)**, виконано частково, не досягнуто індикатора виконання та/або відсутня повна інформація про виконання – **22 (39,3 відс.)**, **не виконано – 3**, за одним заходом інформація взагалі не надходила.

З метою реалізації одного з **основних завдань щодо підвищення дієвості політики зайнятості** головна увага у соціальній сфері Мінсоцполітики у 2017 році приділялась сприянню продуктивної зайнятості, підвищенню

грошових доходів населення, реформуванню пенсійного забезпечення, наданню ефективної державної соціальної підтримки населенню. Зокрема, запроваджені нові форми та методи роботи Державної служби зайнятості, спрямовані на прискорення повернення безробітних до роботи, задоволення потреб роботодавців у кваліфікованих кадрах.

За інформацією Мінсоцполітики, впровадження інноваційних форм роботи у 2017 році дало змогу збільшити кількість працевлаштованих осіб на 37 тис. (5 відс.) – до 783 тис., при цьому 45 відс. з них працевлаштовано оперативно до надання статусу безробітного. Кількість роботодавців, які співпрацювали з центрами зайнятості, збільшилася на 11 відс. і становила 183 тис.; кількість вакансій, які були в базі даних служби зайнятості з початку 2017 року, зросла на 10 відс. – до 1 мільйона. Завдяки оперативному працевлаштуванню зменшилася на 9 відс. кількість осіб, які мали статус безробітного.

Аналізом встановлено, що за вказаним напрямом Плану заходів на 2016–2017 роки **не було виконано три заходи.**

- У рамках виконання завдання з перебудови системи державного сприяння працевлаштуванню на принципово нових засадах передбачався захід, відповідно до якого Мінсоцполітики мало **розробити основні напрями реалізації державної політики у сфері зайнятості населення на середньостроковий період.** Натомість захід у визначений термін не виконано та включено до Плану заходів на 2018 рік.

- Не виконано повністю захід «Удосконалення законодавства щодо повного або часткового субсидування створення нових робочих місць на підприємствах, що наймають безробітних громадян, які не можуть на рівних умовах конкурувати на ринку праці та яким надаються додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню». За інформацією Мінсоцполітики, підготовлено лише проект Закону України «Про активізацію пошуку роботи безробітних та шукачів роботи», у якому передбачено положення, спрямовані на удосконалення законодавства щодо повного або часткового субсидування створення нових робочих місць, тобто **індикатора виконання заходу у частині внесення проекту закону на розгляд Кабінету Міністрів України не було досягнуто.**

- За завданням «Забезпечення реалізації підготовчого етапу для запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування» передбачалося на законодавчому рівні визначити перелік професій, посад, робіт, для яких участь у корпоративному/професійному пенсійному страхуванні є обов'язковою. Захід не виконано у зв'язку з тим, що термін його виконання не настав – до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій».

Окремі заходи напряму **виконано частково або індикатора виконання заходу не досягнуто** Зокрема:

- Захід щодо впровадження подання роботодавцями інформації про

потребу в робочій силі за формою звітності № 3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)» в електронному вигляді з метою створення загальнодержавного реєстру вакансій з вільним онлайн-доступом та актуалізацією в режимі реального часу Мінсоцполітики виконано частково, **індикатора виконання заходу – подання в електронному вигляді до Державної служби зайнятості інформації щодо збільшення кількості вакансій – не досягнуто.**

За інформацією Мінсоцполітики, у 2017 році розроблено та у грудні протестовано функцію особистого кабінету роботодавця з можливістю подання звітів роботодавцями в електронному вигляді на веб-сайті Державної служби зайнятості «Єдине соціальне середовище». Інтернет-портал «Єдине соціальне середовище» введено у промислову експлуатацію з 04.01.2018, розпочато роботу з лютого 2018 року.

- На виконання завдання «Проведення заходів із психологічної підтримки найбільш вразливих категорій осіб для підвищення рівня інтеграції на ринку праці у результаті надання інформаційних, консультаційних, профорієнтаційних послуг та соціальної реабілітації» обласним та Київській держадміністраціям, Мінсоцполітики доручалося організувати та провести профорієнтаційну роботу з найбільш вразливими категоріями осіб. Встановлено, що захід виконано частково: **не досягнуто індикатора виконання в частині збільшення кількості послуг, наданих безробітним особам з числа найбільш вразливих категорій, зменшення кількості безробітних осіб з числа найбільш вразливих категорій, які отримали профорієнтаційні послуги.**

- За напрямом «Забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізація ризиків соціального відчуження сільського населення» передбачено 2 основних завдання, для виконання яких визначено 35 заходів.

Аналіз свідчить, що із 35 заходів **виконано 7 (20 відс.)**, виконано частково, не досягнуто рівня виконання та/або відсутня інформація повна про виконання – **23 (65,7 відс.)**, **не виконано – 4**, за одним заходом **інформація не надходила взагалі.**

Так, на виконання завдання з підвищення рівня доступу, якості та своєчасності надання медичних послуг для населення у сільській місцевості, зокрема:

- прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1013-р «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я України», яким передбачено розроблення та запровадження нової моделі фінансування, створення єдиного національного замовника медичних послуг, кращий фінансовий захист громадян у разі хвороби, ефективний та справедливий розподіл публічних коштів, скорочення неформальних платежів, створення стимулів до поліпшення якості медичної допомоги, що надається населенню державними та комунальними закладами охорони здоров'я, **та підвищення**

ефективності процесу її надання;

- видано наказ МОЗ від 29.07.2016 № 801 «Про затвердження Положення про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та положень про його підрозділи»;

- прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 932 «Про затвердження порядку створення госпітальних округів» з метою покращення доступності для населення спеціалізованої медичної допомоги на вторинному рівні через створення госпітальних округів.

Аналізом встановлено, що **23 заходи зазначеного напряму виконано частково та/або не досягнуто індикатора виконання**. Зокрема:

- На виконання завдання щодо створення та забезпечення стимулів і належних умов для роботи та проживання в селі молодих фахівців у галузі сільського господарства та інших сфер діяльності Мінрегіону та Мінфіну доручалось надати державну підтримку для індивідуального житлового будівництва в сільській місцевості і забезпечення житлом сільського населення, насамперед молодих спеціалістів, та вдосконалити механізми надання такої підтримки.

За інформацією Мінсоцполітики, упродовж 2017 року надано 1871 кредит (за рахунок державних коштів – 504, місцевих коштів – 1367), з яких на будівництво (реконструкцію) житла – 1332 (за рахунок коштів державного бюджету – 438, за рахунок коштів місцевих бюджетів – 894). Порівняно з аналогічним періодом 2016 року надано кредитів **на 5,9 відс. менше** (за рахунок державних коштів – майже на 16,6 відс., місцевих бюджетів – на 1,3 відс. менше).

За інформацією регіональних фондів підтримки індивідуального житлового будівництва на селі, майже 60 тис. сільських сімей звернулись до фондів для отримання пільгових кредитів, але **не мали змоги реалізувати своїх намірів через відсутність належного фінансування**. Захід виконано частково, оскільки не досягнуто індикатора виконання – **збільшення кількості наданих кредитів**.

- Для виконання завдання з організації дозвілля, оздоровлення та відпочинку дітей доручалось провести чотири заходи. Натомість у **повному обсязі виконано лише один**, інші три – **частково**.

У рамках виконання цього завдання передбачалося забезпечити оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. За даними Мінсоцполітики, у 2017 році забезпечено оздоровленням та відпочинком 2135,5 тис. дітей (54,4 відс. загальної їх чисельності), з них оздоровленням – 727,5 тис. (18,5 відс.); відпочинком – 1408 тис. (35,9 відсотка). Першочергово оздоровленням та відпочинком охоплено 48 тис. дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (91,4 відс. загальної кількості такої категорії дітей); 391 тис. дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей (57,9 відс.); 36 тис. дітей з інвалідністю (30 відс.); 429 дітей, батьки яких загинули під час виконання службових обов'язків (28 відс.); 1171 дитину загиблих у районі проведення АТО (60,4 відс.); 25 дітей загиблих учасників масових акцій громадянського протесту (65,8 відс. загальної кількості такої

категорії дітей). Захід виконано.

У рамках виконання цього завдання Мінсоцполітики доручалося провести інвентаризацію дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які потребують ремонту та відновлення. Однак станом на 01.01.2018 інформація щодо проведення протягом 2016–2017 років **інвентаризації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які потребують ремонту та відновлення**, відсутня. При цьому Мінсоцполітики індикатором виконання вказаного заходу визначило показник «збільшення чисельності дітей, які оздоровилися та відпочили». Разом з тим такий індикатор **унемоżliвлює здійснення** оцінки виконання заходу.

На виконання цього ж завдання МОН доручалося активізувати роботу позашкільних навчальних закладів, закладів культури з метою організації змістовного дозвілля дітей. Зазначений захід є формальним та неконкретним, при цьому дані про активізацію такої роботи в інформації відсутні.

Мінкультури доручалося організувати співпрацю загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів із спортивними закладами, музеями, бібліотеками, театрами, кінотеатрами для пільгового обслуговування дітей. Захід також є формальним та неконкретним. Інформація щодо організації співпраці загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів із спортивними закладами, музеями, театрами, кінотеатрами для пільгового обслуговування дітей відсутня, із бібліотеками – вибірково та неповна.

Аналізом встановлено, що станом на 01.01.2018 за вказаним напрямом **не було виконано чотири заходи**. Зокрема:

- Для налагодження соціального супроводу сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, здійснення нагляду та контролю за умовами життя, моральним, психічним і фізичним станом дітей із таких сімей Мінсоцполітики доручалося до листопада 2017 року **підготувати наказ щодо удосконалення системи обліку роботи із сім'ями з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах**. Станом на 01.01.2018 підготовлено інструкцію з організації соціальної підтримки (ведення соціального випадку) сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, та уніфіковано форми обліку надання соціальних послуг, які **плануються затвердити наказом Мінсоцполітики**.

- **Не надходила інформація** від обласних та Київської міської держадміністрацій, Мінфіну про **запровадження системи планування соціальних видатків органів місцевого самоврядування** щодо задоволення потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці шляхом реалізації пілотних проектів планування соціальних видатків бюджетів об'єднаних територіальних громад та удосконалення методики визначення потреб територіальної громади щодо соціальних послуг.

➤ За напрямом «Мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження найбільш вразливих категорій населення» передбачено 3 основних завдання, для виконання яких визначено 68 заходів.

Аналіз свідчить, що із 68 заходів **виконано 22 заходи** (32,4 відс.),

виконано частково, не досягнуто рівня виконання та/або відсутня повна інформація про виконання – **32 (47,1 відс.), не виконано – 10 (14,7 відс.) а щодо 4 заходів** від відповідальних виконавців інформація про виконання не надходила.

Для реалізації основного завдання щодо підвищення рівня охопленості бідного населення соціальною підтримкою, забезпечення адресної допомоги та поліпшення ефективності програм соціальної підтримки передбачалося виконання п'яти заходів, **які виконано**.

Так, **спостерігається позитивна динаміка збільшення частки бідного населення, охопленого програмами соціальної підтримки**. Рівень охоплення бідного населення субсидіями збільшився в 3,4 раза – з 11,9 відс. у 2015 році до 39,9 відс. у 2016 році. У регіонах постійно здійснюється інформаційно-роз'яснювальна робота щодо права громадян на участь у програмах соціальної підтримки.

Упродовж 2017 року виявлено понад 583,5 тис. вразливих категорій сімей. Понад 480 тис. таких сімей отримали різні види соціальних послуг відповідно до оцінки їхніх потреб. За результатами роботи у понад 11 тис. сімей збережено право на виховання в родині понад 22 тис. дітей, що становить 61 відс. кількості дітей, стосовно яких існував ризик соціального сирітства (36,7 тис. дітей), зокрема, понад 20 тис. дітей, стосовно яких був ризик вилучення, залишилися у біологічних сім'ях; понад 1700 дітей повернено в сім'ю з інтернатних закладів, де вони перебували за заявою батьків; понад 500 новонароджених дітей, стосовно яких був ризик відмови, залишилися зі своїми матерями.

Прийняття Закону № 1774 дало можливість **надати пільговим категоріям громадян пільги з оплати проїзду в готівковій формі**.

Для здійснення регулярного моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки у розв'язанні проблеми бідності, Наказом № 827 затверджено Методику комплексної оцінки бідності, Наказом № 1396 – Методику проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення.

З метою зміни системи інституційного догляду та виховання дітей розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р затверджено Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу до 2019 року, яка передбачає створення системи, спрямованої на забезпечення догляду і виховання дитини в сімейному або наближеному до сімейного середовищі.

Встановлено, що 32 заходи зазначеного напрямку виконано **частково, рівня виконання завдання (індикатора) не досягнуто**. Зокрема:

- На виконання завдання із забезпечення комплексного розв'язання проблем найбільш вразливих верств населення у результаті розширення сфери застосування принципу «єдиного вікна» передбачалося удосконалення адміністративних процедур, пов'язаних з призначенням та наданням

громадянам соціальної підтримки, індикатор виконання – запровадження нових технологій під час роботи з малозабезпеченими сім'ями; зменшення частки бідних серед багатодітних сімей. Захід виконано частково у зв'язку недосягненням індикатора виконання заходу **в частині зменшення частки бідних серед багатодітних сімей за відносними критеріями** (за 9 місяців 2017 року цей показник збільшився з 49 до 58,6 відсотка). Слід зазначити, що за 2017 рік показник зріс до 63,3 відсотка. Інформація щодо запровадження нових технологій під час роботи з малозабезпеченими сім'ями **не надана**.

- Планувалося забезпечити мінімальний комплекс соціальних послуг у територіальній громаді у частині проведення регіональними центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді семінарів і тренінгів для працівників закладів соціального обслуговування, фахівців, залучених до соціальної роботи на рівні територіальних громад. Зазначений захід є формальним та відповідає функціональним обов'язкам регіональних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Як виконання заходу наведена інформація щодо проведення семінарів і тренінгів лише по шести областях.

- Для виконання завдання у частині задоволення потреб у соціальній допомозі членів сімей загиблих учасників антитерористичної операції та осіб, які отримали інвалідність внаслідок збройного конфлікту, Мінсоцполітики доручалося **доповнити Реєстр учасників антитерористичної операції даними про членів сімей загиблих учасників АТО та осіб, які отримали інвалідність внаслідок безпосередньої участі в АТО**. При цьому не було визначено індикатора виконання заходу. За інформацією Мінсоцполітики, замість проекту наказу Мінсоцполітики «Про внесення змін до Порядку ведення Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції» опрацьовується питання підготовки проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо ведення Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції.

Встановлено, що станом на 01.01.2018 за вказаним напрямом **не було виконано десять заходів**. Зокрема:

- Для запровадження в системі соціальної допомоги механізмів, які стимулюють малозабезпечені сім'ї до самозабезпечення для виведення їх із стану нужденності, Мінсоцполітики до грудня 2017 року доручалося підготувати та внести на розгляд Кабінетові Міністрів України **проект закону щодо уніфікації надання допомоги на дітей одиноким матерям**. Станом на 01.01.2018 Мінсоцполітики лише опрацьовано пропозиції до проекту закону щодо уніфікації надання допомоги на дітей одиноким матерям, проте **на розгляд Кабінету Міністрів України, як передбачено індикатором виконання, законопроект не внесено**. Виконання цього пункту перенесено на 2018 рік.

- З метою удосконалення системи забезпечення житлом найбільш вразливих верств Мінсоцполітики разом із Мінрегіоном до жовтня 2016 року доручалося **вивчити світовий та вітчизняний досвід щодо забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення**, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, і підготувати

відповідні аналітично-інформаційні матеріали та пропозиції. Інформація щодо підготовки аналітично-інформаційних матеріалів і пропозицій з цього питання (індикатор виконання) **відсутня**.

- Мінсоцполітики протягом 2016–2017 років доручалося у проекті Закону України «Про соціальні послуги» визначити мінімальний базовий комплекс соціальних послуг у територіальній громаді, індикатор виконання – прийняття цього Закону. Станом на 01.01.2018 Закон України «Про соціальні послуги» **не прийнято, його проект 21.03.2017 розглянуто на пленарному засіданні Верховної Ради України та прийнято за основу в першому читанні**.

- У рамках розроблення нової системи надання соціальних послуг, орієнтованої на комплексну підтримку осіб з інвалідністю, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, багатодітних сімей з малолітніми дітьми, ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД, хворих на туберкульоз, Мінсоцполітики протягом 2017 року доручалося започаткувати **створення реєстру багатодітних сімей в Україні**. Індикатор виконання – створення такого реєстру. Станом на 01.01.2018 Мінсоцполітики розроблено лише технічне завдання на **розробку програмного забезпечення** для впровадження єдиного державного електронного обліку багатодітних сімей в Україні.

- Державній службі у справах ветеранів війни та учасників АТО протягом 2016–2017 років доручалося створити ефективну систему комплексної реабілітації та соціальної адаптації учасників антитерористичної операції та забезпечити її діяльність шляхом формування бази даних про учасників АТО, які потребують комплексної реабілітації та соціальної адаптації. Формування такої бази даних, навіть на базі Централізованого банку даних з проблем інвалідності, ще **не розпочато**, крім даних щодо забезпечення закордонним протезуванням учасників АТО.

- За завданням «Забезпечення регулярного підвезення до місця навчання (роботи) і проживання учнів та педагогічних працівників сільських шкіл у разі відсутності навчального закладу в населеному пункті» МОН, обласним та Київській міській держадміністраціям за участі органів місцевого самоврядування доручалось до жовтня 2016 року розробити та запровадити на постійній основі **моніторинг програми «Шкільний автобус»**. Водночас інформація про досягнення індикатора виконання заходу, що передбачає запровадження моніторингу збільшення чисельності учнів, які проживають на відстані більше трьох кілометрів від навчального закладу та потребують підвезення співвиконавцями, **не надана**.

У рамках виконання цього завдання обласним та Київській міській держадміністраціям, МОН доручалося до грудня 2016 року забезпечити розроблення плану технічного оснащення навчального закладу, його фінансового забезпечення та визначення джерел співфінансування. Індикатор виконання – затвердження цього плану. Водночас станом на 01.01.2018 **інформації щодо розроблення та затвердження такого плану співвиконавцями не надано**.

- Мінрегіону доручалося до грудня 2016 розробити та затвердити

перелік стандартів обладнання навчальних закладів спеціальними засобами (пандуси, ліфти, двері до приміщень, спеціалізовані меблі, сантехніка, елементи доступності для осіб з порушенням зору та слуху тощо), що сприятимуть забезпеченню вільного доступу дітей з інвалідністю до приміщень.

Станом на 01.01.2018 **такі стандарти не затверджено**. За інформацією Мінсоцполітики, з 03.07.2016 припинено повноваження Мінрегіону щодо забезпечення розроблення, затвердження, перегляду, внесення змін і скасування національних стандартів за класами 91 і 93 Українського класифікатора нормативних документів та передано їх до Національного органу стандартизації відповідно до внесених Законом України «Про стандартизацію» змін до частини другої статті 9 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Отже, виконання цього заходу не належить до компетенції Мінрегіону та відноситься до повноважень Національного органу стандартизації.

➤ Реалізація напряму «Запобігання бідності та соціальному відчуженню серед внутрішньо переміщених осіб» протягом 2016–2017 років здійснювалась відповідно до Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, **на період до 2017 року**, затвердженої Постановою № 1094.

Протягом 2016–2017 років відповідно до пункту 2 Постанови № 1094 Мінсоцполітики щокварталу до 20 числа наступного місяця подавало Кабінету Міністрів України звіти про стан виконання передбачених Програмою заходів (листами від 20.01.2017 та від 19.01.2018 надсилалися звіти про виконання заходів станом на 01.01.2017 та на 01.01.2018 відповідно).

Згідно зі статтею 24¹ Закону України від 05.07.2012 № 5067 «Про зайнятість населення» та Порядком здійснення заходів сприяння зайнятості, повернення коштів, спрямованих на фінансування таких заходів, у разі порушення гарантій зайнятості для внутрішньо переміщених осіб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 696 (зі змінами від 06.12.2017), роботодавцям надається компенсація витрат на оплату праці за працевлаштування на умовах строкових трудових договорів, тривалістю не більше 6 календарних місяців, зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб.

Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 15 «Про внесення змін до пункту 3 Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» передбачено підвищення розміру щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, особам, які отримують пенсії, та дітям – з 884 до 1000 грн а також підвищення граничного розміру загальної суми зазначеної допомоги, що виплачується на сім'ю, – з 2400 до 3000 грн і до 5000 грн багатодітним сім'ям.

За інформацією Мінсоцполітики, у **2018 році реалізація цього напрямку здійснюється шляхом виконання заходів, передбачених у Плані заходів на 2018 рік, за напрямом «Підвищення дієвості політики зайнятості»**, зокрема, через реалізацію завдань щодо забезпечення виконання пілотного проекту відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1154 «Про реалізацію пілотного проекту із залученням до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб». Крім того, виконуються завдання з підвищення грошових доходів населення, надання соціальної підтримки сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини, у тому числі і внутрішньо переміщеним особам.

Аналіз засвідчив, що станом на 01.01.2018 до Мінсоцполітики **інформація про виконання Плану заходів на 2016–2017 роки не надходила від Мінфіну (щодо виконання 1 заходу), МОН (2 заходи), МОЗ (1 захід).**

У зв'язку з невиконанням 17 заходів протягом 2016 та 2017 років виконання їх було продовжено у 2018 році.

Отже, проведеним контрольною групою аналізом виконання Плану заходів на 2016–2017 роки **на підставі інформацій співвиконавців** встановлено, що станом на 01.01.2018 із **159 заходів виконано лише 59** (у 2,2 раза менше, ніж визначено Мінсоцполітики), що становить **37,1 відс., 77** – виконано частково, не досягнуто індикатора виконання та/або відсутня інформація про виконання заходу, **17 – не виконано (10,7 відсотка)**. Інформація щодо виконання 6 заходів від відповідальних виконавців взагалі **не надходила**.

Зазначене свідчить про **необ'єктивність та необґрунтованість** оцінки Мінсоцполітики стану виконання Плану заходів на 2016–2017 роки, наведеної в інформаціях Кабінету Міністрів України.

Порівняльну таблицю виконання Плану заходів на 2016–2017 роки за оцінкою Мінсоцполітики, наведеною в інформації Кабінету Міністрів України, та оцінкою контрольної групи на підставі інформацій співвиконавців наведено в таблиці 3 та додатку 2.

Таблиця 3

Порівняльна таблиця виконання Плану заходів на 2016–2017 роки

Назва напрямку	Кількість заходів	Оцінка Мінсоцполітики виконання заходів, наведена в інформації Кабінету Міністрів України			Оцінка контрольної групи виконання заходів на підставі інформацій співвиконавців			
		виконано	виконується	інформація не надходила	виконано	виконано частково, не досягнуто виконання індикатора та/або відсутня інформація про виконання заходу	не виконано	інформація не надходила
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Разом 73 основних завдання 159 заходів	159	128	25	6	59	77	17	6

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>у відс. до загальної кількості заходів</i>	100	80,5	15,7	3,8	37,1	48,4	10,7	3,8
Розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці	56	40	15	1	30	22	3	1
Забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізація ризиків соціального відчуження сільського населення	35	32	2	1	7	23	4	1
Мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження найбільш вразливих категорій населення	68	56	8	4	22	32	10	4

Аналізом виконання Плану заходів на 2016–2017 рік у розрізі співвиконавців на підставі їх інформації встановлено:

- **Мінсоцполітики** із 65 заходів виконано **36 (55,4 відс.)**, частково виконано, не досягнуто індикатора виконання – 19 (29,2 відс.), не виконано – 10 (15,4 відс.);
- **обласними та Київською міською держадміністраціями** із 61 заходу за участі органів місцевого самоврядування повністю **виконано лише 14 (23 відс.)**, частково виконано, не досягнуто індикатора виконання, відсутня повна інформація – 41 (67,2 відс.), не виконано – 4, а **щодо 2 заходів взагалі не надходила інформація про виконання;**
- **МОЗ** із 8 заходів виконано **3 (37,5 відс.)**, частково виконано – 4 (50 відс.), а щодо 1 заходу не надходила інформація про виконання;
- **МОН** із 7 заходів виконано у повному обсязі **лише 1 (14,3 відс.)**, частково виконано – 3 (42,9 відс.), не виконано – 1, а **щодо 2 заходів інформація про виконання не надходила;**
- **Мінагрополітики** із 4 заходів 2 виконано у повному обсязі і 2 – частково.

Отже, в повному обсязі обласними державними адміністраціями виконано лише чверть заходів (23 відс.), МОН – 14,3 відс., МОЗ – 37,5 відс. Плану заходів на 2016–2017 роки.

За інформацією Мінсоцполітики, протягом 2016–2018 років було проведено лише одне засідання Міжвідомчої групи з виконання Плану заходів на 2016–2017 роки (17.07.2017), на якому розглянуто питання про стан реалізації цього Плану, обговорено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2018 рік щодо реалізації Стратегії подолання бідності». Зокрема, представником Мінсоцполітики порушено питання невиконання окремими виконавцями завдань та ненадання інформації з реалізації Стратегії.

Аналізом встановлено, що Мінсоцполітики не надсилались рекомендаційні (оглядові) листи співвиконавцям Стратегії, якими, зокрема, не надавалась інформація про виконання. Зазначене свідчить про невжиття усіх можливих заходів для забезпечення отримання повної інформації щодо реалізації Стратегії та об'єктивної оцінки виконання планів заходів окремими виконавцями і в цілому.

Згідно із Планом заходів на 2018 рік Кабінетом Міністрів України до виконання було затверджено **три основні напрями, 68 основних завдань, за якими передбачено виконання 111 заходів.** Для реалізації основних завдань Плану заходів на 2018 рік виконавцями найбільшої кількості заходів визначено **Мінсоцполітики** – 59 заходів (**53,2 відс.** загальної кількості заходів), **обласні та Київську міську держадміністрації за участі органів місцевого самоврядування** – 35 (**31,5 відс.**), Держпраці, МОЗ, МОН, Мінагрополітики – по 3 (2,7 відсотка). По 1 заходу передбачено до виконання Мінрегіону, Мінекономрозвитку, Мінкультури, Мінприроди, Мінмолодьспорту.

За інформацією Мінсоцполітики, передбачені заходи спрямовані на недопущення регіональних диспропорцій у доступі населення до соціальних послуг незалежно від місця проживання, мінімізацію ризиків соціального відчуження сільського населення, розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо розвитку надання послуг на рівні громади.

На виконання пункту 2 Розпорядження № 99 Мінсоцполітики листом від 31.07.2018 Кабінету Міністрів України надано інформацію про результати виконання Плану заходів на 2018 рік станом на 01.07.2018.

За оцінкою Мінсоцполітики, станом на 01.07.2018 з 111 заходів **виконано 11 (9,9 відс.), виконується – 95 (85,6 відс.), щодо 5 заходів інформація не надходила (4,5 відсотка).**

Аналізом встановлено, що станом на 01.07.2018 **не надходила інформація щодо виконання Плану заходів за 2018 рік:** від Мінагрополітики та МОН – щодо двох заходів, обласних державних адміністрацій – щодо одного.

Аналіз виконання Плану заходів на 2018 рік засвідчив, що у **I півріччі 2018 року** передбачено виконання 11 заходів, з яких виконано – 5 (45,5 відс.), виконано частково та продовжують виконуватися – 6 (54,5 відсотка).

Зокрема, у межах виконання завдання з підвищення розміру мінімальної заробітної плати шляхом удосконалення механізму його визначення Мінсоцполітики доручалося забезпечити поліпшення умов оплати праці працівників бюджетної сфери через підвищення заробітної плати.

Розмір мінімальної заробітної плати із січня 2018 року становить 3723 грн, що на **16,3 відс. більше, ніж у 2017 році.** **Прожитковий мінімум** для працездатних осіб із січня 2018 року – 1762 грн, що на **10,1 відс. більше, ніж розмір, визначений із січня 2017 року (1600 грн),** що зумовлює підвищення заробітної плати працівників бюджетної сфери. **3 липня 2018 року** розмір прожиткового мінімуму зріс на **4,5 відс.,** відповідно, підвищено соціальні гарантії, що визначаються на його основі.

У межах виконання завдання з підвищення рівня доступу, якості та своєчасності надання медичних послуг для населення у сільській місцевості МОЗ за результатами аналізу відповідних матеріалів видано наказ від 19.03.2018 № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги».

Для удосконалення механізму моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки, а також їх впливу на бідність, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 11.01.2018 № 4 «Про внесення змін до пункту 6 Порядку проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення», якою оптимізовано перелік допомог, за якими здійснюється моніторинг.

Для виконання завдання з удосконалення системи забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення із державного житлового фонду з урахуванням новітньої світової практики та вітчизняного досвіду, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, передбачено **запровадження субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам** на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа.

Щодо **запровадження такої субвенції**, то у Законі України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік» на час видання у лютому 2018 року Розпорядження № 99 вже була передбачена бюджетна програма за КПКВК 2511180 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа», **тобто захід вже було виконано.**

Отже, протягом 2,5 років виконання напрямів та завдань Стратегії здійснювалося за планами заходів, затвердженими Кабінетом Міністрів України. Планом заходів на 2016–2017 роки визначено виконання 159 заходів, Планом заходів на 2018 рік – 111. Водночас окремі заходи є несуттєвими, формальними або передбачені функціональними обов'язками співвиконавців.

Затверджені індикатори виконання заходів мають окремі недоліки, зокрема, визначені не для конкретного заходу, а загалом до завдання, що унеможлиблює надання об'єктивної оцінки виконання таких заходів; не відображають суті заходу та/або унеможлиблюють оцінку виконання заходу; є формальними, не відображають рівня виконання завдання або не передбачають позитивної динаміки виконання.

Аналізом виконання Плану заходів на 2016–2017 роки на підставі інформацій співвиконавців встановлено, що станом на 01.01.2018 із 159 заходів виконано лише 59 (у 2,2 раза менше, ніж зазначено Мінсоцполітики в інформації Кабінету Міністрів України), що становить

37,1 відс. (80,5 відс. за оцінкою Мінсоцполітики); 77 заходів виконано частково, не досягнуто індикатора виконання та/або відсутня повна інформація про виконання заходу (проти 25 заходів, які, за оцінкою Мінсоцполітики, продовжують виконуватися), 17 заходів не виконано, щодо шести заходів інформацію співвиконавцями не надано.

Зазначене свідчить про необ'єктивність та необґрунтованість оцінки Мінсоцполітики стану виконання Плану заходів на 2016–2017 роки співвиконавцями.

У щоквартальній інформації Мінсоцполітики про виконання заходів, надісланих Кабінету Міністрів України, не надано загальної оцінки виконання заходів у цілому та за окремими співвиконавцями, не акцентовано уваги на заходах, які не виконано. При цьому в Мінсоцполітики як координатора відсутні важелі впливу на співвиконавців Стратегії щодо виконання заходів, своєчасного та повного надання ними інформації.

2.3.3. Фінансове забезпечення реалізації планів заходів на 2016–2017 роки та 2018 рік з реалізації Стратегії подолання бідності

Фінансування реалізації Стратегії здійснюється в межах коштів державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, інших не заборонених законодавством джерел.

Стратегія подолання бідності – це комплексний документ, який стосується діяльності багатьох міністерств та відомств, територіальних органів. Такий широкий спектр діяльності перетинається з багатьма напрямками соціальної політики, бюджетними та галузевими програмами, у тому числі і цільовими. У Мінсоцполітики відсутня інформація щодо обсягів фінансування напрямків, завдань та заходів Стратегії, **збір такої інформації не передбачено ні Стратегією, ні планами заходів**. Водночас саме цільове фінансування передбачає досягнення конкретних результатів за рахунок реалізації конкретних заходів, а не діяльності співвиконавців у передбачених нормативними документами межах.

На запит Рахункової палати Мінсоцполітики зібрано та надано інформацію співвиконавців щодо видатків за бюджетними програмами в межах виконання планів заходів, спрямованих на реалізацію Стратегії.

На виконання окремих заходів з реалізації Стратегії і у рамках одинадцяти бюджетних програм головним розпорядникам – співвиконавцям на 2016–2018 роки затверджені бюджетні призначення у загальній сумі **7675,2 млн грн** (2016 рік – 1407,7 млн грн, 2017 рік – 2406,8 млн грн та 2018 рік – 3860,7 млн гривень). Протягом 2016–2017 років та I півріччя 2018 року співвиконавцями використано **3722,2 млн грн** (у 2016 році – 1250,1 млн грн, 2017 році – 2185 млн грн та I півріччі 2018 року – 287,1 млн гривень). Інформація наведена у таблиці 4.

Видатки за бюджетними програмами, головними розпорядниками коштів яких були співвиконавці заходів, спрямованих на реалізацію Стратегії

млн грн

Центральні органи виконавчої влади, співвиконавці заходів	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Разом	
	затверджено	використано	затверджено	використано	затверджено	використано за I півріччя	затверджено	використано протягом 2016 – I півріччя 2018 року
Мінсоцполітики	233,8	133,0	620,0	466,8	785,7	120,4	1639,5	720,2
Мінрегіонбуд	1040,0	984,2	1540,0	1473,3	1937,5	33,8	4517,5	2491,3
Мінагрополітики	0,0	0,0	0,0	0,0	1000,0	0,0	1000,0	0,0
Мінприроди	133,9	132,9	246,7	244,9	137,6	132,9	518,2	510,8
Всього	1407,7	1250,1	2406,8	2185,0	3860,7	287,1	7675,2	3722,2

Крім того, за рахунок коштів **Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття** на реалізацію окремих заходів Стратегії передбачались кошти у сумі **1274,6 млн грн** (на 2016 рік – 387 млн грн, 2017 рік – 412 млн грн та 2018 рік – 475,5 млн грн), з яких використано **860,2 млн гривень**.

За інформацією Мінекономрозвитку, МОЗ, Мінкультури, МОН, Мін'юсту, Держстату, ДФС, Держпраці, Держенергоефективності, Пенсійного фонду, ІДСД, на виконання заходів з реалізації Стратегії коштів **не передбачено**.

Таким чином, загалом на виконання окремих заходів з реалізації Стратегії **в межах коштів державного бюджету та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття** на 2016–2018 роки затверджено **8949,8 млн грн**, використано (за 2016–2017 роки та I півріччя 2018 року) **4582,4 млн гривень**. Інформацію щодо видатків за бюджетними програмами, головними розпорядниками коштів яких були співвиконавці заходів, та коштів Фонду наведено у додатку 3.

Інформація щодо коштів місцевих бюджетів, спрямованих на реалізацію Стратегії у 2016–2018 роках, інших, не заборонених законодавством джерел, відсутня.

Отже, **окреме фінансування заходів Стратегії не передбачалось**. Водночас саме цільове фінансування передбачає досягнення конкретних результатів за рахунок реалізації конкретних заходів, а не діяльності співвиконавців у передбачених нормативними документами межах.

Визначення при затвердженні планів заходів з реалізації Стратегії пріоритетних завдань (заходів) та їх цільове фінансування шляхом затвердження у Державному бюджеті України відповідних бюджетних програм дало б змогу встановити чіткі індикатори досягнення виконавцями результатів і визначити міру відповідальності за їх невиконання.

Мінсоцполітики доцільно запровадити проведення моніторингу фінансування реалізації Стратегії в межах коштів державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, інших не заборонених законодавством джерел.

3. ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ БІДНОСТІ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Під **бідністю** розуміється такий стан матеріальної незабезпеченості людей, при якому доходи окремої родини або окремої людини не дозволяють підтримувати споживання на суспільно необхідному рівні. Розрізняють три основні різновиди бідності: **монетарну, деприваційну та суб'єктивну**.

Монетарна бідність визначається на основі критеріїв **абсолютної та відносної бідності**. Методикою комплексної оцінки бідності визначено **три групи критеріїв**.

До першої групи належать основні **монетарні критерії бідності**:

- **відносна бідність** (*сукупні еквівалентні витрати особи нижче 75 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних сукупних витрат*) – неможливість підтримувати деякий стандарт життя, прийнятий у конкретному суспільстві. Відносна бідність показує, наскільки людина бідна порівняно з іншими;

- **абсолютна бідність** (*сукупні еквівалентні витрати або доходи особи нижче фактичного прожиткового мінімуму та загальні еквівалентні доходи особи нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць в середньому на одну особу*) – незадоволення або часткове незадоволення першорядних фізіологічних потреб людини в їжі, одязі, житлі тощо.

До другої групи належать **інші монетарні критерії бідності**:

- **еквівалентні витрати особи нижче межі бідності**, визначеної ООН для країн Центральної та Східної Європи як **гривневий еквівалент 5,05¹ долара США на день²** відповідно до паритету купівельної спроможності (далі – ПКС);

- **середньодушові еквівалентні доходи особи нижче 60 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних доходів** за шкалою еквівалентності ЄС (далі – **відносний критерій** за шкалою еквівалентності ЄС).

До третьої групи належать **немонетарні критерії бідності**:

- **наявність** у домогосподарства через нестачу коштів **чотирьох з дев'яти ознак депривації** (далі – **критерій за ознаками депривації**).

Довідково. За методологією ЄС до ознак депривації належать: наявність у домогосподарства заборгованості з виплати іпотечного кредиту або орендних платежів, рахунків за комунальні платежі, платежів за придбання товарів та послуг на виплату або інших платежів за кредитами; нездатність домогосподарства сплатити тижневу щорічну відпустку далеко від дому; нездатність сплачувати за підтримання належної

¹ Межа, визначена на рівні 5,05 долара США, коригується Світовим банком раз на 10 років відповідно до інфляції долара США.

² Наприклад, у 2017 році за ПКС 1 долар США дорівнював 8,10 грн (www.world bank.org).

температури в житлі; нездатність сплачувати за споживання страв з м'ясом, курятиною, рибою або їх вегетаріанських еквівалентів через день; нездатність сплачувати неочікувані фінансові витрати за рахунок власних ресурсів (у розмірі законодавчо встановленого прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць у середньому на одну особу); нездатність дозволити собі мати телефон (у тому числі мобільний); нездатність дозволити собі мати кольоровий телевізор; нездатність дозволити собі мати пральну машину; нездатність дозволити собі мати автомобіль.

На запит контрольної групи науковцями ІДСД узагальнено основні характеристики бідності в Україні за різними критеріями визначення у 2010–2017 роках (таблиця 5).

Таблиця 5

Основні характеристики бідності в Україні за різними критеріями визначення у 2010–2017 роках

Критерій бідності	Назва показника	2010 р	2011 р	2012 р	2013 р*	2014 р*	2015 р*	2016 р*	2017 р*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Основні монетарні критерії бідності									
Відносний критерій за витратами	<i>Межа бідності, грн</i>	944	1062	1125	1188	1275	1560	1827	2265
Сукупні еквівалентні витрати особи нижче 75 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних сукупних витрат	<i>Рівень бідності, відс.</i>	24,1	24,3	25,5	24,8	23,4	22,9	23,5	24,4
Абсолютний критерій за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму	<i>Межа бідності, грн</i>	937	1081	1109	1155	1358	2257	2642	2941
Сукупні еквівалентні витрати особи нижче фактичного прожиткового мінімуму в середньому на одну особу	<i>Рівень бідності, відс.</i>	23,5	25,8	24,0	22,4	28,6	58,3	58,6	47,3
Абсолютний критерій за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму	<i>Межа бідності, грн</i>	937	1081	1109	1155	1358	2257	2642	2941
Загальні еквівалентні доходи особи нижче фактичного прожиткового мінімуму в середньому на одну особу	<i>Рівень бідності, відс.</i>	14,0	15,7	12,2	9,6	16,7	51,9	51,1	34,9
Абсолютний критерій за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму	<i>Межа бідності, грн</i>	843	914	1042	1114	1176	1227	1388	1604
Загальні еквівалентні доходи особи нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму в розрахунку на місяць в середньому на одну особу	<i>Рівень бідності, відс.</i>	8,8	7,8	9,1	8,3	8,6	6,4	3,8	2,4
Інші монетарні критерії бідності									
Критерій ООН	<i>Межа бідності, грн</i>	538	602,4	635,9	634	645,1	900	1040	1248
Еквівалентні витрати особи нижче межі бідності, визначеної ООН для країн Центральної та Східної Європи як гривневий еквівалент 5,05 долара США на день відповідно до ПКС, розрахований Світовим банком	<i>Рівень бідності, відс.</i>	2,5	1,9	2,3	1,9	1,0	2,4	2,0	1,9

Продовження таблиці 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відносний критерій за шкалою еквівалентності ЄС	<i>Межа бідності, грн</i>	1043	1159	1285	1381	1428	1657	1973	2574
Середньодушові еквівалентні доходи особи нижче 60 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних доходів за шкалою еквівалентності ЄС	<i>Рівень бідності, відс.</i>	8,4	7,7	8,6	7,9	6,7	8,1	7,7	8,3
Немонетарний критерій бідності									
Немонетарний критерій (наявність у домогосподарства через нестачу коштів чотирьох з дев'яти ознак депривації)	<i>Рівень бідності, відс.</i>	–	–	–	–	–	26,7	X	27,0

* Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя та без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

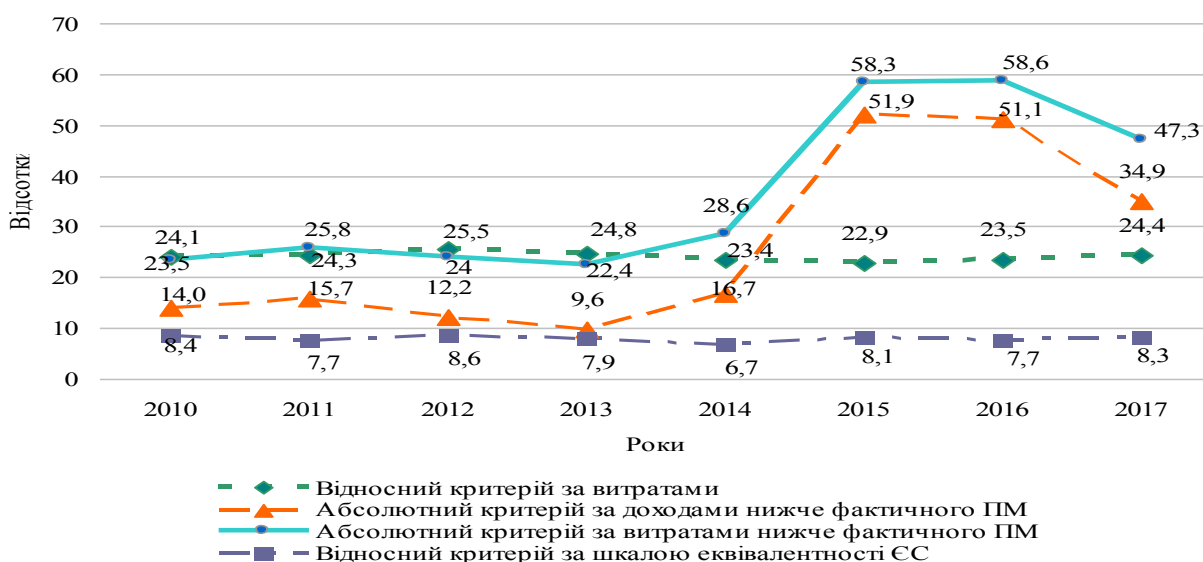
У періоді, що досліджувався, чітко простежується три етапи розвитку ситуації з бідністю в Україні (діаграма 2):

1) **Період стагнації 2010–2013 років:** показники за всіма критеріями перебували у відносно стабільних значеннях, без помітних коливань.

2) **2014–2016 роки:** різке зростання рівня бідності за абсолютними критеріями.

3) **2017 рік:** перелом негативних тенденцій, різке зниження рівня бідності за абсолютними критеріями на фоні зростання рівня відносної бідності.

Діаграма 2. Динаміка рівня бідності у 2010–2017 роках

Соціально-економічна ситуація 2015 року суттєво вплинула на картину бідності: **показники бідності досягли пікових значень на тлі загострення кризових явищ в економіці попередніх років.** Якщо у 2014 році за межею фактичного прожиткового мінімуму перебувало 28,6 відс. населення, то у 2015 році значення зросло до 58,3 відс., **тобто у два рази.** Більш ніж у два рази

зріс рівень бідності за критерієм ООН для міжнародних порівнянь – з 1 відс. у 2014 році до 2,4 відс. у 2015 році.

У 2015 році розмір фактичного прожиткового мінімуму **майже вдвічі перевищував** розмір офіційно затвердженого прожиткового мінімуму (1227 гривень). Межа відносної бідності (75 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних сукупних витрат) становила 1560 грн, рівень бідності, розрахований з використанням цієї межі, – 22,9 відсотка.

Межа крайньої бідності (визначена за критерієм 60 відс. медіанного рівня середньодушових еквівалентних сукупних витрат) була на рівні 1657 грн, а середньодушові еквівалентні витрати, нижчі від цієї межі, мали 8,1 відс. населення.

У 2016 році відбулося зростання рівня бідності лише за двома критеріями – відносним за витратами (на 0,6 відс. пункту) та абсолютним за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму (на 0,3 відс. пункту). **За рештою критеріїв спостерігалось зниження рівня бідності**, найбільш відчутним воно було за абсолютним критерієм за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму – на 2,6 відс. пункту, або на 40,7 відсотка.

Показники сукупного дефіциту доходів бідного населення у 2016 році мали тенденцію до зростання, крім абсолютного критерію за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму, за яким сукупний дефіцит доходу суттєво зменшився у 2016 році (на 31,7 відс.) і становив 347 млн грн на місяць.

Найвищим був сукупний дефіцит за абсолютним критерієм за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму – **16,4 млрд грн на місяць. Саме така сума теоретично була потрібна для «підтягування» всіх бідних за цим критерієм до межі бідності.**

Середній дефіцит доходу у 2016 році зріс за всіма критеріями виміру бідності і коливався в широкому діапазоні залежно від критерію бідності – від 235 грн (за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму) до 722 грн на одну бідну особу (за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму). Саме таких коштів не вистачало у 2016 році в середньому на місяць одній бідній особі залежно від обраної межі бідності.

Отже, динаміка бідності за доходами демонструвала кращі показники, ніж за витратами, що свідчило про загальне підвищення рівня доходів населення у 2016 році, проте недостатнє зростання споживчих можливостей більшості домогосподарств країни.

2017 рік став переломним у ситуації з бідністю в Україні. Вперше з 2013 року вдалося досягти зниження масштабів бідності. Насамперед про це свідчить зменшення рівня абсолютної бідності³, яке розпочалося з I кварталу та підтвердилося річними показниками. Водночас підвищення рівня відносної бідності свідчить, що бідніші верстви мали менший зиск від результатів

³ Рівень бідності за критерієм фактичного прожиткового мінімуму.

економічного зростання порівняно з рештою населення.

У 2017 році порівняно з 2016 роком рівень бідності за абсолютним критерієм за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму зменшився з **58,6 до 47,3 відс.**, а за доходами – з **51,1 до 34,9 відсотка**. Така позитивна динаміка відбулася в умовах підвищення розміру фактичного прожиткового мінімуму на 11,3 відс. (з 2642 до 2941 грн у середньому на особу на місяць). **Рівень абсолютної бідності**, розрахований на основі офіційно затвердженого прожиткового мінімуму, **знизився на 36,8 відс.** і становив **2,4 відсотка**. **Скоротився також рівень бідності за міжнародним критерієм ООН**, але несуттєво: у 2017 році становив 1,9 відс., що на 0,1 відс. пункту нижче значення 2016 року.

Показники відносної бідності демонструють тенденції до зростання: за національним критерієм (75 відс. медіани сукупних витрат) відбулося **зростання рівня бідності на 0,9 відс. пункту**, або 24 відс., а за критерієм з використанням еквівалентної шкали ЄС (60 відс. медіани сукупних доходів) – **на 0,6 відс. пункту**, або 30,5 відсотка. Така динаміка здебільшого пояснюється **випереджаючим зростанням вартісного значення межі відносної бідності**, що зумовлено підвищенням номінальних доходів переважної більшості населення.

Показники сукупного дефіциту доходів бідного населення зросли за одним критерієм – відносним за витратами. Найвищим був сукупний дефіцит за абсолютним критерієм за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму – **13,9 млрд грн на місяць** (таблиця). **Саме така сума теоретично була потрібна для «підтягування» всіх бідних за цим критерієм у 2017 році до межі бідності.**

Середній дефіцит доходу у 2017 році зріс за всіма критеріями виміру бідності і коливався в широкому діапазоні – від 277 грн (за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму) до 757 грн на одну бідну особу (за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму). Саме таких коштів не вистачало у 2017 році в середньому на місяць одній бідній особі залежно від обраної межі бідності. Найбільше (на 24,6 відс. – до 461 грн) зріс середній дефіцит доходу за відносним критерієм за витратами.

Значні масштаби низькодохідності є основною причиною незбалансованого споживчого бюджету родини, **половина якого витрачається на харчування:** у 2015 році частка витрат середньостатистичного домогосподарства на харчування становила **53,1 відс.**, у 2016 – 49,8 відс., а у 2017 році **знизилась до 47,9 відсотка**. У такій ситуації у сім'ї **практично не залишається коштів не тільки для розвитку, але й для оплати базових послуг соціальної сфери**. Частка витрат на харчування в бюджеті середньоукраїнської сім'ї є вкрай чутливим індикатором купівельної спроможності та рівня життя в цілому.

Так, частка домогосподарств, які витрачають на харчування **більше 60 відс. сукупних витрат**, помітно зменшилась – з 43,1 відс. у 2015 році до 31,8 відс. у 2016 році та до 26,1 відс. у 2017 році.

Показник глибини бідності зріс у 2017 році за відносним критерієм за витратами (на 0,2 відс. пункту) і за абсолютним критерієм за доходами нижче законодавчо встановленого прожиткового мінімуму (на 0,3 відс. пункту). Проте за рештою критеріїв (абсолютні критерії за витратами та доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму) відбулося помітне зниження показника – на 1,6 та 2,1 відс. пункту відповідно. Таким чином, спостерігається загальне зменшення диференціації серед бідного населення, але **всередині групи найбідніших збільшилось розшарування.**

Найбільш вразливою соціально-демографічною групою населення, за даними 2017 року, є діти (особи 0–17 років), майже третина яких потрапляє до категорії бідних за відносним критерієм (рівень відносної бідності дорівнює 32,5 відсотка). Другою групою за ризиком бідності є підлітки (особи у віці 16–19 років), серед яких рівень відносної бідності становить 27,8 відсотка.

Ще однією вразливою групою можна вважати **осіб у віці 75 років та старше**, 25,5 відс. яких є бідними за відносним критерієм, хоча в цілому по пенсіонерах рівень відносної бідності не набагато нижчий – 24,6 відсотка.

У 2017 році **збільшується розрив у показниках бідності між містом і селом як за абсолютним, так і за відносним критерієм.** Малі міста все більше тяжіють до сільських населених пунктів та віддаляються від показників великих міст. За абсолютним критерієм рівень бідності по малих містах помітно перевищив значення не лише середньоукраїнське, а й по сільській місцевості. Отже, **ситуація у малих містах погіршується на загальноукраїнському фоні і далі.**

Майже кожне третє домогосподарство з дітьми не «дотягує» до межі відносної бідності, а у 42,5 відс. загальні еквівалентні доходи є нижчими від фактичного прожиткового мінімуму на одну особу.

У найгіршій ситуації серед всіх типів домогосподарств традиційно перебувають багатодітні сім'ї (з трьома та більше дітьми), домогосподарства з двома дітьми, а також домогосподарства, де є хоча б один безробітний. Отже, **високі ризики бідності, як і раніше, мають переважно домогосподарства з дітьми, які і формують основну сукупність бідних сімей.**

За абсолютним критерієм за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму найвищий рівень бідності спостерігався у Київській області – 47,5 відсотка. Високі значення також фіксувалися у Херсонській (45 відс.), Рівненській (44,6 відс.), Донецькій (44,6 відс.), Миколаївській (43,9 відс.) та Житомирській (40,3 відс.) областях. Найкращою була ситуація в Івано-Франківській області – рівень бідності становив 18,7 відсотка. Низький рівень бідності за цим критерієм спостерігається у місті Києві (22,9 відс.), Полтавській (23,5 відс.) та Вінницькій (28,2 відс.) областях (рисунок 1). Феномен низьких значень бідності у західних областях можна пояснити здебільшого надходженнями від трудових мігрантів та поширенням специфічних для прикордонних регіонів видів діяльності.

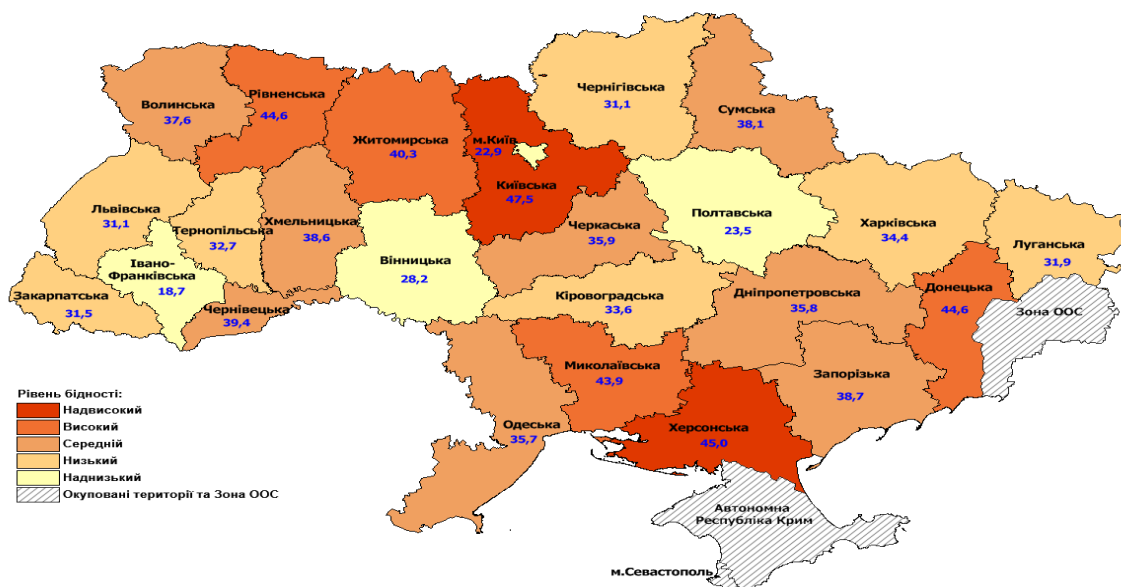

Рисунок 1. Рівень бідності за абсолютним критерієм за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму у 2017 році за територіальними ознаками

Водночас, комплексно аналізуючи рівень і глибину бідності за абсолютним критерієм, можна визначити, що регіонами з найгіршою ситуацією є Рівненська, Херсонська, Житомирська, та Донецька області. Найкраща ситуація в місті Києві, Івано-Франківській, Полтавській та Вінницькій областях.

За абсолютним критерієм покращення ситуації відбулося у всіх регіонах. Найбільш суттєве зменшення бідності за цим критерієм спостерігалось у Полтавській, Луганській, Харківській, Черкаській, Івано-Франківській, Житомирській та Рівненській областях (на 20,2–27,7 відс. пункту); найменш суттєве – в Одеській, Чернівецькій та Миколаївській областях (на 3,2–4 відс. пункту).

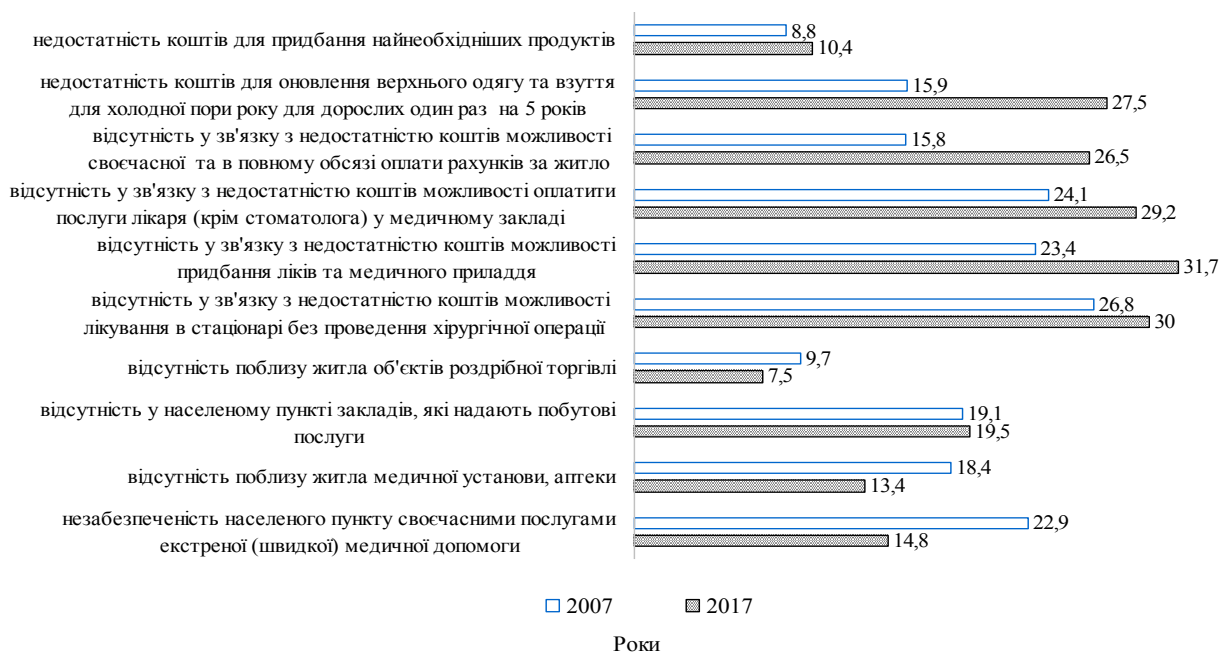
Загальна оцінка регіональної бідності за абсолютним та відносним критеріями свідчить, що в найгіршій ситуації сьогодні перебуває населення двох областей – Рівненської та Київської. Найкраща ситуація з урахуванням обох критеріїв бідності – для населення м. Києва та Івано-Франківської області. Отже, ситуація з бідністю не має чітких географічних ознак, а обумовлена дією цілого комплексу чинників.

Рівень бідності за ознаками депривації (за чотирма з 18 ознак позбавлень) у 2017 році був найбільшим за період 2007–2017 років майже в усіх групах домогосподарств. Порівняно з 2007 роком частка домогосподарств, які мали 4 та більше із 18 ознак депривацій, збільшилась на 4 відс. пункти і досягла третини у 2017 році. Бідність за ознаками депривації традиційно була найбільш поширеною у багатодітних домогосподарствах (50 відс. проти 34 відс. домогосподарств без дітей), сільських (47 відс. проти 26 відс. міських), домогосподарствах, де є неповні сім'ї (47 відс.) та немає працюючих осіб (46 відсотків).

Значна частина українців не могла собі дозволити непередбачувані витрати, більше половини не мали можливості відпочивати разом з родиною принаймні упродовж одного тижня на рік. Третью за поширеністю (але,

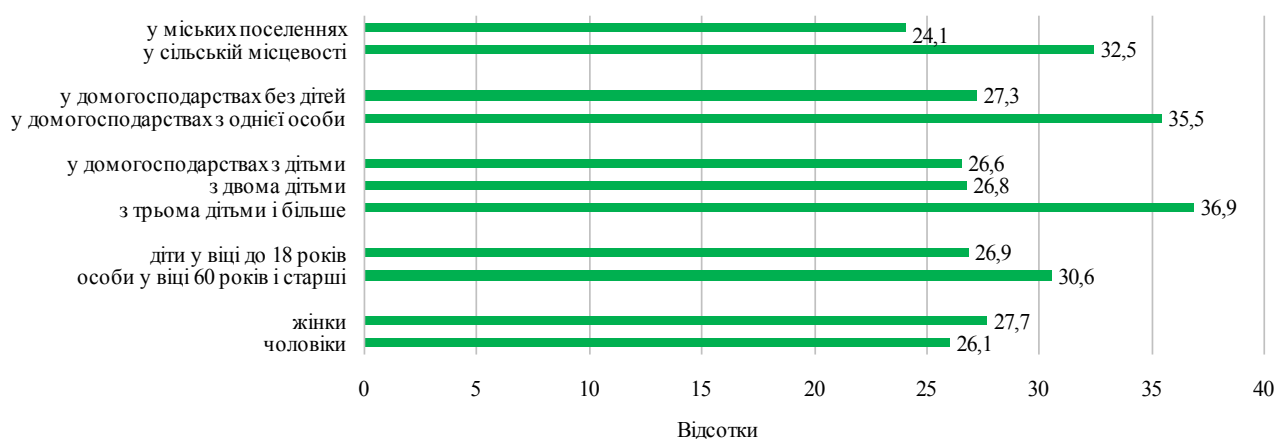
можливо, головною за значенням) проблемою населення України є **недоступність якісних послуг охорони здоров'я**. Так, **31,7 відс. населення не мало коштів для купівлі призначених ліків і медичного приладдя, а 30 відс. – для оплати послуг лікаря та лікування в стаціонарі без проведення хірургічної операції** (діаграма 3).

Діаграма 3. Частка населення, що мали окремі позбавлення у 2007 та 2017 роках

Рівень немонетарної бідності у 2017 році (чотири з дев'яти деривацій згідно з методологією ЄС) становив 27 відс., що на 0,3 відс. пункту вище, ніж у 2015 році (26,7 відс.), тобто практично кожна четверта особа через нестачу коштів у домогосподарстві мала чотири з дев'яти ознак депривації. Характерно, що у 2017 році знизився рівень бідності за ознаками депривації серед домогосподарств з дітьми (до 26,6 відс. проти 28,3 відс. у 2015 році). При цьому в домогосподарствах без дітей спостерігалася протилежна ситуація: до зони немонетарної бідності потрапило вже 27,3 відс. домогосподарств, що на 2,5 відс. пункту більше, ніж у 2015 році (діаграма 4).

Діаграма 4. Частка населення, яке зазначає не менше 4 з 9 ознак матеріальної депривації

Найбільш відчутна різниця у рівні немонетарної бідності збереглася між міськими та сільськими населеними пунктами. Так, нижче встановленої межі бідності (наявність у домогосподарства через нестачу коштів чотирьох з дев'яти ознак депривації) проживає **четверта частина міських жителів та третина сільських.**

На зростання за останні два роки бідності за ознаками депривації найбільше вплинуло погіршення можливостей домогосподарств підтримувати достатньо комфортну температуру у своєму житлі, забезпечувати нормальний стан житла, своєчасно та в повному обсязі оплатити житлово-комунальні рахунки, а також орендні, іпотечні платежі, платежі за споживчими кредитами тощо. Поширення цих ознак серед домогосподарств **збільшилося порівняно з 2015 роком в 1,1 – 2 рази.**

У 2017 році потерпало від усіх трьох форм бідності (за відносним критерієм за витратами, за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму та ознаками депривації) **9 відс. населення** (у 2015 році – десята частина).

Частка населення, яка потерпала хоча б від однієї з цих форм бідності, становила 57 відс. проти двох третин у 2015 році.

Сільське населення більше, ніж міське, у 2017 році потерпало від усіх дев'яти ознак депривації (за винятком недостатності коштів для своєчасної та в повному обсязі оплати орендних/іпотечних платежів, платежів за споживчими кредитами або оплати житлово-комунальних послуг). Рівень глибокої матеріальної депривації сільського населення (третина) в 1,3 раза перевищує аналогічний рівень серед міського (24 відсотки).

Особи, які входять до складу **багатодітних домогосподарств, найбільше потерпали від економічної напруги**: три чверті таких осіб не могли дозволити собі неочікувані витрати за рахунок власних ресурсів, більш ніж дві третини не мали коштів для тижневого сімейного відпочинку не вдома один раз на рік, не мали достатньо коштів для підтримування комфортної температури у житлі – 29 відс., для своєчасної та в повному обсязі оплати орендних/іпотечних платежів, платежів за споживчими кредитами або оплати житлово-комунальних послуг – 37 відс., для забезпечення належного харчування – 40 відс. осіб. Частка такого населення, яке має 3 і більше ознаки депривації, була в 1,5 раза більшою, ніж серед однодітних (61 відс. проти 41 відс.), а тих, які мають 4 і більше ознаки, – в 1,4 раза більшою (37 відс. проти 26 відс.).

Третина населення у віці 60 років і старше потерпала від недостатності коштів для підтримування комфортної температури у житлі, для споживання страв з курятиною, рибою або їх вегетаріанських еквівалентів через день, а також не мала можливості своєчасно та в повному обсязі оплатити орендні, іпотечні платежі, платежі за споживчими кредитами тощо або житлово-комунальні послуги. Поширення цих проявів матеріальної депривації були в 1,5–1,2 раза менші серед молоді та населення середнього віку.

Найбільший відсоток населення, яке потерпало від матеріальної депривації, – у Закарпатській, Івано-Франківській, Херсонській, Сумській та Черкаській областях.

Таким чином, **умови життя більш як чверті українців не відповідають навіть мінімальним стандартам харчування, споживання непродовольчих товарів та послуг, належним житловим умовам тощо.**

Для порівняння: рівень матеріальної депривації для 28 країн ЄС за підсумками 2016 року становив 16 відс., а глибокої матеріальної депривації – 8 відсотків. В Україні ці показники у 2017 році – 42 відс. і 27 відс. відповідно.

Як у країнах ЄС⁴, так і в Україні населення найбільше потерпало від неможливості дозволити собі неочікувані необхідні витрати за рахунок власних ресурсів. Однак значення цього показника в Україні було в 1,6 раза вище (60 відс. проти 36 відс. у країнах ЄС) (діаграма 5). **За іншими ознаками депривація населення в Україні була в 2–7 разів більша, ніж у країнах ЄС.**

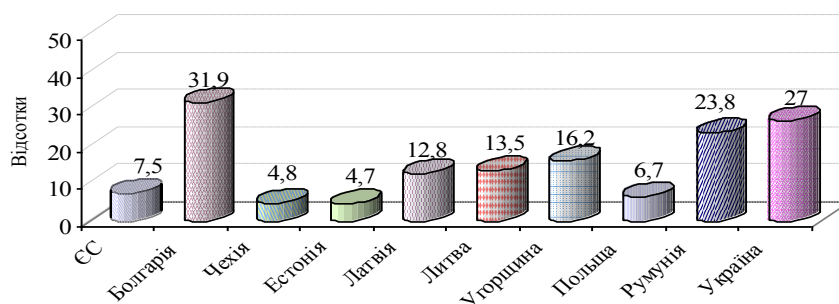
Діаграма 5. Показники матеріальної депривації в країнах ЄС та в Україні

Порівняння за показниками рівня немонетарної бідності українців та населення сусідніх країн свідчить про гіршу ситуацію в Україні: значно більша частка населення позбавлена принаймні і 3, і 4 з дев'яти базових товарів/послуг (діаграма 6). Серед країн ЄС гіршою є ситуація лише у Болгарії, максимально подібною – в Румунії та Угорщині, а рівень немонетарної бідності населення в Польщі, Чехії та Словаччині, судячи із самооцінок, помітно нижчий.

⁴ У країнах – членах ЄС рівень матеріальної депривації визначається як відсоток населення із вимушеною відсутністю принаймні трьох, а глибокої депривації – чотирьох і більше із дев'яти ознак матеріальної депривації.

Діаграма 6. Частка населення, яке за самооцінками зазнає не менше 4 з 9 депривацій

Починаючи з 2016 року, спостерігається повільне зростання реальних доходів після глибокого падіння у 2015 році. За даними Держстату, у 2017 році доходи населення становили 2579,1 млрд грн, витрати – 2596,0 млрд грн, зменшення заощаджень – 16,8 млрд гривень (таблиця 6).

Таблиця 6

Доходи та витрати населення України за 2016–2017 роки*

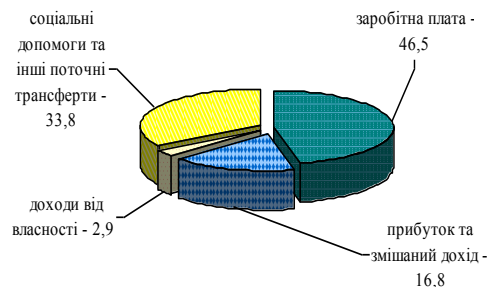
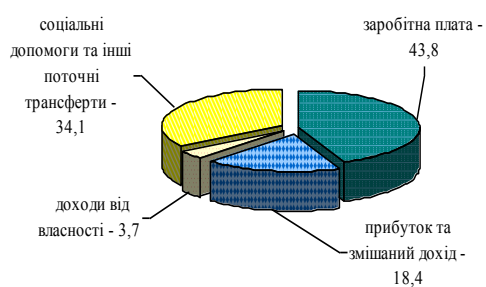
Показник	Рік		
	2016	2017	у відс. до 2016
Доходи - всього, (млн грн)	2051331	2579147	125,7
Витрати та заощадження - всього (млн грн)	2051331	2579147	125,7
Наявний дохід (млн грн)	1582293	1944250	122,9
Середньомісячний наявний дохід у розрахунку на одну особу, грн	3090	3813,6	123,4
Реальний наявний дохід, у відсотках до відповідного періоду попереднього року	102	x	107,4

*Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

У 2017 році номінальні доходи населення порівняно з 2016 роком становили 125,7 відс.; наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг, – 122,9 відс., а реальний наявний, визначений з урахуванням цінового фактора, – 107,4 відсотка.

Середньомісячний наявний дохід у розрахунку на одну особу у 2017 році збільшився на 23,4 відс. і становив 3813,6 гривні. Витрати населення у 2017 році порівняно з 2016 роком становили 127,3 відсотка (діаграми 7 та 8).

Діаграма 7. Структура доходів населення у 2016 році, відс. **Діаграма 8. Структура доходів населення у 2017 році, відс.**

Незважаючи на зростання, структура доходів населення не покращилась: питома вага заробітної плати є найбільшою, тобто це основне джерело доходів населення. Значною залишається і частка соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів.

Протягом 2016–2017 років було забезпечено підвищення державних соціальних стандартів та гарантій, зокрема прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати (див. додаток 1).

Так, у 2017 році порівняно з груднем 2016 року підвищено в два рази розмір мінімальної заробітної плати з 1600 грн до 3200 грн (**112,6 євро**⁵). Незважаючи на це, **Україна посідає одну з найнижчих позицій щодо рівня заробітних плат у Європі.**

Довідково. За даними Євростату, у січні 2017 року десять держав-членів, розташованих у східній частині ЄС, мали мінімальну заробітну плату нижче 500 євро на місяць: Болгарія (235 євро), Румунія (275 євро), Латвія і Литва (по 380 євро), Чехія (407 євро), Угорщина (412 євро), Хорватія (433 євро), Словаччина (435 євро), Польща (453 євро) і Естонія (470 євро).

У п'яти інших країнах ЄС, розташованих на півдні, мінімальна заробітна плата становила від 500 до 1000 євро на місяць: Португалія (650 євро), Греція (684 євро), Мальта (736 євро), Словенія (805 євро) та Іспанія (826 євро).

У решти семи державах-членах, всі вони розташовані на заході і півночі ЄС, мінімальна заробітна плата була вище 1000 євро на місяць: Велика Британія (1397 євро), Франція (1480 євро), Німеччина (1498 євро), Бельгія (1532 євро), Нідерланди (1552 євро), Ірландія (1563 євро) і Люксембург (1999 євро).

Як зазначає Євростат, розрив у мінімальних заробітних платах компенсується рівнем цін у різних країнах ЄС. Наприклад, в Люксембурзі він утричі вищий, ніж у Болгарії.

Кількість пенсіонерів, які одержують пенсію у **розмірі нижче прожиткового мінімуму** (1247 грн), станом на 01.01.2017 – 984,6 тис. осіб, середній розмір пенсії яких 1054,56 грн; у розмірі прожиткового мінімуму – 378,7 тис. осіб. Станом на 01.01.2018 кількість пенсіонерів, які одержують пенсію у розмірі нижче прожиткового мінімуму (1373 грн), становила 87,2 тис. осіб, середній розмір пенсії яких 867,7 грн; у розмірі законодавчо встановленого прожиткового мінімуму – 768 тис. осіб.

У 2017 році кількість працівників, оплата праці яких була в межах мінімальної заробітної плати, встановленої законодавством, збільшилася порівняно з 2016 роком. Серед 7,4 млн працівників, яким оплачено 50 відс. і більше робочого часу, встановленого на грудень 2017 року, 488,4 тис. осіб (6,6 відс.) мали нарахування у межах мінімальної заробітної плати 3200 гривень. Загалом більш як у двох третин працівників нарахована у грудні 2017 року заробітна плата не перевищувала середнього рівня по країні (8777 гривень).

У межах концепції людського розвитку бідність розглядається як багатогранне явище, яке не може бути зведене тільки до доходів.

Досить розповсюдженою є **методика визначення рівня бідності, запропонована ООН**, згідно з якою могла не лише давати оцінку рівня бідності в країні, а й робити міжнародні порівняння. Багатомірний індекс

⁵ Відповідно до офіційного курсу НБУ станом на 01.01.2017.

бідності, представлений у звітах програми розвитку ООН щодо людського розвитку, є показником бідності за умовами життя, оскільки він відображає депривації (позбавлення) домогосподарств у сферах освіти, охорони здоров'я та рівня життя. Програма розвитку ООН пропонує також **методику визначення втрат потенціалу людського розвитку** за рахунок соціальної нерівності.

Відповідно до доповіді ПРООН в Україні про стан людського розвитку у 2016 році Україна залишалася серед країн з високим рівнем індексу розвитку людини (далі – ІРЛ) і поліпшила деякі показники, наприклад, тривалість часу навчання. Проте є і негативні аспекти: Україна втратила кілька позицій у рейтингу і тепер посідає одне з найнижчих місць серед країн регіону та Європи.

Показники людського розвитку в Україні порівняно з іншими країнами наведено в таблиці 7.

Таблиця 7

Показники людського розвитку в Україні порівняно з іншими країнами

Країна	Значення ІРЛ	Рейтинг за ІРЛ	Очікувана тривалість життя	Очікувана кількість років навчання	ВНД на душу населення за ПКС
Польща	0,855	36	77,6	16,4	24,117
Росія	0,804	49	70,3	15	23,286
Білорусь	0,796	52	71,5	15,7	15,629
Грузія	0,769	70	75	13,9	8,856
Туреччина	0,767	71	75,5	14,6	18,705
Україна	0,743	84	71,1	15,3	7,361
Вірменія	0,743	84	74,9	12,7	8,189
Молдова	0,699	107	71,7	11,8	5,026
Європа, Центральна Азія	0,756	—	72,6	13,9	12,862

Індекс розвитку людини в Україні у 2016 році становив 0,743 – 84 місце серед 188 країн і територій (у 2015 році – 81 місце). Ця оцінка відображає реальний стан справ у країні, на території якої триває збройний конфлікт та яка працює над модернізацією своїх економічних, політичних і соціальних інститутів.

У 2016 році показник валового національного доходу (далі – ВНД) був найнижчим в Україні порівняно з іншими країнами. Якщо в інших сферах показники України майже однакові з рейтингами інших країн подібного розміру та рівня розвитку або навіть кращі за них, то за показником ВНД Україна найбільше відстає від інших європейських країн.

Таким чином, **2017 рік став переломним у ситуації з бідністю в Україні. Вперше з 2013 року вдалося досягти зниження масштабів бідності. Про це насамперед свідчить зменшення рівня абсолютної бідності. Водночас підвищення рівня відносної бідності вказує, що бідніші верстви мали менший зиск від результатів економічного зростання порівняно з рештою населення.**

Рівень бідності серед працюючих та осіб віком 20–64 роки є значно нижчим за середнє по країні значення, а до вразливих груп потрапляють

діти та підлітки, а також пенсіонери у віці 75 років і старше. Найбільш вагомим чинником підвищеного ризику бідності залишається наявність трьох та більше дітей у домогосподарстві, друге місце посідає економічний чинник – наявність у домогосподарстві безробітної особи. Загальна оцінка регіональної бідності за абсолютним та відносним критеріями свідчить, що в найгіршій ситуації сьогодні перебуває населення двох областей – Рівненської та Київської. Найкраща ситуація з урахуванням обох критеріїв бідності – для населення м. Києва та Івано-Франківської області.

Рівень бідності за немонетарним критерієм (чотири з дев'яти депривацій згідно з методологією ЄС) у 2017 році збільшився до 27 відс. проти 26,7 у 2015 році. Частка депривованих осіб за чотирма з 18 ознак позбавлень певних благ у 2017 році була найбільшою за останні десять років майже в усіх групах домогосподарств. Умови життя більш як чверті українців не відповідають навіть мінімальним стандартам харчування, споживання непродовольчих товарів і послуг, належним житловим умовам тощо.

У 2017 році 9 відс. населення потерпало від усіх трьох форм бідності: за відносним критерієм за витратами, доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму та ознаками депривації.

Оскільки різні методики визначення бідності та соціальної нерівності дають різні результати, вони мають використовуватися комплексно. Тільки в такому разі з'являється можливість отримати достовірну оцінку бідності в країні та обґрунтувати основні напрями соціальної політики для її подолання.

Профілі бідності різняться залежно від монетарних та немонетарних підходів: високі ризики монетарної бідності притаманні дітям, а немонетарна бідність вища серед осіб старших вікових груп. При використанні монетарних підходів найвищі ризики бідності характерні для багатодітних родин та для родин, до складу яких одночасно входять діти та безробітні. Підвищені ризики також мають домогосподарства з трьома та більше дітьми. При використанні немонетарних критеріїв групою з найвищими ризиками бідності є домогосподарства, які складаються тільки з осіб старших вікових груп (60 років і старше).

Проблемні питання забезпечення статистичної надійності результатів розрахунків показників бідності

Статистична надійність результатів розрахунків показників бідності у 2015–2017 роках, за інформацією ІДСД, неухильно погіршується. Це пов'язано з різними факторами, зокрема, зі зниженням рівня участі домогосподарств в обстеженнях Держстату, зростаючим рівнем недоохоплення обстеженнями заможних верств населення, відсутністю актуальних даних щодо чисельності, розміщення та структури населення України. За таких умов виникає необхідність застосування комплексних методів отримання інформації для визначення показників бідності з прийнятним рівнем надійності:

об'єднання даних різних державних вибіркового обстежень домогосподарств на мікрорівні, урахування даних системи національних рахунків, здійснення поглибленого аналізу явища, виявлення додаткових чинників бідності та моделювання взаємозв'язків та впливу окремих заходів соціальної й економічної політики на ситуацію з бідністю.

Дані вибіркового обстеження умов життя домогосподарств є **єдиним джерелом інформації для розрахунків показників бідності.**

Відповідно до пункту 2 Постанови № 1725 домогосподарства, які беруть участь в обстеженні умов їхнього життя, отримують щоквартальну плату за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей у розмірі 10 відс. прожиткового мінімуму на одну особу.

У 2016–2018 роках не забезпечено у повному обсязі відповідно до обрахованої потреби видатки загального фонду державного бюджету Держстату за бюджетною програмою «Щоквартальна плата домогосподарствам за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей під час проведення обстеження умов їх життя» (КПКВК 1207030): 2016 рік – **97 відс.**, 2017 рік – **87 відс.**, 2018 рік – **80 відсотків.**

Затвердження видатків загального фонду бюджету за КПКВК 1207030 на 2019 рік на рівні затверджених на 2018 рік **призведе до ускладнень при підготовці річних даних Держстатом і зниження надійності оцінок багатьох показників обстеження.**

Невиділення на 2019 рік необхідних видатків загального фонду бюджету спричинить неможливість проведення відповідних досліджень у повному обсязі: моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення; моніторингу Стратегії подолання бідності; моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, інформаційного забезпечення моніторингу Цілей сталого розвитку, а також розрахунків розміру прожиткового мінімуму в цілому та для окремих соціально-демографічних груп населення, індексу споживчих цін, показників національних рахунків, обсягів виробництва, балансів та споживання сільськогосподарської продукції, обсягів викидів та забруднення атмосфери, енергетичного балансу тощо.

Зазначене призведе до неможливості прийняття обґрунтованих управлінських рішень та надання необхідної інформації міжнародним організаціям.

За інформацією Держстату, зниження рівня участі домогосподарств в обстеженнях (у 2015 році – 77 відс., у 2017 році – 68,4 відс.), а також недоохоплення заможних верств населення є актуальними проблемами статистичних офісів усіх країн, де проводяться вибірково обстеження населення. На сьогодні у світовій практиці немає єдиної визнаної методології для вирішення цих проблем.

Наразі ІДСД розробив та апробував низку методичних підходів для забезпечення можливості визначення показників бідності з достатнім рівнем надійності. Застосуванню цих підходів на практиці заважає надання Держстатом з 2015 року вкрай обмежених масивів мікроданих, необхідних **для**

вимірювання та аналізу бідності. Це насамперед квартальні та річні масиви даних державного вибіркового обстеження умов життя домогосподарств (далі – ОУЖД) та річні масиви даних державного вибіркового обстеження економічної активності населення, обстеження робочої сили (далі – ОРС). Ці обстеження проводяться в Україні з 1998 року як інтегровані, що мало би забезпечувати якість поглибленого аналізу бідності та ефективності програм соціальної підтримки населення на основі даних ОУЖД з урахуванням характеристик економічної активності населення, його професійно-кваліфікаційних характеристик та поведінки на ринку праці.

За умов, які склалися, результати державних вибірових обстежень ОУЖД та ОРС, а також прикладні розробки ІДСД щодо моніторингу бідності в Україні **використовуються недостатньо ефективно та результативно**. З метою забезпечення належного проведення досліджень ІДСД необхідно своєчасно отримувати від Держстату розширений масив мікроданих ОУЖД для комплексного аналізу бідності та причинно-наслідкових зв'язків, а також масив ОРС, який містить інформацію щодо окремих характеристик (демографічні, освітні, професійно-кваліфікаційні характеристики, ознаки зайнятості, безробіття, економічної неактивності тощо), які визначають профілі бідності в Україні.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий

Основні показники рівня життя населення у 2015–2018 роках

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Індекс споживчих цін (у відсотках до попереднього місяця)	143,3 (грудень 2015 року до грудня 2014 року)	112,4 (грудень 2016 року до грудня 2015 року)	113,7 (грудень 2017 року до грудня 2016 року)	103,6 (липень 2018 року до грудня 2017 року)
Найвищий дохід у розрахунку на одну особу, грн	31044,3	35776,9	43592,8	11370,2 (I квартал)
Заробітна плата, грн	4195	5183	7104	8377 (січень–червень)
Мінімальна заробітна плата, грн	1218 – з 1 січня 1378 – з 1 вересня	1378 – з 1 січня 1450 – з 1 травня 1600 – з 1 грудня	3200	3723
Середній розмір пенсії разом із цільовою грошовою допомогою, грн	1700,22 (станом на 01.01.2016)	1828,31 (станом на 01.01.2017)	2480,46 (станом на 01.01.2018)	2562,40 (станом на 01.07.2018)
Мінімальна пенсія, грн	949 – з 1 січня 1074 – з 1 вересня	1074 – з 1 січня 1130 – з 1 травня 1247 – з 1 грудня	1247 – з 1 січня 1312 – з 1 травня 1452 – з 1 жовтня	1452 – з 1 січня 1497 – з 1 грудня
Мінімальний розмір допомоги по безробіттю, грн - застрахованим особам, у яких розмір виплат залежить від страхового стажу	974,4 – з 1 січня 1102,4 – з 1 вересня	1102,4 – з 1 січня 1160,0 – з 1 травня 1280,0 – з 1 грудня 1160,0 – з 27 грудня	1160 – з 1 січня 1280 – з 1 квітня	1440
- особам, виплати яким призначаються без урахування страхового стажу	544	544	544	544
Рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, грн :				
- для працездатних осіб	255,78 – з 1 січня 289,38 – з 1 вересня	289,38 – з 1 січня 304,5 – з 1 травня 336,0 – з 1 грудня	336,00 – з 1 січня 353,64 – з 1 травня 370,02 – з 1 грудня	370,02 – з 1 січня 386,61 – з 1 липня 403,41 – з 1 грудня
- для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів	949 – з 1 січня 1074 – з 1 вересня	1074 – з 1 січня 1130 – з 1 травня 1247 – з 1 грудня	1247 – з 1 січня 1312 – з 1 травня 1373 – з 1 грудня	1373 – з 1 січня 1435 – з 1 липня 1497 – з 1 грудня
Прожитковий мінімум в середньому на одну особу в місяць, грн у тому числі :	1176 – з 1 січня 1330 – з 1 вересня	1330 – з 1 січня 1399 – з 1 травня 1544 – з 1 грудня	1544 – з 1 січня 1624 – з 1 травня 1700 – з 1 грудня	1700 – з 1 січня 1777 – з 1 липня 1853 – з 1 грудня
прожитковий мінімум для працездатних осіб, грн	1218 – з 1 січня 1378 – з 1 вересня	1378 – з 1 січня 1450 – з 1 травня 1600 – з 1 грудня	1600 – з 1 січня 1684 – з 1 травня 1762 – з 1 грудня	1762 – з 1 січня 1841 – з 1 липня 1921 – з 1 грудня
прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, грн	949 – з 1 січня 1074 – з 1 вересня	1074 – з 1 січня 1130 – з 1 травня 1247 – з 1 грудня	1247 – з 1 січня 1312 – з 1 травня 1373 – з 1 грудня	1373 – з 1 січня 1435 – з 1 липня 1497 – з 1 грудня

**Порівняльна таблиця виконання Плану заходів на 2016–2017 роки
з реалізації Стратегії подолання бідності**

Зміст основного завдання	Найменування заходу	Виконавець	Стан виконання заходів за оцінкою Мінсоцполітики	Стан виконання заходів за оцінкою контрольної групи на підставі інформацій співвиконавців
1	2	3	4	5
Розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці				
Підвищення дієвості політики зайнятості				
1. Перебудова системи державного сприяння працевлаштуванню на принципово нових засадах з урахуванням балансу інтересів роботодавців і громадян, які шукають роботу	1) забезпечення орієнтованого на клієнта підходу під час підбору підходящої роботи громадянам, а також підбір персоналу на замовлення роботодавців 2) здійснення реформування системи органів державної служби зайнятості (з можливим залученням на конкурсних засадах недержавних організацій) та створення сервісних підрозділів, орієнтованих на обслуговування населення, в тому числі громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, та роботодавців 3) розроблення основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення на середньостроковий період	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
2. Активізація державного стимулювання впливу на зайнятість шляхом повного або часткового субсидування створення нових робочих місць на підприємствах, які наймають безробітних громадян із числа недостатньо конкурентоспроможних на ринку праці	удосконалення законодавства щодо повного або часткового субсидування створення нових робочих місць на підприємствах, що наймають безробітних громадян, які не можуть на рівних умовах конкурувати на ринку праці та яким надаються додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано Не досягнуто індикатора виконання заходу: не внесено на розгляд Кабінету Міністрів України проект Закону України «Про активізацію пошуку роботи безробітних та шукачів роботи»
3. Створення загальнодержавного реєстру вакансій з вільним он-лайн-доступом та актуалізацією в режимі реального часу	впровадження подання роботодавцями інформації про потребу в робочій силі за формою звітності № 3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)» в електронному вигляді	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу. Інтернет - портал «Єдине соціальне середовище» розпочав роботу з лютого 2018 року
4. Розширення видів діяльності та сфери застосування громадських робіт	1) розширення переліку видів громадських робіт, у тому числі тих, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, з урахуванням необхідності забезпечення тимчасової зайнятості окремих цільових груп населення	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу в частині збільшення чисельності осіб, залучених до громадських робіт
	2) розширення переліку видів громадських та інших робіт тимчасового характеру з метою супроводу, догляду, обслуговування, соціально-медичного патронажу осіб, які мають інвалідність або тимчасову непрацездатність, та відновлення територій, які зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Відсутній індикатор виконання заходу

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
5. Сприяння підвищенню конкурентоспроможності осіб на ринку праці шляхом підвищення ефективності професійного навчання зареєстрованих безробітних і представників вразливих груп працівників з низьким кваліфікаційним рівнем	забезпечення організації професійного навчання зареєстрованих безробітних на замовлення роботодавця або для самозайнятості, провадження підприємницької діяльності	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу в частині підвищення рівня працевлаштування зареєстрованих безробітних після проходження ними професійного навчання
6. Проведення середньострокового прогнозування потреби у робочій силі в розрізі регіонів, видів економічної діяльності та професій	щорічне складення середньострокового прогнозу потреби у робочій силі	Мінекономрозвитку	Виконано	Виконано
7. Запобігання довготривалому безробіттю у результаті залучення зареєстрованих безробітних до активних заходів на ринку праці, зокрема шляхом:	1) створення умов для працевлаштування в обсягах, необхідних для запобігання довготривалому безробіттю, під час формування програм соціально-економічного розвитку регіонів	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу в частині збільшення кількості створених робочих місць
	2) забезпечення актуалізації регіональних програм зайнятості, зокрема в частині сприяння зайнятості демобілізованих учасників антитерористичної операції, внутрішньо переміщених осіб та осіб з інвалідністю	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	3) забезпечення надання допомоги по частковому безробіттю	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
проведення заходів із психологічної підтримки найбільш вразливих категорій осіб для підвищення рівня інтеграції на ринку праці у результаті надання інформаційних, консультаційних, профорієнтаційних послуг та соціальної реабілітації	4) організація та проведення профорієнтаційної роботи з найбільш вразливими категоріями осіб з метою прискорення їх інтеграції на ринку праці	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу в частині збільшення кількості послуг, наданих безробітним особам з числа найбільш вразливих категорій
	5) забезпечення індивідуального супроводу та соціальної реабілітації окремих категорій безробітних, зокрема осіб з інвалідністю	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
підтримки підприємницької ініціативи зареєстрованих безробітних шляхом надання допомоги по безробіттю одноразово для започаткування власної справи та надання послуг із фахового консультування, а також допомоги у плануванні та провадженні підприємницької діяльності	6) надання безоплатних індивідуальних та групових консультацій з питань організації та провадження підприємницької діяльності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
надання компенсації витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та оплати праці роботодавцям, які працевлаштовують безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню	7) здійснення компенсації витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та оплати праці роботодавцям, які працевлаштовують безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, за рахунок Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу в частині збільшення чисельності працевлаштованих осіб
розвитку системи підтвердження результатів неформального професійного навчання за робітничими професіями	8) створення переліку суб'єктів підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	9) внесення пропозицій щодо розширення переліку робітничих професій, за якими здійснюється підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
збереження зайнятості осіб віком понад 45 років шляхом компенсації витрат роботодавця на професійну перепідготовку або підвищення кваліфікації таких осіб	10) здійснення професійної перепідготовки, підвищення кваліфікації особами віком понад 45 років шляхом надання відповідного ваучера, а також компенсація витрат роботодавця на професійну перепідготовку, підвищення кваліфікації особами, щодо яких існує ризик звільнення	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу: у 2017 році відбулося суттєве зменшення чисельності осіб віком понад 45 років, яким надано ваучер, а саме на 568 осіб або на 56,3 відсотків
розширення можливостей для працевлаштування осіб, звільнених з військової служби після участі в антитерористичній операції, у тому числі шляхом надання ваучера на професійну перепідготовку або підвищення кваліфікації	11) забезпечення працевлаштування осіб, звільнених з військової служби після участі в антитерористичній операції, на вакантні та новостворені робочі місця, зокрема з виплатою роботодавцям компенсації у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, та сприяння в організації ними власної справи за рахунок Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
вивчення можливостей запровадження та функціонування соціальних підприємств для працевлаштування вразливих категорій громадян, зокрема внутрішньо переміщених осіб та учасників антитерористичної операції, запровадження транзитних робочих місць для молоді з метою набуття досвіду, а також вивчення механізмів стимулювання сільсько-господарських виробників для працевлаштування сільського населення	12) підготовка пропозицій щодо визначення у законодавстві поняття «соціальні підприємства», «транзитні робочі місця»	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу: станом на 01.01.2018 не внесено на розгляд Кабінету Міністрів України проекту Закону України «Про активізацію пошуку роботи безробітних та шукачів роботи»

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
забезпечення ефективності професійної реабілітації осіб з інвалідністю, проведення їх навчання за професіями та спеціальностями відповідно до потреб ринку праці	13) запровадження центрами професійної реабілітації осіб з інвалідністю напрямів професійного навчання за актуальними професіями на підставі проведення аналізу фахівцями таких центрів, зокрема аналізу адміністративних даних державної служби зайнятості про попит та пропонування робочої сили на ринку праці	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу у частині підвищення рівня працевлаштування після професійного навчання зареєстрованих безробітних з числа осіб з інвалідністю
	14) організація професійного навчання зареєстрованих безробітних із числа осіб з інвалідністю на замовлення роботодавця або для самозайнятості, провадження підприємницької діяльності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу підвищення рівня працевлаштування після професійного навчання зареєстрованих безробітних з числа осіб з інвалідністю
Підвищення мобільності робочої сили на ринку праці				
8. Сприяння працевлаштуванню молоді	1) забезпечення налагодження механізмів співпраці з представниками роботодавців (організацій, підприємств та установ усіх форм власності) щодо організації навчально-виробничої практики для студентів усіх спеціальностей та форм навчання	МОН	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу: відсутні дані щодо запровадження нових механізмів організації навчально-виробничої практики для студентів
	2) здійснення компенсації витрат роботодавцям на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в разі працевлаштування молоді	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	3) сприяння діяльності молодіжних центрів праці та громадських організацій, спрямованої на забезпечення зайнятості молоді	Мінмолодьспорт, обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу: не наведена інформація щодо збільшення інформаційно-консультативних послуг і працевлаштування
9. Відновлення практики організаційного набору працівників і роботи за вахтовим методом	підготовка та подання робочій групі з доопрацювання проекту Трудового кодексу України до другого читання, утвореній Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, пропозицій щодо законодавчого врегулювання роботи за вахтовим методом у проекті Трудового кодексу України	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
10. Упровадження практики дистанційної та частково дистанційної зайнятості з відповідним законодавчим регулюванням	підготовка та подання робочій групі з доопрацювання проекту Трудового кодексу України до другого читання, утвореній Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, пропозицій щодо законодавчого врегулювання дистанційного працевлаштування (робота вдома, надомна робота) у проекті Трудового кодексу України	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
11. Застосування та активне просування гнучких форм зайнятості для осіб з інвалідністю, осіб, що доглядають за малолітніми дітьми чи хворими, молоді, яка навчається, жителів сільської місцевості та інших груп, що потребують особливих умов організації праці	здійснення активної співпраці державної служби зайнятості з роботодавцями з метою включення в базу даних про вакансії пропозицій щодо роботи з особливими умовами організації праці та інших форм зайнятості	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
12. Запровадження додаткових стимулів для роботодавців щодо працевлаштування осіб передпенсійного віку, осіб, що вперше виходять на ринок праці, осіб з малолітніми дітьми та осіб з інвалідністю	підготовка пропозицій щодо внесення змін до законодавства стосовно стимулювання роботодавців до працевлаштування осіб передпенсійного віку, осіб, що вперше виходять на ринок праці, осіб з малолітніми дітьми та осіб з інвалідністю	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання в частині внесення проекту на розгляд Кабінету Міністрів України проекту Закону України «Про активізацію пошуку роботи безробітних та шукачів роботи»
13. Запровадження ефективних стимулів зайнятості сільського населення у результаті створення гнучкої навчальної мережі з питань ведення малого бізнесу, запровадження державної підтримки розвитку сімейного бізнесу в сільській місцевості (фінансової, юридичної, адміністративно-консультаційної тощо)	1) удосконалення механізму державної підтримки сільського господарства та створення умов для залучення підприємств малого бізнесу в організований аграрний ринок	Мінагрополітики	Виконано	Виконано
	2) надання інформаційно-консультаційних послуг та організація професійного навчання зареєстрованих безробітних із сільської місцевості щодо провадження підприємницької діяльності	Мінсоцполітики	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання у частині збільшення рівня зайнятості населення у віці 15-70 років, що проживає в сільській місцевості
	3) підготовка пропозицій щодо потреби в проведенні державною службою зайнятості додаткових інформаційно-консультаційних та навчальних заходів для сільського населення з питань розвитку малого та сімейного бізнесу в сільській місцевості	Мінагрополітики	Виконано	Виконано частково Відсутня інформація щодо підготовки зазначених пропозицій
	4) організація роз'яснювальної роботи, проведення тренінгів та семінарів із залученням експертів і фахівців вітчизняних та іноземних компаній для малих і середніх сільськогосподарських товаровиробників з питань ведення малого та сімейного бізнесу	Мінагрополітики	Виконано	Виконано
14. Поліпшення економічних умов розвитку самозайнятості населення	створення спеціалізованих регіональних фондів для обслуговування особистих селянських та фермерських господарств	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання: не наведена інформація щодо створення регіональних фондів у 2016 та 2017 роках
15. Створення на місцевому рівні мережі спеціалізованих консультаційних центрів з питань організації та ведення власної справи	створення мережі консультаційних центрів при територіальних органах державної служби зайнятості з питань організації та ведення власної справи	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
Активне сприяння детінізації зайнятості та доходів населення				
16. Підвищення ефективності та результативності соціального діалогу між державою, профспілками та організаціями роботодавців з питань формування та реалізації соціальної політики, регулювання трудових відносин	зміцнення інституцій соціального діалогу	Мінсоцполітики за участю всеукраїнських об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
17. Популяризація укладення колективних договорів, удосконалення законодавства з питань соціального діалогу та колективно-договірного регулювання	1) забезпечення інформування юридичних і фізичних осіб про переваги укладення колективних договорів	Мінсоцполітики за участю всеукраїнських об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців	Виконано	Виконано частково Індикатор формальний, не відображає рівень виконання завдання
	2) підготовка пропозицій щодо: надання права фізичним особам, які використовують найману працю, укласти колективний договір; поширення дії положень галузевої (міжгалузевої) угоди	Мінсоцполітики за участю всеукраїнських об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу у частині внесення на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту «Про колективні договори та колективні угоди»
18. Забезпечення дієвого контролю за дотриманням законодавства в частині укладення трудових договорів	здійснення постійного контролю за укладенням трудових договорів відповідно до законодавства	Держпраці	Виконується	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу: за приведеною інформацією відбулося збільшення кількості фактів порушення законодавства щодо укладення трудових договорів
19. Проведення на постійній основі інформування населення працездатного віку з метою стимулювання офіційного оформлення зайнятості	поширення інформації щодо переваг офіційного оформлення трудових відносин шляхом проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення та роботодавців, висвітлення зазначених питань на веб-сторінках органів виконавчої влади, проведення консультацій тощо	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
20. Зменшення навантаження на фонд оплати праці з метою стимулювання роботодавців до поетапного висвітлення заробітної плати найманих працівників	проведення аналізу впливу зменшення навантаження на фонд оплати праці на висвітлення роботодавцями заробітної плати найманих працівників за підсумками кожного півріччя	Мінфін, Мінекономрозвитку	Виконано	Виконано
21. Розроблення механізму залучення до системи державного соціального страхування, насамперед пенсійного, заінтересованих осіб, зайнятих в особистих селянських господарствах	підготовка пропозицій щодо залучення до системи державного соціального страхування осіб, зайнятих в особистих селянських та фермерських господарствах	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
Зменшення економічно необґрунтованої нерівності та сприяння утвердженню принципу соціальної справедливості в системі розподілу доходів				
22. Зміна принципу розподілу доходів у суспільстві у результаті перенесення основного податкового навантаження з груп населення з низьким і середнім доходом на заможні прошарки суспільства	підготовка пропозицій з удосконалення законодавства щодо оподаткування доходів громадян	Мінфін	Інформація не надходила	Інформація не надходила

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
23. Запровадження нових підходів до формування мінімальних державних соціальних стандартів і гарантій, зокрема прожиткового мінімуму, відповідно до міжнародної практики, зокрема практики країн Європейського Союзу	1) удосконалення методологічних підходів щодо визначення прожиткового мінімуму та його застосування	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	2) підготовка під час розроблення проекту Державного бюджету України на відповідний рік пропозицій щодо підвищення прожиткового мінімуму більшими темпами, ніж прогнозований рівень інфляції, із забезпеченням поступового досягнення його фактичного розміру з урахуванням показників економічного розвитку та фінансових можливостей бюджету	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
24. Підвищення розміру мінімальної заробітної плати у результаті удосконалення механізму його визначення та гарантій забезпечення з урахуванням міжнародної практики і положень Конвенції Міжнародної організації праці № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються	1) удосконалення механізму визначення мінімальної заробітної плати	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	2) підготовка під час розроблення проекту Державного бюджету України на відповідний рік пропозицій щодо підвищення мінімальної заробітної плати на рівень вищий, ніж прожитковий мінімум для працездатних осіб	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
25. Розроблення галузевих стандартів оплати праці	сприяння розробленню сторонами соціального діалогу на галузевому рівні порядку розрахунку мінімального галузевого стандарту в оплаті праці для врахування його під час укладення галузевих (міжгалузевих) угод	Мінсоцполітики за участю всеукраїнських об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців	Виконується	Виконано частково Виконання завдання щодо розроблення стандартів передбачено до 2020 року і продовжує виконуватись
26. Поетапне підвищення рівня оплати праці в галузях економіки	здійснення моніторингу розмірів заробітної плати за видами економічної діяльності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
27. Удосконалення умов оплати праці працівників бюджетної сфери	розроблення і подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України про вдосконалення оплати праці працівників окремих галузей бюджетної сфери	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
28. Сприяння забезпеченню гендерної рівності оплати праці у всіх сферах економічної діяльності шляхом посилення державного та громадського контролю, поступового введення гендерних квот на державних підприємствах	1) проведення навчань з питань гендерної рівності для профспілок підприємств, установ та організацій та їх залучення до здійснення контролю за врахуванням гендерного компонента в колективних договорах, представництвом жінок на керівних посадах та забезпеченням гендерної рівності в оплаті праці	обласні, Київська міська держадміністрації, Мінсоцполітики	Виконується	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) підготовка рекомендацій для роботодавців щодо механізмів забезпечення гендерної рівності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
29. Запровадження єдиних принципів нарахування пенсій та дієвих механізмів зменшення диспропорцій у розмірах пенсій, призначених у різні роки	підготовка пропозицій з питань:	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
30. Забезпечення реалізації підготовчого етапу для запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування	1) створення умов для запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто виконання індикатора заходу: не прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загально обов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій»
	2) визначення переліку професій, посад, робіт, для яких участь у корпоративному/професійному пенсійному страхуванні є обов'язковою	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано За наведеною інформацією питання буде опрацьовано після прийняття законопроекту щодо запровадження професійної пенсійної системи
Забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізація ризиків соціального відчуження сільського населення				
Забезпечення доступності послуг соціальної сфери для населення незалежно від місця проживання				
31. Підвищення рівня доступу, якості та своєчасності надання медичних послуг для населення у сільській місцевості	1) проведення моніторингу рівня доступності медичних послуг для населення у сільській місцевості	МОЗ	Виконано	Виконано частково Не наведена повна інформація щодо виконання індикатора щодо кількості відвідувань населенням амбулаторно-поліклінічних закладів жителями сільських місцевостей
	2) визначення переліку проблем, що ускладнюють доступ населення до медичних послуг у сільській місцевості	МОЗ	Виконано	Виконано
	3) здійснення аналізу проведення реформ та розроблення нових принципів організації сільської медицини	МОЗ	Виконано	Виконано
32. Підвищення рівня доступу до соціальних послуг у сільській місцевості, зокрема у результаті активізації роботи виїзних мультидисциплінарних команд із надання соціальних послуг, виїзних прийомів працівників органів соціального захисту населення, закладів та установ, що надають соціальні послуги	забезпечення організації безперебійної роботи мобільних команд та виїзних прийомів працівників соціального захисту населення, закладів та установ, що надають соціальні послуги	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не досягнуто виконання індикатора заходу: відсутня інформація щодо збільшення кількості виїзних прийомів по регіонах

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
33. Створення та забезпечення стимулів і належних умов для роботи та проживання в селі молодих фахівців у галузі сільського господарства та інших сфер діяльності	надання державної підтримки для індивідуального житлового будівництва в сільській місцевості і забезпечення житлом сільського населення, насамперед молодих спеціалістів, та вдосконалення механізмів надання такої підтримки	Мінрегіон, Мінфін	Виконується	Виконано частково Не досягнуто виконання індикатора заходу. Наведена інформація свідчить про зменшення кількості наданих кредитів
34. Відновлення та вдосконалення інженерних мереж і забезпечення розвитку соціальної інфраструктури	проведення інвентаризації об'єктів інфраструктури, що потребують ремонту та відновлення	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково. Відсутній індикатор виконання завдання. Не надано повної інформації: інформація надана по 4 областях, у 2017 році – по 6 областях
35. Розвиток соціальних послуг у сільській місцевості з урахуванням потреб територіальних громад	1) забезпечення організації надання соціальних послуг членам територіальних громад відповідно до їх потреб	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Відсутня повна інформація щодо виконання заходу: наведено дані лише по 3 областях у 2016 році та 4 – у 2017 році
	2) узагальнення та поширення кращого досвіду в організації надання соціальних послуг вразливим верствам населення, зокрема сім'ям з дітьми та дітям	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково. Відсутній індикатор виконання заходу. Відсутня повна інформація щодо виконання заходу
36. Розвиток профілактичних соціальних послуг для сімей з дітьми з метою профілактики соціального сирітства	підготовка пропозицій щодо нормативного врегулювання діяльності служб із здійснення патронату над дитиною	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
37. Розширення сучасної мережі зв'язку з метою забезпечення якісного телефонного сполучення, доступу до Інтернету та телебачення	підготовка пропозицій щодо модернізації сільських автоматизованих телефонних станцій, реконструкції та ремонту ліній зв'язку, прокладення (в довгостроковій перспективі) волоконно-оптичних кабелів до сільських населених пунктів з потенційними користувачами	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Відсутня повна інформація – лише по 3 областях, не наведено інформації про підготовку пропозицій із модернізації сільських автоматизованих телефонних станцій
38. Створення спеціалізованої інформаційно-комунікаційної мережі соціального захисту для забезпечення доступу сільського населення до участі у програмах соціальної підтримки та базових послуг, гарантованих державою	налагодження на постійній основі зворотного зв'язку з потенційними учасниками соціальних програм (інформування з елементами прямого спілкування, супровід в оформленні тощо)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Наведена інформація не повна: не містить даних щодо збільшення кількості консультаційних послуг
39. Поліпшення транспортної доступності населених пунктів шляхом будівництва, ремонту та утримання в належному стані доріг загального користування у сільській місцевості та під'їзних доріг із твердим покриттям, розширення транспортної мережі (збільшення кількості автобусних рейсів і зупинок)	1) визначення сільських населених пунктів, через які не проходять маршрути громадського транспорту	Мінінфраструктури Мінекономрозвитку Мінфін Укравтодор	Виконано	Виконано частково Не досягнуто виконання індикатора заходу: відсутні дані щодо збільшення протяжності відремонтованих доріг; Інформація про кількість населених пунктів що не забезпечені регулярним транспортним сполученням зазначена лише по двох областях

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) проведення дорожніх робіт відповідно до державних будівельних норм і нормативів з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, у тому числі забезпечення виконання робіт з пониження бортового каменю на вулицях, дорогах (краях проїзної частини, укріпленої смуги узбіччя), у місцях перетину пішохідних шляхів (тротуарів) з дорогами для проїзду автотransпортних засобів (до 2,5 сантиметра), встановлення бортового каменю на зупинках на рівні підлоги транспортного засобу загального користування, а також тактильних дорожніх покажчиків	Мінінфраструктури	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання. Інформація щодо проведених дорожньо-будівельних робіт з урахуванням потреб осіб з інвалідністю у 2017 році надана лише по 8 областях. Відсутні дані щодо виконання індикатора в частині кількості понижень бортового каменю, кількості кв м викладених тактильними дорожніми покажчиками тощо
	3) передбачити в умовах проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті вимоги щодо наявності у них автобусів із обов'язковим низьким рівнем підлоги, зовнішнім звуковим інформатором про номер і кінцеві зупинки маршруту, текстовою та звуковою системою в салоні для оголошення зупинок	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна: дані приведені лише по трьох областях
40. Залучення інвестицій для розвитку фермерських, особистих селянських господарств і сільськогосподарської кооперації	спрощення умов доступу сільськогосподарських товаровиробників до фінансових ресурсів	Мінагрополітики	Виконано	Виконано частково Відсутні дані щодо збільшення інвестицій для розвитку фермерських, особистих селянських господарств і сільськогосподарської кооперації у 2017 році
41. Сприяння в наданні послуг закладами культури у сільських населених пунктах	1) створення на базі сільських закладів культури, зокрема бібліотек, центрів інформації для розв'язання соціально значущих проблем найбільш вразливих категорій громадян (міні-кінотеатр, доступ до Інтернету, безоплатні друковані видання, семінари та навчання тощо)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінкультури	Виконано	Виконано частково Не досягнуто виконання індикатора. Інформація не відображає збільшення кількості наданих послуг
	2) проведення комп'ютеризації сільських клубних, бібліотечних закладів та підключення до Інтернету	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінкультури	Виконано	Виконано частково Індикатор заходу не встановлений, наведена не повна інформація
	3) розширення переліку якісних бібліотечних послуг та впровадження сучасних дистанційних форм обслуговування користувачів бібліотек, а також розвиток мобільних форм бібліотечного обслуговування осіб похилого віку, одиноких осіб з інвалідністю, дітей-сиріт та малозабезпечених сімей	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінкультури	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання: не наведена інформація щодо збільшення кількості таких послуг
	4) врахування інтересів і потреб людей з порушенням зору та слуху під час комплектування бібліотечних фондів (книги з великим шрифтом, аудіозаписи, відеозаписи тощо)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінкультури	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання: не наведена інформація щодо збільшення кількості таких послуг

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	5) проведення ремонту і реконструкції будівель і приміщень закладів культури в сільській місцевості та забезпечення їх сучасним обладнанням для безперешкодного доступу до них і комфортного перебування користувачів таких послуг	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінкультури	Виконано	Виконано частково Індикатор заходу не встановлений, інформація наведена не повна
Сприяння ініціативності громад у розв'язанні найгостріших соціальних проблем та запобіганні бідності				
42. Запровадження системи планування соціальних видатків органів місцевого самоврядування у частині задоволення потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці	1) реалізація пілотних проектів планування соціальних видатків бюджетів об'єднаних територіальних громад	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінфін	Інформація не надходила	Інформація надходила не
	2) удосконалення методики визначення потреб територіальної громади щодо соціальних послуг	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінфін	Виконано	Не виконано Відсутня інформація щодо удосконалення методики визначення потреб територіальної громади щодо соціальних послуг
43. Залучення соціальних інвестицій і власних ресурсів територіальних громад для створення комфортного середовища для населення, прийняття із зазначеною метою рішень щодо побутового його обслуговування та благоустрою сільських населених пунктів	реалізація проектів з формування інфраструктури територіальних громад, що фінансуються за рахунок коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури територіальних громад	обласні держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
44. Налагодження соціального супроводу сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, здійснення нагляду та контролю за умовами життя, моральним, психічним і фізичним станом дітей із таких сімей	удосконалення системи обліку роботи з сім'ями з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано Не досягнуто індикатора виконання заходу. Станом на 01.01.2018 розроблено лише проект наказу Мінсоцполітики щодо обліку роботи з сім'ями з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах
45. Організація дозвілля, оздоровлення та відпочинку дітей	1) проведення інвентаризації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які потребують ремонту та відновлення	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Визначений індикатор виконання заходу не дає можливість провести оцінку виконання заходу. Відсутні дані щодо проведення такої інвентаризації
	2) активізація роботи позашкільних навчальних закладів, закладів культури з метою організації змістовного дозвілля дітей	МОН	Виконано	Виконано частково Захід формальний, не конкретний. Відсутній індикатор виконання завдання.
	3) організація співпраці загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів із спортивними закладами, музеями, бібліотеками, театрами, кінотеатрами для пільгового обслуговування дітей	Мінкультури	Виконано	Виконано частково Захід формальний, не конкретний
	4) забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
46. Обстеження будівель соціального призначення у сільській місцевості, придатних до використання, з метою створення на їх базі громадсько-культурних центрів для задоволення комплексу культурних, соціальних та інформаційних потреб населення	визначення переліку будівель соціального призначення у сільській місцевості, придатних до використання як культурні центри	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація не повна: не містить даних щодо затвердження переліку будівель соціального призначення у сільській місцевості, на базі яких будуть створені культурні центри
47. Сприяння розвитку пересувної торгівлі для обслуговування населених пунктів без стаціонарної торговельної мережі, а також у разі необхідності торгівлі товарами складного асортименту в населених пунктах	1) вивчення та проведення аналізу міжнародного досвіду щодо розвитку пересувної торгівлі, визначення можливості його адаптації до вітчизняних умов	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Захід носить формальний характер. Не визначено практичного застосування заходу. Індикатор виконання заходу не конкретний та не передбачає позитивної динаміки його виконання
	2) проведення моніторингу стану запровадження в населених пунктах, які не мають стаціонарної торговельної мережі, пересувної торгівлі	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінекономрозвитку	Виконано	Не виконано Відсутній індикатор виконання завдання. Захід носить формальний характер. Не визначено практичного застосування заходу
	3) підготовка пропозицій щодо шляхів розвитку пересувного обслуговування товарами складного асортименту	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування Мінекономрозвитку	Виконано	Не виконано Відсутній індикатор виконання заходу. Відсутня інформація стосовно підготовки пропозицій щодо шляхів розвитку пересувного обслуговування товарами складного асортименту
48. Відновлення, збереження та невиснажливе використання екосистем, зокрема у результаті впровадження механізму економічного стимулювання до використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів	1) підвищення рівня обізнаності населення щодо цінностей територій та об'єктів природно-заповідного фонду шляхом проведення роз'яснювальної роботи	Мінприроди	Виконано	Виконано
	2) опрацювання питання організації громадських та інших робіт тимчасового характеру, спрямованих на поліпшення стану земельних та інших природних ресурсів, у межах планування та здійснення заходів щодо сприяння зайнятості населення	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	3) залучення територіальних громад сіл, селищ і суб'єктів господарювання до раціонального використання рекреаційних ресурсів територій та об'єктів природно-заповідного фонду для формування економічного середовища та розвитку сфери зайнятості населення в регіонах	Мінприроди	Виконано	Виконано частково Відсутній індикатор виконання заходу. Інформація щодо виконання заходу наведена не повна

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
Мінімізація ризиків бідності та соціального відчуження найбільш вразливих категорій населення				
Забезпечення подальшого реформування системи соціальної підтримки та зменшення масштабів бідності серед вразливих верств населення				
49. Підвищення рівня охопленості бідного населення соціальною підтримкою, забезпечення адресної допомоги та підвищення ефективності програм соціальної підтримки	1) забезпечення інформування населення щодо права на участь у програмах соціальної підтримки через місцеві канали телебачення, радіо, друковані видання та інститути громадянського суспільства	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	2) налагодження співпраці установ з територіальними громадами, загальноосвітніми навчальними закладами, закладами охорони здоров'я, громадськими організаціями з метою раннього виявлення сімей, що потрапили у складні життєві обставини	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	3) розроблення заходів із соціальної реклами щодо програм соціальної підтримки бідного населення на телебаченні, радіо, в транспорті та інших громадських місцях	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	4) проведення моніторингу стану реалізації програми житлових субсидій з метою забезпечення її ефективності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	5) підготовка проектів нормативно-правових актів щодо надання пільговим категоріям громадян грошової допомоги замість пільг	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
50. Запровадження єдиної інформаційно-аналітичної системи соціального захисту населення для формування реєстру отримувачів допомоги та осіб, які потребують допомоги, а також для налагодження інформаційного обміну з іншими центральними органами виконавчої влади під час призначення адресних видів соціальної підтримки та пільг з метою спрощення процесу їх призначення, перевірки реальних доходів отримувачів соціальної підтримки та підтвердження права на отримання пільг	1) розроблення переліку вимог до програмного забезпечення реєстру отримувачів допомоги та осіб, які потребують допомоги, для створення єдиної інформаційної системи соціального захисту населення та його дизайну	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу у частині внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту постанови
	2) удосконалення інформаційної системи отримувачів житлових субсидій, Єдиного автоматизованого реєстру осіб, що мають право на пільги, та створення єдиного інформаційного середовища соціальної сфери	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
51. Забезпечення комплексного розв'язання проблем найбільш вразливих верств населення у результаті розширення сфери застосування принципу «єдиного вікна» під час надання соціальної підтримки, що передбачає поєднання надання матеріальної допомоги малозабезпеченим сім'ям із здійсненням заходів щодо соціальної інтеграції та підвищення конкурентоспроможності на ринку праці	удосконалення адміністративних процедур, пов'язаних з призначенням та наданням громадянам соціальної підтримки, у тому числі шляхом надання можливості для їх отримання в центрах надання адміністративних послуг	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу, зокрема в частині зменшення частки бідних серед багатодітних сімей (за відносними критеріями (цей показник збільшився з 49 відс. до 58,6 відс. (за 9 міс. 2017 року)
52. Запровадження в системі соціальної допомоги механізмів, які стимулюють малозабезпечені сім'ї до самозабезпечення для виведення їх із стану нужденності	1) забезпечення реалізації пілотного проекту із залучення до роботи непрацюючих працездатних членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	2) підготовка проекту закону щодо уніфікації надання допомоги на дітей одиноким матерям	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано. Не досягнуто індикатора виконання заходу: проекту закону щодо уніфікації надання допомоги на дітей одиноким матерям не підготовлено та відповідно не внесено на розгляд Кабінету Міністрів України. Цей захід перенесено на 2018 рік
53. Проведення регулярного моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки у розв'язанні проблеми бідності та удосконалення таких програм на основі результатів їх моніторингу	1) удосконалення Методики комплексної оцінки бідності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	2) удосконалення Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	3) підготовка аналітично-інформаційних матеріалів щодо моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення та впливу їх на бідність	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	4) проведення моніторингу та оцінювання ефективності Стратегії подолання бідності, підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	5) проведення моніторингу показників бідності	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
54. Удосконалення системи забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення із державного житлового фонду з урахуванням новітньої світової практики та вітчизняного досвіду, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	1) вивчення новітніх світових практик та вітчизняного досвіду щодо забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	Мінсоцполітики	Виконано	Не виконано Індикатор виконання заходу не конкретний, формальний не відображає практичного застосування матеріалів
	2) проведення аналізу законодавства з питань забезпечення житлом (зокрема із державного житлового фонду) громадян, зокрема тих, що потребують соціального захисту, а також діючих державних програм тощо	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	3) підготовка пропозицій щодо удосконалення системи забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення з урахуванням новітньої світової практики та вітчизняного досвіду, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу у частині внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту постанови
Підвищення якості та рівня доступності соціальних послуг для вразливих верств населення				
55. Забезпечення надання державної соціальної підтримки за принципом раннього виявлення сімей, що потрапили у складні життєві обставини, у результаті налагодження співпраці установ, що надають соціальну підтримку, з територіальною громадою, освітніми закладами, закладами охорони здоров'я, громадськими та волонтерськими організаціями	забезпечення доступу для всіх заінтересованих сторін до Єдиного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на соціальні пільги чи виплати у системі соціальної підтримки	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Не надано інформації щодо забезпечення доступу для всіх заінтересованих сторін до Єдиного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на соціальні пільги чи виплати у системі соціальної підтримки
56. Залучення недержавних інституцій до надання соціальних послуг	сприяння залученню недержавних організацій до надання соціальних послуг, зокрема із застосуванням механізму публічних закупівель, соціального замовлення, державно-приватного партнерства, фінансової підтримки недержавних організацій	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не досягнуто індикатора виконання заходу у частині збільшення у 2016, 2017 роках недержавних організацій, які надають соціальні послуги
57. Забезпечення мінімального комплексу соціальних послуг у територіальній громаді (виявлення потреб у послугах, оцінювання потреб у соціальних послугах, надання соціальних послуг консультування, посередництва, представництва інтересів, притулку, догляду)	1) визначення у проекті Закону України «Про соціальні послуги» мінімального базового комплексу соціальних послуг у територіальній громаді	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано Закон України «Про соціальні послуги» не прийнято

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) забезпечення надання мінімального пакета соціальних послуг у територіальній громаді (інформування, консультування, соціальний супровід, представництво інтересів, притулок, посередництво, екстрене та кризове втручання тощо)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	3) розвиток на рівні територіальних громад практики організації сезонних (на зимовий період) стаціонарних установ для людей похилого віку в сільській місцевості, які влітку проживають у власних будинках, з можливістю використання будівель соціального призначення, які не експлуатуються	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Відсутня інформація стосовно виконання індикатора заходу, а саме збільшення кількості наданих соціальних послуг
	4) забезпечення надання соціальних послуг територіальними громадами з урахуванням рекомендованої типовою структурою штатної чисельності працівників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді для здійснення соціальної роботи	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	5) проведення регіональними центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді семінарів та тренінгів для працівників закладів соціального обслуговування та фахівців, залучених до соціальної роботи на рівні територіальних громад	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація неповна. Захід формальний, виконання заходу є функціональними обов'язками регіональних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
58. Запровадження моніторингу та оцінювання якості соціальних послуг для забезпечення розвитку системи надання соціальних послуг, доступності таких послуг, прозорості їх надання, стимулювання надавачів соціальних послуг до підвищення їх якості	1) забезпечення проведення моніторингу та оцінювання якості соціальних послуг відповідно до методичних рекомендацій	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Індикатор виконання заходу формальний. Інформація не містить даних щодо підготовлених інформаційно-аналітичних матеріалів; підвищення якості соціальних послуг
	2) забезпечення діяльності громадських, наглядових рад у проведенні незалежного оцінювання якості соціальних послуг	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
	3) забезпечення проведення пілотного опитування отримувачів соціальних послуг щодо їх якості, доступності, прозорості механізму надання з метою оптимізації норм надання соціальних послуг	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано
59. Підвищення рівня доступу осіб з інвалідністю до установ соціальної сфери, громадського транспорту шляхом обладнання їх пандусами, ліфтами	1) відновлення роботи (створення) комітетів забезпечення доступності при органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування і проведення ними щоквартальних засідань	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) забезпечення під час проведення конкурсів з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування безумовного дотримання вимог щодо роботи на об'єкті конкурсу, який включає міські та приміські автобусні маршрути загального користування, не менш як одного транспортного засобу із обов'язковим низьким рівнем підлоги, зовнішнім звуковим інформатором про номер і кінцеві зупинки маршруту, текстовою та звуковою системою в салоні для оголошення зупинок	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація не повна, наведена лише по 6 областях
	3) здійснення оновлення пасажирського транспорту з обов'язковим урахуванням потреб осіб з інвалідністю різних нозологій, зокрема шляхом включення в тендерну документацію щодо закупівлі: усіх шкільних автобусів — вимог щодо пристосування їх для перевезення дітей з інвалідністю згідно з ДСТУ 7013:2009; усіх транспортних засобів для загального користування — вимог щодо обов'язкової наявності у відповідному транспорті низького рівня підлоги, зовнішніх звукових інформаторів про номер і кінцеві зупинки маршруту, текстових і звукових систем в салоні для оголошення зупинок	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Відсутній індикатор виконання заходу. Інформація неповна, наведена лише по 4 областях
60. Розроблення нової системи надання соціальних послуг, орієнтованої на комплексну підтримку осіб з інвалідністю, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, багатодітних сімей з малолітніми дітьми, ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД, хворих на туберкульоз	започаткування створення реєстру багатодітних сімей в Україні	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано Відсутня інформація щодо створення реєстру, розроблено лише Технічне завдання на розробку програмного забезпечення для впровадження єдиного державного електронного обліку багатодітних сімей в Україні
61. Створення та забезпечення діяльності ефективної системи комплексної реабілітації та соціальної адаптації учасників антитерористичної операції, зокрема із числа осіб з інвалідністю	1) забезпечення формування бази даних про учасників антитерористичної операції, які потребують комплексної реабілітації та соціальної адаптації	Державна служба у справах ветеранів війни та учасників АТО	Виконується	Не виконано Формування бази даних про учасників АТО, які потребують комплексної реабілітації та соціальної адаптації, не розпочато, крім даних щодо забезпечення закордонним протезуванням учасників АТО
	2) сприяння у забезпеченні формування мережі установ, що надаватимуть послуги з реабілітації та соціальної адаптації учасникам антитерористичної операції, залучення до спільної діяльності міжнародних, волонтерських, благодійних організацій	Державна служба у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції	Виконано	Виконано частково Не надана повна інформація стосовно виконання індикатора заходу, а саме збільшення кількості установ, що надають різні види послуг, зокрема щодо надання психологічних послуг учасникам АТО (200 установ як у 2016, так і у 2017 році)

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	3) створення державної установи «Національний центр психологічної реабілітації та психологічного захисту населення» для координації та науково-методичного забезпечення	Мінсоцполітики	Виконано	Не виконано Не створено державної установи «Національний центр психологічної реабілітації та психологічного захисту населення»
62. Задоволення потреб у соціальній допомозі членів сімей загиблих учасників антитерористичної операції та осіб, які отримали інвалідність внаслідок збройного конфлікту	1) доповнення Реєстру учасників антитерористичної операції даними про членів сімей загиблих учасників антитерористичної операції та осіб, які отримали інвалідність внаслідок участі в антитерористичній операції	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано частково Інформація не містить даних щодо доповнення Реєстру такими даними
	2) підвищення рівня якості надання реабілітаційних послуг учасникам антитерористичної операції, зокрема особам з інвалідністю	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна, не відображено збільшення кількості надання соціальних послуг, що було визначено як індикатор виконання о заходу
63. Надання бездомним особам консультативної та соціальної допомоги, спрямованої на їх реінтеграцію та соціальну адаптацію, створення закладів соціального захисту для таких осіб	1) створення для бездомних осіб закладів різних типів (центри обліку, будинки нічного перебування, центри реінтеграції, соціальні готелі) для забезпечення комплексного підходу до розв'язання їх проблем відповідно до фінансових можливостей та потреб громади	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна наведено дані про створення для бездомних осіб закладів різних типів лише у 5 областях
	2) забезпечення надання соціальних послуг бездомним особам з урахування їх індивідуальних потреб	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Інформація не відображає визначений індикатор виконання заходу в частині збільшення кількості наданих соціальних послуг
Розширення можливостей дітей, що вразливі до бідності та соціального відчуження, у частині отримання ними якісних послуг				
64. Поширення практики створення навчально-виховних комплексів «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа» з метою забезпечення розвитку та підвищення рівня доступності	1) проведення інвентаризації наявного фонду навчальних закладів, що можуть бути використані для створення навчально-виховних комплексів «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа»	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Інформація не відображає досягнення індикатора виконання заходу в частині збільшення кількості наданих соціальних послуг
дошкільної освіти в малих населених пунктах, а також забезпечення максимального територіального наближення приміщень початкової школи до контингенту дітей молодшого шкільного віку	2) визначення на рівні територіальних громад потреби в навчально-виховних комплексах та оцінка технічних можливостей їх створення	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо визначення кількості навчально-виховних комплексів для потреб територіальних громад
	3) розроблення плану створення мережі навчально-виховних комплексів «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа» в малих населених пунктах з метою охоплення щонайменше 50 відсотків потенційного контингенту дітей	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Інформація не надходила	Інформація не надходила

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
65. Державне сприяння розвитку мережі приватних дошкільних закладів, насамперед у великих містах, де навантаження на діючі заклади є найбільшим	1) визначення потреби у додаткових дошкільних закладах, зокрема тих, що доступні для дітей з інвалідністю, у розрізі населених пунктів, насамперед у великих містах	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Не надана повна інформація щодо визначення потреби у додаткових дошкільних закладах та зростання кількості приватних дошкільних закладів, (індикатор виконання заходу)
	2) розроблення механізму сприяння розвитку приватних дошкільних закладів	МОН	Виконується	Виконано частково Механізм сприяння розвитку приватних дошкільних закладів не розроблений
66. Забезпечення регулярного підвезення до місця навчання (роботи) і проживання учнів та педагогічних працівників сільських шкіл у разі відсутності навчального закладу в населеному пункті	1) розроблення та запровадження на постійній основі моніторингу програми «Шкільний автобус» з метою виявлення населених пунктів, в яких перевезення дітей до навчально-виховних закладів відсутнє, та проведення оцінки ефективності програми та розроблення пропозицій щодо її підвищення	МОН	Виконано	Не виконано Інформація не містить даних щодо запровадження моніторингу збільшення чисельності учнів що проживають на відстані більше трьох кілометрів від навчального закладу та потребують підвезення
	2) розроблення плану технічного оснащення навчального закладу, його фінансового забезпечення та визначення джерел співфінансування	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Не виконано Інформація не містить даних щодо розроблення плану технічного оснащення навчального закладу
	3) розроблення механізму забезпечення регулярного підвезення дітей та педагогічних працівників до місць навчання і роботи шляхом орендування транспортних засобів територіальною громадою (як альтернатива шкільному автобусу)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна
67. Забезпечення надання профільної загальної середньої освіти в сільській місцевості відповідно до державних стандартів якості освіти, зокрема через подальше об'єднання старших класів шкіл на базі більшого навчального закладу з кращим оснащенням, організацію он-лайн-курсів для поглибленого вивчення предметів та підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання, розвитку альтернативних моделей організації здобуття освіти	1) внесення змін до навчальних програм з підготовки педагогічних працівників щодо прослуховування курсу «Навчання дітей шкільного віку в режимі он-лайн»	МОН	Інформація не надходила	Інформація не надходила

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) забезпечення розвитку системи шкільної дистанційної освіти з відповідним технічним обладнанням на територіях, які мають найгірший рівень доступу до закладів освіти	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо досягнення рівня виконання заходу стосовно збільшення кількості установ, обладнаних технічними засобами для дистанційної освіти
	3) розроблення механізму надання освітніх послуг дітям шкільного віку, які не відвідують навчальні заклади понад три місяці протягом навчального року через незалежні від них обставини, за допомогою Інтернету (зокрема проведення уроків у режимі конференцв'язку: вчитель-учень, вчитель – декілька учнів)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Інформація щодо збільшення кількості освітніх послуг не наведена
68. Забезпечення доступності та своєчасного отримання реабілітаційних послуг для дітей з інвалідністю у результаті розвитку інклюзивного навчання та поступової оптимізації мережі спеціальних і спеціалізованих закладів та установ (відповідно до потреб територіальної громади), розширення переліку послуг, поліпшення матеріально-технічного та кадрового забезпечення	1) запровадження та розвиток сучасних методик інклюзивного навчання	МОН, МОЗ	Виконано	Виконано
	2) забезпечення розвитку мережі реабілітаційних установ для осіб з інвалідністю відповідно до потреб територіальних громад	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Наведена інформація не повна, надані дані лише по трьох областях
69. Внесення до переліку обов'язкових стандартів вимог щодо обладнання навчальних закладів спеціальними засобами доступу для дітей з інвалідністю, в тому числі пандусами, ліфтами, підйомниками для доступу до всіх поверхів навчального закладу	1) проведення моніторингу навчальних закладів для їх оснащення спеціальними засобами для забезпечення вільного доступу дітей з інвалідністю безпосередньо до навчального закладу, навчальних аудиторій та інших приміщень	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо проведення моніторингу навчальних закладів для їх оснащення спеціальними засобами та збільшення таких закладів
	2) розроблення плану перебудови та переоснащення діючих навчальних закладів відповідно до нового переліку обов'язкових стандартів обладнання навчальних закладів	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування. МОН	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація що підтверджує виконання заходу та індикатору
	3) розроблення та затвердження обов'язкового переліку стандартів обладнання навчальних закладів спеціальними засобами (пандуси, ліфти, двері до приміщень, спеціалізовані меблі, сантехніка, елементи доступності для осіб з порушенням зору та слуху тощо), що сприятимуть забезпеченню вільного доступу дітей з інвалідністю до приміщень	Мінрегіон	Виконано	Не виконано Не затверджено стандартів обладнання навчальних закладів спеціальними засобами

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	4) обладнання навчальних закладів спеціальними засобами, що сприятимуть забезпеченню рівного доступу дітей з інвалідністю до всіх поверхів приміщень навчальних закладів	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна
70. Інтеграція дітей з інвалідністю до навчальних закладів шляхом залучення профільних спеціалістів і спеціально підготовлених педагогічних працівників, новітніх інформаційних технологій і практики, зокрема в реабілітаційних установах	1) проведення на рівні територіальних громад моніторингу сімей, що виховують дітей шкільного віку з інвалідністю, з метою виявлення дітей, які не відвідують навчальні заклади; формування бази даних щодо врахування їх потреб, зокрема потреби в профільних спеціалістах (фахівцях із сурдоперекладу та інші)	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування, МОН	Виконано	Виконано
	2) розроблення механізму обов'язкового здобуття педагогічними працівниками знань у рамках навчальних програм, семінарів, курсів, лекцій щодо особливостей освіти дітей з інвалідністю в загальноосвітніх навчальних закладах	МОН, МОЗ	Інформація не надходила	Інформація не надходила
71. Створення на базі діючих соціальних установ відділень денного догляду за особами з інвалідністю (насамперед дітьми), що дасть змогу працездатним членам сім'ї реалізуватися на ринку праці, а отже, розширити можливості сім'ї до самозабезпечення	1) проведення моніторингу діючих соціальних установ щодо їх пристосування під відділення денного догляду за особами з інвалідністю	обласні, Київська міська держадміністрації, МОЗ	Виконано	Виконано частково Інформація наведена не повна
	2) забезпечення створення на базі діючих соціальних установ відділень денного догляду за особами з інвалідністю (насамперед за дітьми) згідно з визначеними відповідними територіальними громадами потребами у таких соціальних послугах	обласні, Київська міська держадміністрації за участю органів місцевого самоврядування	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо досягнення індикатора виконання заходу у частині збільшення кількості відділень денного догляду за особами з інвалідністю
72. Розвиток системи послуг, спрямованих на забезпечення сімейними формами виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, соціальну інтеграцію та адаптацію зазначених дітей та осіб з їх числа	1) забезпечення вдосконалення програми підготовки кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни, піклувальники	Мінсоцполітики	Виконується	Не виконано Не затверджено наказ Мінсоцполітики щодо внесення змін до Програми підготовки кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни, піклувальники триває
	2) розроблення державного стандарту надання соціальної послуги з інтеграції випускників інтернатних закладів з метою адаптації дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
	3) розроблення та затвердження програми підготовки громадян, які виявили бажання всиновити дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування	Мінсоцполітики	Виконано	Виконано
73. Підвищення ефективності профілактичних медичних оглядів дітей	1) визначення періодичності та порядку здійснення профілактичних медичних оглядів дітей	МОЗ	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо досягнення індикатора виконання заходу стосовно збільшення медичних оглядів дітей

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5
	2) проведення широкої інформаційної кампанії (на телебаченні, радіо, у громадських місцях, освітніх закладах) щодо необхідності регулярних профілактичних медичних оглядів дітей	МОЗ	Виконано	Виконано частково Не наведена інформація щодо досягнення щодо збільшення кількості розповсюдженої рекламної продукції
	3) розроблення механізму здійснення контролю закладом охорони здоров'я (сімейним лікарем) за дотриманням графіка планового профілактичного медичного огляду дітей фахівцями, насамперед тих, що не відвідують дошкільні навчальні заклади	МОЗ	Виконано	Виконано частково Не досягнуто рівня індикатора виконання щодо збільшення чисельності дітей, що пройшли плановий огляд, зокрема тих, що не відвідують дошкільні навчальні заклади Не наведено інформації щодо розроблення механізму здійснення контролю закладом охорони здоров'я за дотриманням графіка планового профілактичного медичного огляду дітей
	4) визначення переліку населених пунктів, діти в яких потребують проведення профілактичних медичних оглядів спеціальними мобільними медичними бригадами	МОЗ	Виконано	Виконано
	5) проведення пілотного дослідження можливості проведення профілактичних медичних оглядів (насамперед дітей) у віддалених населених пунктах мобільними медичними бригадами у складі вузькопрофільних фахівців та їх забезпечення необхідним мінімальним набором діагностичної апаратури та приладів (портативний електрокардіограф, пересувний рентген-кабінет та флюорограф)	МОЗ	Інформація не надходила	Інформація не надходила

Інформація щодо виконання окремих заходів з реалізації Стратегії подолання бідності в межах використання коштів державного бюджету та коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

Зміст основного завдання	Найменування заходу	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Разом		Код та назва бюджетної програми/ інші кошти
		затверджено	використано	затверджено	використано	затверджено	використано за I півріччя	затверджено	використано протягом 2016 р. – I півріччя 2018 р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Мінсоцполітики										
Запобігання довготривалому безробіттю в результаті залучення зареєстрованих безробітних до активних заходів на ринку праці зокрема, шляхом:	Забезпечення реалізації пілотного проекту відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1154 «Про реалізацію пілотного проекту із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб»	0,0	0,0	4489,8	3082,4	20000,0	5831,9	24489,8	8914,3	КПКВК 2501500 «Фінансова підтримка заходів із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб в умовах експерименту» (загальний фонд)
Надання компенсації витрат у розмірі єдиного внеску на державне соціальне страхування та оплати праці роботодавцям, які працевлаштовують безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню	Запровадження моніторингу закріпленості на робочому місці безробітних, працевлаштованих з компенсацією роботодавцю витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та витрат на оплату праці	1400,0	1400,0	1400,0	1037,4	800,0	0,0	3600,0	2437,4	КПКВК 2501590 «Компенсація роботодавцю частини фактичних витрат, пов'язаних зі сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (загальний фонд)

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Забезпечення ефективності професійної реабілітації осіб з інвалідністю, проведення їх навчання за професіями та спеціальностями відповідно до потреб ринку праці	Проведення на базі діючих державних центрів комплексної реабілітації осіб з інвалідністю з метою виявлення їх потенційних можливостей щодо подальшої інтеграції на ринок праці, заходів з: професійної та інших видів реабілітації, надання профорієнтаційних та інших реабілітаційних послуг з адаптації, розроблених професійних стандартів до потреб осіб з інвалідністю з метою їх повної інтеграції на ринок праці	43615,5	42325,3	60841,8	54881,9	32530,9	21439,4	136988,2	118646,6	КПКВК 2507030 «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів» (спеціальний фонд)
Розвиток профілактичних соціальних послуг для сімей з дітьми з метою профілактики соціального сирітства	Влаштування дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у сім'ї патронатних вихователів	0,0	0,0	2365,9	1029,9	5703,1	2975,4	8069,0	4005,3	КПКВК 2511110 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя» (загальний фонд)

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Організація дозвілля, оздоровлення та відпочинку дітей	Направлення дітей, насамперед тих, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, на оздоровлення та відпочинок	88833,5	87485,5	151885,9	145047,4	195492,4	83378,8	436211,8	315911,7	КПКВК 2501450 «Оздоровлення і відпочинок дітей, які потребують особливої уваги та підтримки, в дитячих оздоровчих таборах МДЦ «Артек» і ДЦ «Молода Гвардія» (загальний фонд)
Запровадження єдиної інформаційно-аналітичної системи соціального захисту населення для формування реєстру отримувачів допомоги та осіб, які потребують допомоги, а також для налагодження інформаційного обміну з іншими центральними органами виконавчої влади під час призначення адресних видів соціальної підтримки та пільг з метою спрощення процесу їх призначення, перевірки реальних доходів отримувачів соціальної підтримки та підтвердження права на отримання пільг	Забезпечення впровадження проекту «Модернізація системи соціальної підтримки населення України»	99910,8	1767,0	121338,0	14874,5	13405,8	754,8	234654,6	17396,3	КПКВК 2501630 «Модернізація системи соціальної підтримки населення України» (спеціальний фонд)
Удосконалення системи забезпечення житлом найбільш вразливих верств населення із державного житлового фонду з урахуванням новітньої світової практики та вітчизняного досвіду, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	Запровадження субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа	0,0	0,0	277726,7	246870,7	517726,7	5973,4	795453,4	252844,1	КПКВК 2511180 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа» (загальний фонд)

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Разом по Міністерству соціальної політики України		233759,8	132977,8	620048,1	466824,2	785658,9	120353,7	1639466,8	720155,7	
Держава служба зайнятості										
Сприяння підвищенню конкурентоспроможності осіб на ринку праці шляхом підвищення ефективності професійного навчання зареєстрованих безробітних і представників вразливих груп працівників з низьким кваліфікаційним рівнем	Забезпечення організації професійного навчання зареєстрованих безробітних на замовлення роботодавця або для самозайнятості, провадження підприємницької діяльності	228819,2	181706,7	236256,8	228534,3	277024	88389,2	742100	498630,2	Видатки на професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)
Запобігання довготривалому безробіттю у результаті залучення зареєстрованих безробітних до активних заходів на ринку праці, зокрема шляхом:	Забезпечення надання допомоги по частковому безробіттю	10181,1	2556,9	5205,1	2841,8	0	0	15386,2	5398,7	Видатки на профілактику настання страхових випадків, допомогу по частковому безробіттю (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)
Підтримки підприємницької ініціативи зареєстрованих безробітних шляхом надання допомоги по безробіттю одноразово для започаткування власної справи та надання послуг із фахового консультування, а також допомоги у плануванні та провадженні підприємницької діяльності	Надання безоплатних індивідуальних та групових консультацій з питань організації та провадження підприємницької діяльності	69829,3	69315,2	49929,3	46412,8	51216,8	24816,8	170975,4	140544,8	Видатки на одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Запобігання довготривалому безробіттю в результаті залучення зареєстрованих безробітних до активних заходів на ринку праці зокрема, шляхом:	Забезпечення реалізації пілотного проекту відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1154 «Про реалізацію пілотного проекту із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб»	0	0	0	0	20000	5831,9	20000	5831,9	Видатки на фінансову підтримку заходів із залученням до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб в умовах експерименту (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)
Надання компенсації витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та оплати праці роботодавцям, які працевлаштовують безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню	Здійснення компенсації витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та оплати праці роботодавцям, які працевлаштовують безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, за рахунок Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття	63545,6	55098,4	109031,1	95139,8	0	0	172576,7	150238,2	Видатки на компенсацію єдиного внеску роботодавцям (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)
	Запровадження моніторингу закріпленості на робочому місці безробітних, працевлаштованих з компенсацією роботодавцю витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та витрат на оплату праці	0	0	0	0	119894,1	41196,6	119894,1	41196,6	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Підвищення конкурентоспроможності на ринку праці зареєстрованих безробітних з числа звільнених з військової служби після участі в антитерористичній операції шляхом організації їх професійного навчання; видача ваучера на перепідготовку, підвищення кваліфікації, спеціалізацію для пріоритетних видів економічної діяльності									
Запровадження в системі соціальної допомоги механізмів, які стимулюють малозабезпечені сім'ї до самозабезпечення для виведення їх із стану нужденності	Забезпечення реалізації пілотного проекту із залучення до роботи непрацюючих працездатних членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб	0	0	4489,8	3082,4	0	0	4489,8	3082,4	Видатки на фінансову підтримку заходів із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб в умовах експерименту (кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття)
Разом по Державній службі зайнятості		387006,4	317529,7	412068,9	380373,1	475495,3	162216,5	1274570,6	860119,3	
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України										
Створення та забезпечення стимулів і належних умов для роботи та проживання в селі молодих фахівців у галузі сільського господарства та інших сфер діяльності	Надання державної підтримки для індивідуального житлового будівництва в сільській місцевості і забезпечення житлом сільського населення, насамперед молодих спеціалістів, та вдосконалення механізмів надання такої підтримки	40000,0	39520,4	40000,0	39138,5	37500,0	12673,3	117500,0	91332,2	КПКВК 2751430 «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» (спеціальний фонд)
Залучення соціальних інвестицій і власних ресурсів територіальних громад для створення комфортного середовища для населення, прийняття із зазначеною метою рішень щодо побутового його обслуговування та	Реалізація проектів з формування інфраструктури територіальних громад, що фінансуються за рахунок коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на формування	1000000,0	944708,2	500000,0	478168,1	1900000,0	21116,9	3400000,0	1443993,2	КПКВК 2761130 "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад" (загальний фонд)

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
благоустрою сільських населених пунктів	інфраструктури територіальних громад									
		0,0	0,0	1000000,0	955946,7	0,0	0,0	1000000,0	955946,7	КПКВК 2761130 "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад" (спеціальний фонд)
Разом по Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України		1040000,0	984228,6	1540000,0	1473253,3	1937500,0	33790,2	4517500,0	2491272,1	
Міністерство аграрної політики України										
Залучення інвестицій для розвитку фермерських, особистих селянських господарств і сільськогосподарської кооперації	Забезпечення доступу сільськогосподарських товаровиробників до фінансових ресурсів	0	0	0	0	1000000	0	1000000	0	КПКВК 2801230 "Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств"
Разом по Міністерству аграрної політики України		0	0	0	0	1000000	0	1000000	0	
Міністерство екології та природних ресурсів України										
Відновлення, збереження та невиснажливе використання екосистеми, зокрема у результаті впровадження механізму економічного стимулювання до використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів	Підвищення рівня обізнаності населення щодо цінностей територій та об'єктів природно-заповідного фонду шляхом проведення роз'яснювальної роботи	133916,1	132939,9	246731,3	244910	137583,7	132906,9	518231,1	510756,8	КПКВК 2401160 «Збереження природно-заповідного фонду»
	Опрацювання питання організації громадських та інших робіт тимчасового характеру, спрямованих на поліпшення стану земельних та інших природних ресурсів									
Разом по Міністерству екології та природних ресурсів України		133916,1	132939,9	246731,3	244910	137583,7	132906,9	518231,1	510756,8	
Всього		1794682,3	1567676	2818848,3	2565360,6	4336237,9	449267,3	8949768,5	4582303,9	